ASTRID LINDGREN

Barna i Bakkebygrenda

Illustrert av Ilon Wikland

CAPPELEN DAMM

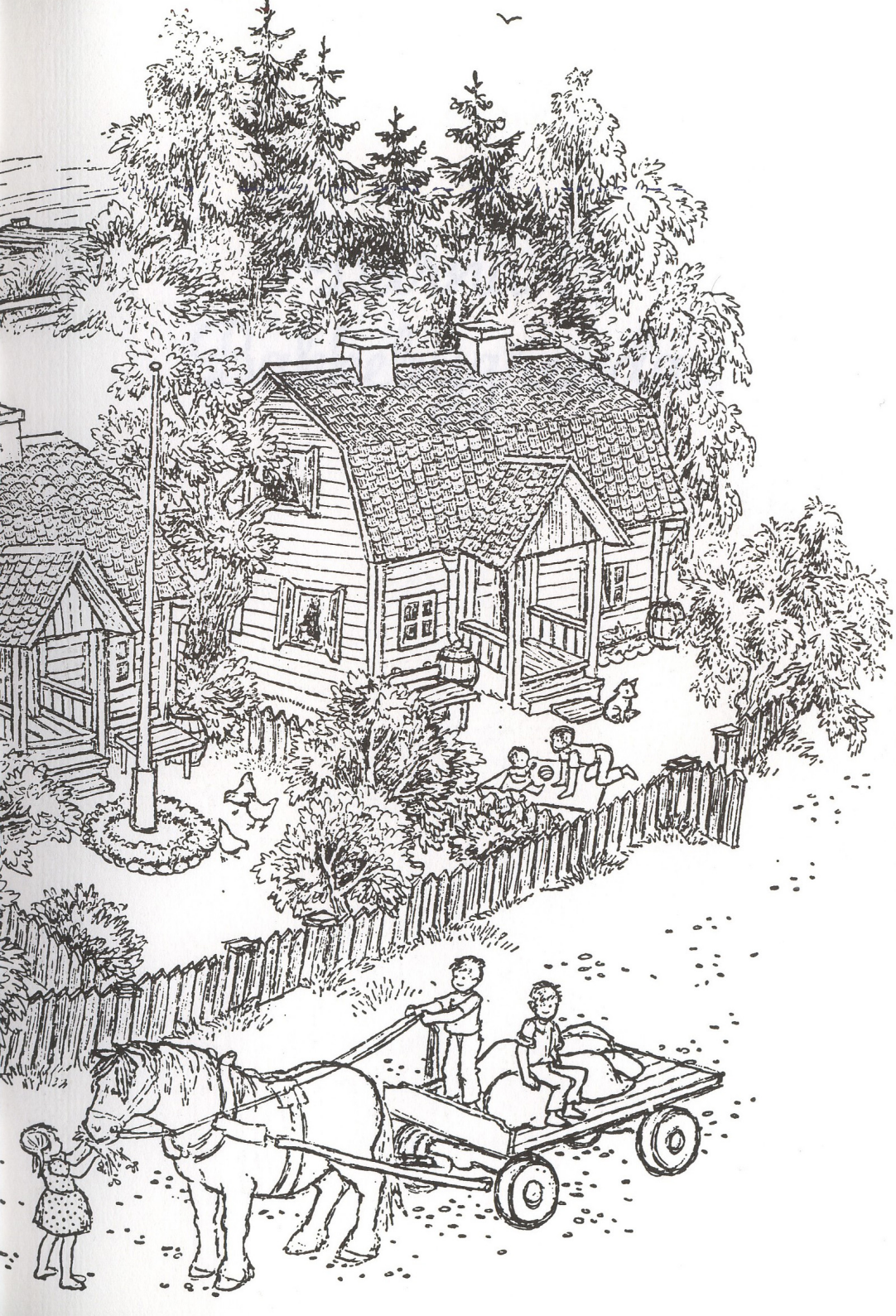

Bonus 1
Bibliography

Barna i Bakkebygrenda

Bonus 1
Bibliography

ASTRID LINDGREN

Barna i Bakkebygrenda

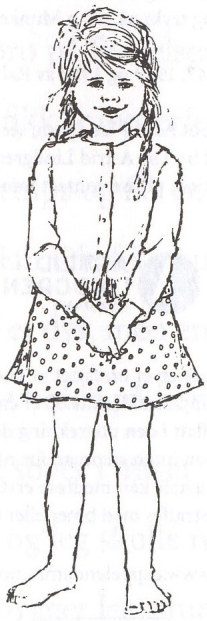

Illustrert av Ilon Wikland
Oversatt av Jo Tenfjord

CAPPELEN DAMM

I denne boken har vi samlet:
Alle vi barna i Bakkebygrenda
Mye moro i Bakkebygrenda
Ingen steder som Bakkebygrenda

© CAPPELEN DAMM AS, Oslo, 2019
© Tekst: Astrid Lindgren 1947, 1949, 1952 / The Astrid Lindgren Company
© Illustrasjoner: Ilon Wikland, 1958
ISBN 978-82-02-61865-0
1. utgave, 1. opplag 2019
Bøkene ble første gang utgitt på norsk av Tiden Norsk Forlag i 1948, 1949 og 1952.

Originalens tittel: *Bullerbyboken*
Oversatt av Jo Tenfjord
Sats: Ingeborg Ousland
Trykk og innbinding: Livonia Print Sia, Latvia 2019
Satt i 13 pkt Minion og trykt på 100 g Munken permium cream 1,3

Første gang utgitt i 1947, 1949 og 1952 av Rabén & Sjögren, Sverige.

For more information about Astrid Lindgren, see www.astridlindgren.com.
All foreign rights are handled by The Astrid Lindgren Company, Lidingö, Sweden.
For more information, please contact info@astridlindgren.se

ASTRID LINDGREN COMPANY

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Cappelen Damm AS er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

www.cappelendamm.no

FSC
www.fsc.org
MIX
Papir fra bærekraftige kilder
FSC® C047286

INNHOLD

Alle vi barna i Bakkebygrenda 13

Mye bry med brødre! 16

Den aller beste fødselsdagen min 20

Mer moro på fødselsdagen 26

Da vi fikk sommerferie 29

Vi tynner turnips og får en kattunge 34

Hvordan Ole fikk hund 40

Det er morsomt å ha et dyr, men en farfar er også bra 45

Gutter kan ikke holde på hemmeligheter 51

Vi sover i høyet 59

Da Anna og jeg skulle rømme 64

Vi bygger lekestue 71

Det er det jeg sier – gutter kan ikke holde på hemmeligheter 74

På skolen igjen 79

Da vi kledde oss ut 84

Det fæle uværet 88

Snart blir det jul 92

Jul i Bakkebygrenda 96

Vi er ute og aker 105

Vi har nyttårsvake 109

Vi drar i selskap til tante Jenny 116

Lars faller i vannet 122

Vi går på skolen og narrer frøken 126

Påske i Bakkebygrenda 134

Anna og jeg går ærend 141

Vi får se nøkken 149

Ole får en søster 157

Jeg får et lite lam 165

Pontus på skolen 172

Hjem fra skolen 179

Ole har en løs tann 187

Anna og jeg vet ikke selv hva vi gjør 196

De vises skrin 202

Lars fanger urokser 212

Når det regner 223

Vi leter etter skatten 231

Midtsommer i Bakkebygrenda 238

Anna og jeg skal bli barnepleiersker – kanskje 245

A/S Kirsebærhandelen 259

Anna og jeg gleder andre 270

Vi drar på krepsetur 278

Farfar fyller åtti år 288

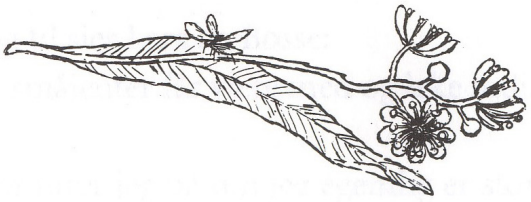

Bonus 1
Bibliography

ALLE VI BARNA I BAKKEBYGRENDA

Jeg heter Lisa. Jeg er jente, Lisa er jo jentenavn. Jeg er sju år og blir snart åtte. Av og til sier mamma:

– Du som er mammas store jente, kan vel tørke oppvasken i dag.

Og av og til sier Lars og Bosse:

– Ingen småjenter får være med og leke indianer. Du er for liten.

Så derfor lurer jeg på om jeg egentlig er stor eller liten. Når noen syns man er stor, og noen syns man er liten, så er man kanskje akkurat passe.

Lars og Bosse, det er brødrene mine. Lars er ni år, og Bosse er åtte. Lars er veldig sterk, og han kan løpe mye fortere enn jeg. Men jeg kan løpe like fort som Bosse. Av

og til, når Lars og Bosse ikke vil ha meg med, holder Lars meg igjen mens Bosse løper i forveien så fort han kan. Og så slipper Lars meg og løper fra meg så lett som bare det. Jeg har ikke noen søster. Det er synd. Gutter bråker sånn bestandig.

Vi bor på en gård som heter Midtimellom. Den heter Midtimellom fordi den ligger midt imellom to andre gårder. De andre gårdene heter Nordigarden og Sørigarden. Alle tre gårdene ligger på rad. Sånn:

De ser ikke akkurat slik ut i virkeligheten, men det er fordi jeg ikke er så flink til å tegne.

I Sørigarden bor det en gutt som heter Ole. Han har ingen søsken. Men han leker med Lars og Bosse. Han er åtte år og løper fort han også.

Men i Nordigarden, der bor det jenter. To stykker. Sannelig godt at de ikke er gutter de også! De heter Berit og Anna. Berit er ni år og Anna er like gammel som jeg. Jeg er like glad i begge to. Kanskje bare bitte litt mer i Anna.

Så er det ikke flere barn her i Bakkebygrenda. Det er det den heter, denne grenda. Det er en svært liten grend, bare tre gårder, Nordigarden, Midtimellom og Sørigarden. Og bare seks barn: Lars og Bosse og jeg og Ole og Berit og Anna.

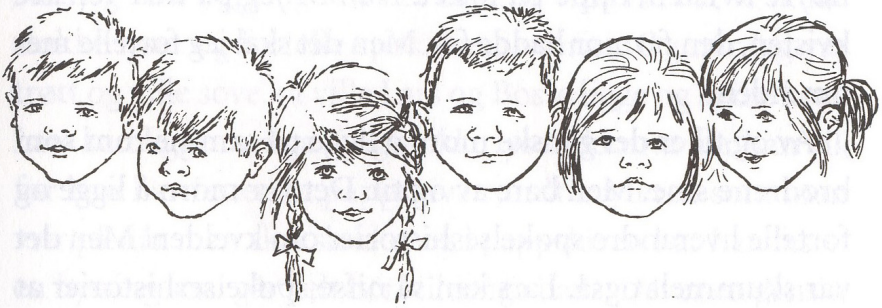

MYE BRY MED BRØDRE!

Før lå Lars og Bosse og jeg på samme rom. Det var den høyre kvisten, oppe på loftet. Nå bor jeg på den venstre kvisten, den farmor hadde før. Men det skal jeg fortelle mer om siden.

Av og til er det ganske moro å ligge på samme rom som brødrene sine. Men bare av og til. Det var moro å ligge og fortelle hverandre spøkelseshistorier om kvelden. Men det var skummelt også. Lars kan så nifse spøkelseshistorier at jeg måtte ligge under dyna lenge, lenge etterpå. Bosse forteller ikke spøkelseshistorier. Han snakker bare om en masse rart han skal være med på når han blir stor. Da skal han reise til Amerika og bli indianerhøvding, for det er der indianerne bor.

En kveld fortalte Lars en fæl spøkelseshistorie om et spøkelse som gikk rundt og flyttet på alle møblene i et hus, og jeg ble så redd at jeg trodde jeg skulle dø. Det var nesten helt mørkt i rommet, og senga mi sto så langt fra sengene til Lars og Bosse, og tenk, med ett var det en stol som begynte å hoppe fram og tilbake! Jeg trodde det var spøkelset som var kommet til huset vårt og ville flytte på møblene våre, og jeg skrek så høyt jeg kunne. Da hørte jeg Lars og Bosse fnise borte i sengene sine. Og tenk, så hadde

de bundet hyssinger i stolen og lå i hver sin seng og trakk så stolen hoppet. Det var typisk dem! Først ble jeg sinna, men så måtte jeg le.

Når man ligger på rom med brødrene sine, og brødrene er større enn en selv, får man aldri bestemme noe heller. Lars bestemte alltid når lyset skulle slokkes om kvelden. Når jeg ville ligge og lese i et blad, så ville Lars at vi skulle slokke lyset og fortelle spøkelseshistorier. Og når jeg var trøtt og ville sove, så ville Lars og Bosse ligge og spille kort. Lars kan ligge i senga si og slokke lyset akkurat når han vil, for han har festet en pappskive rundt bryteren som man vrir på når man skal slokke, og i pappskiven har han festet en hyssing som går helt bort til senga hans. Det er en ganske så merkverdig innretning, men jeg kan ikke forklare den ordentlig, for jeg skal ikke bli noen en snurrerundt-trillibunt-ingeniør når jeg blir stor. Det skal Lars, sier han. En snurrerundt-trillibunt-ingeniør. Jeg vet ikke hva det er for noe, men Lars sier det er noe fint og at man må kunne sette pappskiver på lysbrytere hvis man skal bli det. Bosse skal bli indianerhøvding. Det sa han i hvert fall alltid før. Men her om dagen hørte jeg han sa at han skulle bli lokomotivfører, så han har kanskje ombestemt seg. Jeg vet ikke riktig hva jeg skal bli. Mamma, kanskje. For jeg liker bitte små barn. Jeg har sju dokker som jeg er mamma til. Snart blir jeg for stor til å leke med dokker. Huff, så kjedelig det blir å være stor!

Den fineste dokka mi heter Bella. Hun har blå øyne og

lyst, krøllet hår. Hun ligger i en dokkeseng med lyserødt teppe og laken som mamma har sydd. En gang da jeg kom og skulle ta Bella opp av senga, lå hun der med bart og fippskjegg. Lars og Bosse hadde malt det på henne med et kullstykke. Jeg er glad jeg ikke ligger på rom med dem lenger.

Fra vinduet i Lars og Bosses rom kan man se rett inn i rommet til Ole. Han bor også på kvisten. Og Midtimellom og Sørigarden ligger så nær hverandre. Det ser ut som om husene ligger og skubber borti hverandre, sier pappa. Han syns at de som bygde husene, skulle latt det være litt mer plass mellom dem. Men det syns ikke Lars og Bosse og Ole. De syns det er bra som det er. Det står et stakitt mellom Midtimellom og Sørigarden. Midt i stakittet står det et stort tre. Det er en lind, sier pappa. Linden strekker greinene helt

fram til vinduet hos Lars og Bosse og til vinduet hos Ole også. Når Lars og Bosse og Ole skal besøke hverandre, så klatrer de bare tvers gjennom linden. Det går mye fortere enn å stikke ned trappa og ut av grinda og inn den andre grinda og opp den andre trappa. En gang bestemte pappa og faren til Ole seg for å hogge ned linden, for den skygget så inn i rommene. Men da maste Lars og Bosse og Ole hele dagen om at linden skulle få stå i fred. Og så fikk den stå i fred. Den står i fred ennå.

DEN ALLER BESTE FØDSELSDAGEN MIN

Jeg syns at fødselsdagen min og julaften er de to beste dagene i hele året. Den aller beste fødselsdagen hadde jeg da jeg fylte sju år. Sånn gikk det for seg:

Jeg våknet tidlig. Jeg delte rom med Lars og Bosse på den tiden. Lars og Bosse sov. Jeg har en seng som knirker, og jeg snudde meg mange, mange ganger for at den skulle knirke så høyt at Lars og Bosse våknet. Jeg kunne ikke rope på dem, for når man har fødselsdag, må man late som man sover til de andre kommer og vekker en. Og der lå de og sov i stedet for å komme og vekke meg. Jeg knirket veldig høyt med senga, til Bosse endelig satte seg opp og gned seg i øynene. Og så vekket han Lars, og de listet seg ut på loftet og ned trappa. Jeg hørte mamma klirre med kopper nede på kjøkkenet, og jeg klarte nesten ikke å ligge stille, så spent var jeg.

Endelig hørte jeg det trampe i trappa, og da lukket jeg øynene så hardt jeg bare kunne. Og så, pang, gikk døra opp, og der sto mamma og pappa og Lars og Bosse og Agda, som er hushjelpen vår. Mamma bar brettet. Det sto en kopp varm sjokolade på det og en vase med blomster og en stor hvetekake med sukker og korinter på og «Lisa 7 år» skrevet med melis. Den hadde Agda bakt. Men det var ingen gaver,

og jeg begynte å synes at det var en underlig fødselsdag. Men da sa pappa:

– Drikk opp sjokoladen din, så skal vi se om vi kan finne fram noen gaver etterpå.

Da skjønte jeg at de hadde en overraskelse til meg, og så fikk jeg i meg sjokoladen så fort jeg kunne. Etterpå bandt mamma et håndkle for øynene på meg, og pappa snurret meg rundt, og så bar han meg et sted jeg ikke kunne se. Jeg hørte at Lars og Bosse sprang ved siden av, og jeg kjente det også, for innimellom kløp de meg i tærne og sa:

– Gjett hvor du er!

Pappa gikk ned trappa med meg og gikk rundt, rundt, og en stund merket jeg at vi var ute, og litt etter gikk vi opp

en trapp igjen. Og til slutt tok mamma av meg håndkleet. Og da var vi i et rom jeg aldri hadde sett før. I hvert fall trodde jeg at jeg aldri hadde sett det. Men så kikket jeg ut av vinduet, og da så jeg gavlen på Nordigarden litt lenger borte. Og der sto Berit og Anna i vinduet og vinket til meg. Og da skjønte jeg at vi var i det gamle rommet til farmor, og at pappa hadde gått så langt bare for å forvirre meg. Farmor bodde hos oss da jeg var liten, men for noen år siden flyttet hun til tante Frida. Etterpå hadde mamma hatt veven sin og store hauger med filler til filleryer i rommet. Men nå var det verken vev eller filler der lenger. Rommet var så fint at jeg trodde det måtte ha vært en tryllekunstner der og tryllet. Mamma sa at det *hadde* vært noen der og tryllet, og det var pappa, og han hadde tryllet fram et rom til meg som skulle være bare mitt, og det var fødselsdagsgaven min. Jeg ble så glad at jeg ropte høyt, og jeg syntes det var den beste fødselsdagsgaven jeg noen gang hadde fått. Pappa sa at mamma hadde hjulpet til med å trylle, hun også. Pappa hadde tryllet tapeten dit, veldig søt tapet med masse små, små blomsterbuketter på, og mamma hadde tryllet fram gardiner til vinduet. Pappa hadde stått nede på verkstedet om kveldene og tryllet fram en kommode og et rundt bord og en hylle og tre stoler, og alt sammen hadde han malt hvitt. Og mamma hadde tryllet fram filleryer som lå på golvet og som hadde røde og gule og grønne og svarte striper. Jeg hadde selv sett henne veve på dem i vinter, men jeg kunne da ikke tro at det var jeg som skulle få dem. Jeg

hadde nok sett at pappa laget møblene også, men om vinteren lager han alltid møbler for folk som ikke kan snekre selv, så jeg trodde slett ikke de var til meg.

Lars og Bosse slepte senga mi tvers over loftet og inn på det nye rommet, og Lars sa:

– Men om kvelden kommer vi inn til deg og forteller spøkelseshistorier likevel.

Det første jeg gjorde, var å springe inn til Lars og Bosse og hente dokkene mine. Jeg har fire små dokker og tre store, for jeg har tatt vare på alle dokkene jeg har fått helt siden jeg var liten. Til smådokkene laget jeg et fint rom i hylla. Først la jeg et rødt tøystykke der til golvteppe, og så satte jeg inn de fine små dokkemøblene mine som jeg hadde fått i julegave av farmor, og så satte jeg inn sengene til smådokkene og små-

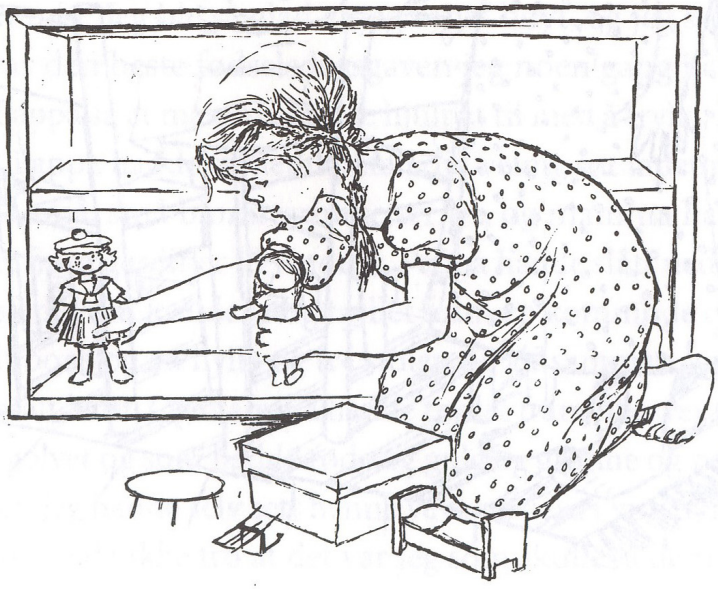

dokkene selv. Nå hadde de også fått sitt eget rom, akkurat som jeg, enda det ikke var fødselsdagen deres. Den store dokkesenga som Bella lå i, satte jeg i en krok rett ved siden av min egen seng, og dokkevogna som Hans og Grete lå i, satte jeg i en annen krok. Å, så fint det var på rommet mitt.

Så sprang jeg inn til Lars og Bosse og hentet alle eskene og sakene mine i guttenes kommode, og Bosse sa:

– Fint! Nå blir det bedre plass til fugleeggene mine!

Jeg har tretten bøker som er mine egne. Dem satte jeg også i hylla og alle bladene mine og eskene med glansbilder. Jeg har så mange glansbilder. På skolen bytter vi med hverandre. Men jeg har tjue glansbilder som jeg aldri i verden vil bytte bort. Det fineste er en stor engel med lyserød kjole og vinger. Alt sammen fikk plass i hylla. Så det var virkelig en morsom dag den dagen jeg fikk mitt eget rom.

MER MORO PÅ FØDSELSDAGEN

Jeg hadde enda mer moro den dagen. Om ettermiddagen hadde jeg fødselsdagsselskap for alle barna i Bakkebygrenda, ja, vi er jo bare seks. Akkurat så mange var det plass til rundt det hvite bordet på rommet mitt. Vi fikk bringebærsaft og skiver av hvetekaka som det sto «Lisa 7 år» på og to andre sorter kaker som Agda også hadde bakt. Jeg fikk gaver av Berit og Anna og Ole. Av Berit og Anna fikk jeg en eventyrbok og av Ole en sjokoladeplate. Ole satt ved siden av meg, og så begynte Lars og Bosse å erte og sa:

– Æ bæ, kjærestepar, æ bæ, kjærestepar!

Det sier de bare fordi Ole ikke er en sånn dum guttunge som aldri vil leke med jenter. Han bryr seg ikke om at de erter ham, han leker med både gutter og jenter likevel. Lars og Bosse vil forresten også gjerne leke med jenter, men de *later* som de ikke bryr seg om det. Når det bare er seks barn i en grend, så må de leke med hverandre, enten de er gutter eller jenter. Nesten all lek blir morsommere når det er seks enn når det bare er tre.

Etter en stund gikk guttene for å se på fugleeggene til Bosse, og da lekte Berit og Anna og jeg med dokkene mine.

I lommen hadde jeg en lang, lang hyssing. Da jeg husket på den og dro den fram og så hvor lang den var, kom jeg til

å tenke på at vi kunne ha moro med den. Hvis vi fikk tak i en hyssing til som var like lang, så ville den nok rekke helt fram til vinduet til Berit og Anna i Nordigarden. Og da kunne vi sende brev til hverandre i en sigarkasse. Å, så travelt vi fikk det med å prøve! Det gikk. Berit og Anna løp hjem, og så satt vi en lang stund og sendte brev til hverandre. Det var så moro å se sigarkassen skli fram og tilbake på hyssingen. Først skrev vi bare: «Hvordan har du det? Jeg har det bra.» Men etterpå lekte vi at vi var prinsesser som var tatt til fange på to slott og ikke kunne komme vekk, for det var drager som passet på oss, og Berit og Anna skrev til meg: «Dragen vår er så skrekkelig fæl. Er din det? Prinsesse Berit og prinsesse Anna.»

Og jeg svarte: «Ja, dragen min er også skrekkelig fæl. Den biter meg hvis jeg forsøker å gå ut. Det er godt at vi kan skrive til hverandre i hvert fall. Prinsesse Lisa.»

Etter en stund ropte mamma på meg og ba meg løpe et ærend, og mens jeg var borte, kom Lars og Bosse og Ole inn på rommet mitt og fikk se brevene, og Lars sendte et brev av gårde i sigarkassen, og der sto det:

«Prinsesse Lisa gikk sin vei, for hun måtte pusse nesa. Men her er en hel haug med prinser. Prins Lars Aleksander Napolibom.»

Det syntes Berit og Anna var dumt.

Det er i hvert fall godt at rommet mitt vender ut mot Nordigarden. For vi sender ofte brev til hverandre, Berit og Anna og jeg. Om vinteren er det ikke så lett, for da er det

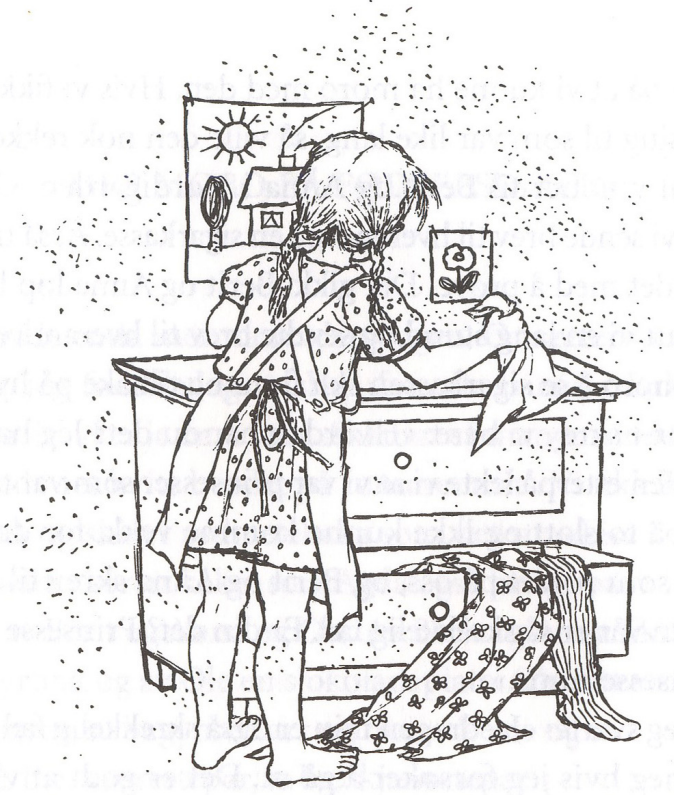

mørkt. Men da blinker vi til hverandre med lommelykter i stedet. Når jeg blinker tre ganger, så betyr det: «Kom hit med det samme! Jeg har en viktig beskjed.»

Mamma har sagt at jeg må holde det fint og ordentlig på rommet mitt. Jeg gjør så godt jeg kan. Av og til har jeg storrengjøring. Da kaster jeg alle filleryene ut av vinduet. Agda hjelper meg å banke dem. Jeg har en liten teppebanker som er min egen. Den banker jeg med. Jeg polerer dørhåndtaket og tørker støv overalt og setter inn friske blomster og rer opp i dokkesenga og dokkevogna. Men av og til glemmer jeg å gjøre rent. Da sier mamma at jeg er en slurvelise.

DA VI FIKK SOMMERFERIE

Det er moro når det er sommer. Alt er moro helt fra vi slutter på skolen. Men jeg har bare vært med på én eksamen hittil. Det begynte å bli moro alt kvelden før. Da pyntet vi klasserommet med blomster og løv. Alle vi barna i Bakkebygrenda hentet bjørkeløv og plukket gullstjerner og hegg. Vi har lang vei til skolen, for skolen ligger i en annen grend som heter Storgrenda. Det går jo ikke å ha en skole med bare seks barn. Blomstene var litt visne da vi kom fram, men ikke mye. De kom seg igjen da de fikk vann. Vi hadde flagg rundt den svarte tavla og en girlander av bjørkeløv og mye blomster overalt. Det luktet så godt i hele klasserommet.

Da vi var ferdige med å pynte, øvde vi på sangene som vi skulle synge på eksamen. «Vi vandrer med freidig mot» og «Mot i brystet». En jente som heter Ida sang sånn: «Mot i brystet, svett i pannen, støl i ben og armer.» Hun trodde teksten var slik, og ikke «vett i pannen, stål i ben og armer». Det var sannelig godt at frøken fikk sagt henne hvordan det skulle være, så hun sang riktig på eksamen!

Det var så fint vær da vi gikk hjem etterpå. Alle vi barna fra Bakkebygrenda slo følge. Vi brukte lang tid på å komme oss hjem. Lars sa at vi bare måtte trå på steinene vi så langs veikanten. Det var en lek vi lekte. Vi lot som vi falt døde

om hvis vi tråkket på bakken. Ole tråkket på bakken rett som det var, og da sa Bosse:

– Nå er du død!

– Det er jeg ikke, det så, sa Ole. – Bare se, så levende jeg er, sa han og sprellet med armer og ben. Da måtte vi le av ham.

Etterpå gikk vi på skigarden. Lars sa:

– Tro hvem det er som har bestemt at man bare skal gå på veien?

Og da sa Berit at det sikkert var en voksen som hadde funnet på det.

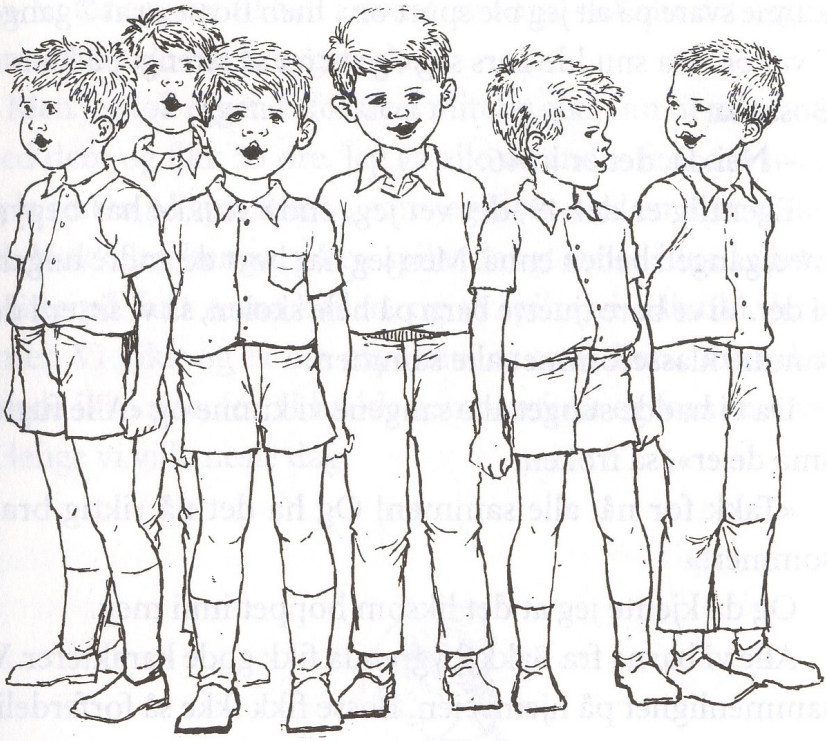

– Antagelig, sa Lars.

Vi gikk på skigarden en lang, lang stund, og det var så moro at jeg tenkte jeg aldri ville gå på veien mer. Da kom en gammel mann kjørende med en melkekjerre, og han sa:

– Hva i all verden, er det kråker på skigarden?

Men dagen etter kunne vi ikke gå på skigarden da vi skulle til eksamen, for da var vi så fine. Jeg hadde helt ny kjole med røde prikker, og Berit og Anna hadde blå kjoler med kapper. Og vi hadde nye hårsløyfer og nye sko.

I klasserommet satt det mange foreldre og hørte på. Jeg

kunne svare på alt jeg ble spurt om, men Bosse sa at 7 ganger 7 var 56. Da snudde Lars seg og stirret så strengt på ham at Bosse sa:

– Nei da, det er jo 46.

Egentlig er det 49, det vet jeg, enda vi ikke har begynt med gangetabellen ennå. Men jeg har hørt de andre ungene si det. Vi er bare tjuetre barn på hele skolen, så vi sitter i det samme klasserommet alle sammen.

Da vi hadde sunget alle sangene vi kunne og «Alle fugler små de er», sa frøken:

«Takk for nå, alle sammen! Og ha det nå riktig bra i sommer!»

Og da kjente jeg at det liksom hoppet inni meg.

Alle vi barna fra Bakkebygrenda fikk gode karakterer. Vi sammenlignet på hjemveien. Bosse fikk ikke så forferdelig gode karakterer, men de var ikke så verst.

Om kvelden spilte vi slåball nede på veien. Rett som det var, spratt ballen inn i ripsbuskene. Jeg sprang dit for å hente den. Og gjett hva jeg fant der! Langt inne under en ripsbusk lå det elleve hønseegg. Jeg ble så glad. En av hønene våre er så sta og vil ikke verpe i hønsehuset. Hun legger alle eggene sine ute. Lars og Bosse og jeg hadde lett lenge for å finne ut hvor hun la dem. Men hun er så lur og passer seg så godt, for at vi ikke skal se hvor hun går. Mamma hadde sagt vi skulle få fem øre for hvert egg vi fant. Og nå hadde jeg funnet egg for 55 øre! Men ballen fant jeg ikke.

– Vi tar eggene til ball i stedet, sa Lars, – så blir det eggerøre over hele Bakkebygrenda.

Men jeg tok eggene i forkleet mitt og gikk inn til mamma med dem og fikk 55 øre. Jeg ga alle de andre fem øre hver og la resten på sparebøssa, som jeg låser med en liten nøkkel. Nøkkelen henger på en spiker langt inne i klesskapet.

Etterpå fant Anna ballen, og så spilte vi slåball i flere timer. Vi gikk og la oss mye senere enn ellers, men det gjorde ikke noe, for vi hadde sommerferie og kunne sove så lenge vi ville neste dag.

VI TYNNER TURNIPS OG FÅR EN KATTUNGE

Senere fikk jeg enda mer penger på sparebøssa, for jeg hjalp til å tynne turnips. Det gjorde vi alle sammen, alle barna i Bakkebygrenda. Egentlig skulle jo Lars og Bosse og jeg tynnet turnipsen som hørte til Midtimellom, Berit og Anne den som hørte til Nordigarden, og Ole den som hørte til Sørigarden. Men i stedet hjalp vi hverandre med all turnipsen. Vi fikk betaling for hver rad vi tynnet, 40 øre for de lange og 20 øre for de aller korteste. Vi hadde på oss forklær av sekkestrie så vi ikke skulle få vondt i knærne. Berit og Anna og jeg hadde skaut på hodet, så vi så ut som små kaffekjerringer, sa mamma. Vi hadde med et helt spann med saft-og-vann i tilfelle vi skulle bli tørste. Vi ble tørste med en gang, og da tok vi lange halmstrå og stakk ned i spannet og la oss på kne rundt det og drakk. Det var så moro å suge opp saften i halmstråene, og vi drakk og drakk, og plutselig var det ikke mer saft igjen. Men da tok Lars spannet og løp til olla ila inne i hamnehagen like ved og hentet vann til oss, og så drakk vi vann. Det var like moro, men ikke så godt. Til slutt la Ole seg så lang han var på bakken og sa:

– Hører dere at det klukker i meg?

Han hadde så mye vann i magen, og vi gikk bort til ham alle sammen og hørte det klukke i ham bare han rørte på seg.

Mens vi tynnet turnipsen, pratet vi hele tiden og fortalte hverandre historier. Lars forsøkte å fortelle spøkelseshistorier, men ingen blir redde for spøkelseshistorier når sola skinner.

Da ville Lars at vi skulle se hvem som var verst til å banne. Men det ville ikke Berit og Anna og jeg være med på, for frøken har sagt at det er bare dumme folk som banner. Lars forsøkte å banne litt alene, men det gikk visst ikke så bra, for han ga seg snart.

Det var morsomst den første dagen vi tynnet turnips. Etter hvert ble det litt kjedelig, men vi måtte fortsette likevel, for all turnipsen måtte tynnes.

En dag vi akkurat var kommet i gang, sa Lars til Ole:

– Petruska saldo bombom.

Og Ole sa:

– Kolifink, kolifink.

Og Bosse sa:

– Mojsi dojsi filibom ararat.

Vi spurte hva de mente med det, og da sa Lars at det var et eget språk som bare gutter forsto. Det var altfor vanskelig for jenter, sa han.

– Ha-ha, sa vi, – dere forstår det ikke selv engang.

– Det gjør vi det, så, sa Lars. – Det der jeg sa først, betydde: «Pent vær i dag», og da svarte Ole: «Ja visst, ja visst,» og så sa Bosse: «Jammen flaks at jentene ikke forstår dette her.»

Og så pratet de på språket sitt, lange, lange regler. Til slutt sa Berit at vi også hadde et eget språk som bare jenter forsto, og så satte vi i gang å snakke på det språket. Og så lå vi der i turnipsåkeren og pratet på hvert vårt språk hele formiddagen. Jeg kunne ikke høre noen særlig forskjell på språkene, men Lars sa at språket vårt var dumt. Guttespråket var mye bedre, sa han, for det var nesten russisk.

– Kolifink, kolifink, sa Ole igjen. Og så mye hadde vi lært oss av guttespråket at vi visste det betydde «ja visst, ja visst». Og nå kaller Berit og Anna og jeg Ole bare for Ole Kolifink.

En ettermiddag vi holdt på med turnipstynningen, og vi nettopp hadde satt oss i en steinrøys for å drikke kakaoen og spise brødskivene vi hadde med til niste, ble himmelen helt mørk. Så kom et fryktelig tordenvær. Det haglet også så bak-

ken ble hvit, akkurat som om vinteren. Vi la på sprang. Vi var barføtt og frøs på bena der vi sprang i hagldrivene.

– Vi stikker inn til Kristin i Løvåsen, sa Lars. Vi gjør nesten alltid som Lars sier, og det gjorde vi nå òg. Kristin bor i en rød liten stue ikke langt fra turnipsåkeren. Vi løp dit, og heldigvis var hun hjemme. Kristin er en gammel kone, hun ser ut omtrent som en bestemor. Og hun er så snill. Jeg har vært hos henne mange ganger.

– Du store min, du store min, sa hun og klasket hendene sammen. Og så sa hun: – Nei, å nei, å nei, stakkars unger!

Hun tente et stort bål i peisen sin, og vi måtte ta av oss de våte klærne og varme bena våre. Og etterpå stekte Kristin vafler til oss i et vaffeljern som hun holdt inn i varmen. Hun kokte kaffe også, i en liten kjele som sto på tre ben midt inni bålet.

Kristin har tre katter, og en av dem hadde akkurat fått unger. De lå i en kurv og mjauet og var så søte. Det var fire stykker, og Kristin sa hun var nødt til å gi bort alle unntatt én, for ellers ville hun få huset fullt av katter og ikke noen plass til seg selv.

– Å, kan ikke vi få dem! ropte Anna.

Da sa hun at vi gjerne kunne få dem, men det var ikke sikkert mødrene våre ville like at vi kom hjem med kattunger.

– Alle må da like kattunger, sa Berit.

Og vi tigget og ba om at vi i hvert fall skulle få ta dem med oss for å se hvordan det gikk. Tenk, det var jo akkurat så det ble én kattunge til Nordigarden og én til Midtimellom og én til Sørigarden. Lars valgte den vi skulle ha. Det var en liten, spraglete en med hvit flekk i pannen. Berit og Anna fikk en som var helt hvit, og Ole fikk en som var svart.

Da klærne var tørre, gikk vi hjem med kattungene våre. Jeg er glad for at kattemoren fikk beholde en unge. Ellers hadde hun jo ikke hatt noen barn igjen.

Vi kalte kattungen vår for Murre. Berit og Anna kalte sin Nusse, og Ole kalte sin Malkolm. Ingen av mødrene syntes

det gjorde noe at vi kom hjem med kattungene. Vi *fikk* lov å beholde dem.

Jeg lekte ofte med Murre. Jeg bandt fast papir i en hyssing og sprang rundt med det, og Murre løp etter og forsøkte å få tak i papiret. Til å begynne med lekte Lars og Bosse også med Murre, men de ble snart lei. Det var jeg som måtte sørge for at Murre fikk mat. Han drakk melk av en skål på kjøkkenet. Han drakk ikke sånn som mennesker gjør, men stakk ut tunga, som var helt lyserød, og lepjet melken i seg. Jeg gjorde i stand en kurv han kunne sove i. Der redde jeg så fint opp til ham. Av og til slapp vi Murre og Nusse og Malkolm ut på plenen så de kunne leke med hverandre. For de var jo søsken og ville nok gjerne treffes.

Jeg tjente 9 kroner og 40 øre på turnipstynningen, og jeg la alt sammen på sparebøssa, for jeg skal spare til sykkel. En rød sykkel.

HVORDAN OLE FIKK HUND

Ole har ingen søsken. Men han har en hund. Og så Malkolm, da, naturligvis. Hunden heter Svipp. Nå skal jeg fortelle hvordan det gikk til da Ole fikk Svipp, akkurat sånn som han har fortalt det til oss.

Midt imellom Bakkebygrenda og Storgrenda bor det en skomaker som heter Snill. Han *heter* Snill, men han *er* ikke snill, ikke i det hele tatt. Han er aldri ferdig med skoene våre når vi kommer og skal hente dem, selv om han har lovt det aldri så sikkert. Det kommer av at han er så lei til å drikke, sier Agda. Før var det han som eide Svipp. Han var aldri snill mot Svipp, og Svipp var den sinteste bikkja i hele bygda. Han måtte alltid stå i lenke ved hundehuset, og når det kom folk med sko til Snill, for Svipp ut av hundehuset og bjeffet og bar seg. Vi var så redde for ham og torde aldri komme nær ham. Vi var redde for skomakeren også, for han var alltid sur og sa at «unger skulle en jule når en ser dem, for har de ikke gjort no gæli, gjør de det nok snart». Svipp fikk også en masse juling, enda han var en hund og ikke noen unge. Snill mente kanskje at man skulle jule hunder også når man så dem. Og når Snill var full, glemte han å gi Svipp mat.

Da Svipp bodde hos skomakeren, syntes jeg alltid det var

en stygg og ekkel hund. Han var så skitten og lurvet og knurret og bjeffet bestandig. Nå syns jeg det er en snill og pen hund. Det er Ole som har gjort ham snill. Ole er så snill selv også.

En gang da Ole skulle til skomakeren med skoene sine, kom Svipp styrtende ut av hundehuset som han pleide, og bjeffet og knurret og så ut som han ville bite. Men Ole stanset og snakket til ham, og sa at han var en fin hund, og at han ikke burde bjeffe sånn bestandig. Han sto på avstand naturligvis, så Svipp ikke kunne nå ham. Svipp så like sint ut som ellers og tedde seg slett ikke som noen fin hund.

Da Ole kom for å hente skoene, hadde han med et kjøttbein til Svipp. Svipp bjeffet og knurret, men han var så sulten og gikk løs på kjøttbeinet. Mens Svipp spiste, sto Ole hele tiden et lite stykke vekk og sa at Svipp var en fin og snill hund.

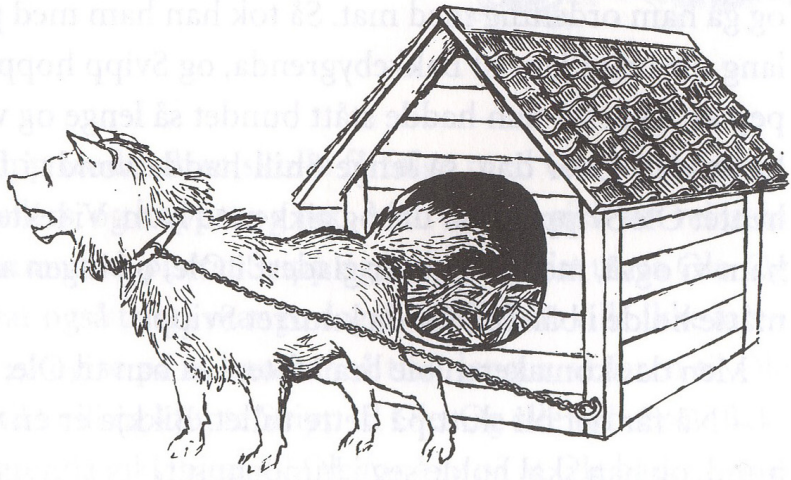

Ole måtte gå og spørre etter skoene mange ganger, for de ble aldri ferdige. Og hver gang hadde han med seg noe godt til Svipp. Og en vakker dag, tenk, da knurret ikke Svipp til ham lenger, men bjeffet bare litt, sånn hunder gjør når de får se noen de liker. Og da gikk Ole bort og klappet Svipp, og Svipp slikket ham på hånden.

Så en dag falt skomakeren og vrikket foten. Han tenkte ikke på om Svipp fikk mat. Ole syntes så synd på Svipp at han gikk til Snill og spurte om han kunne få passe Svipp mens Snill hadde vondt i foten. At han torde! Men Snill sa:

– Jo, det skulle ta seg ut. Han flyr på deg bare du kommer i nærheten.

Men Ole gikk ut til Svipp og klappet ham, og skomakeren sto i vinduet og så det. Og da sa han at Ole kunne få ta seg av Svipp en stund, for han kunne jo ikke gjøre det selv.

Ole gjorde hundehuset til Svipp så fint i stand, la rent høy der og vasket vannskålen og fylte på nytt, friskt vann og ga ham ordentlig med mat. Så tok han ham med på en lang tur helt hjem til Bakkebygrenda, og Svipp hoppet og pep av fryd, for han hadde stått bundet så lenge og var så lei av det. Hver dag, så lenge Snill hadde vondt i foten, hentet Ole Svipp og var ute og gikk med ham. Vi lekte med ham vi også, men Svipp var gladest i Ole, og ingen annen måtte holde i båndet, for da knurret Svipp.

Men da skomakeren ble bra i foten, sa han til Ole:

– Nå får det bli slutt på dette tullet. Bikkja er en vakthund, og han skal holde seg i hundehuset.

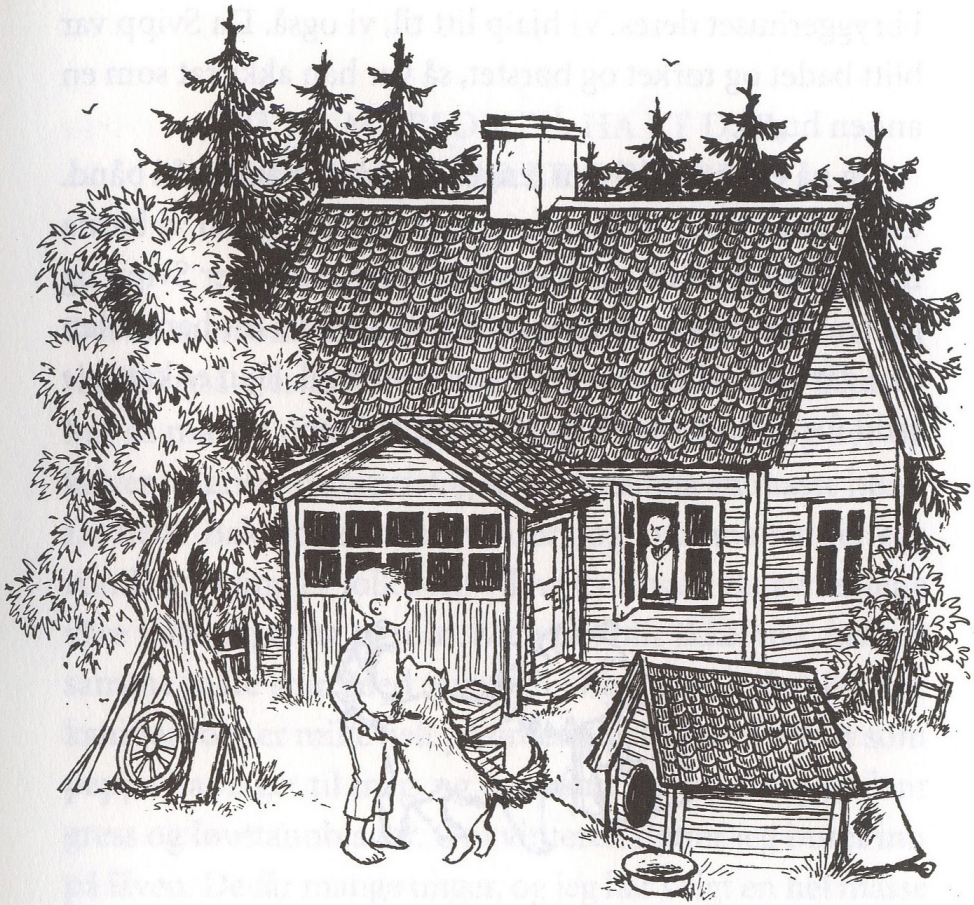

Svipp trodde han skulle få følge med Ole på tur sånn som ellers, og hoppet og pep. Men da Ole gikk sin vei uten å ta ham med, pistret Svipp og hørtes så trist ut, sa Ole. Og Ole var også trist i mange dager, og til slutt ville ikke faren hans gå og se på at han var så trist lenger, så faren til Ole gikk til Snill og kjøpte Svipp til Ole. Og alle vi barna i Bakkebygrenda gikk hjem til Ole for å se på at Ole badet Svipp

i bryggerhuset deres. Vi hjalp litt til, vi også. Da Svipp var blitt badet og tørket og børstet, så var han akkurat som en annen hund.

Og nå er han aldri sint lenger og trenger aldri gå i bånd. Om natten sover han under senga til Ole, og når vi barna fra Bakkebygrenda går hjem fra skolen, kommer Svipp og møter Ole på halvveien og bærer skoleveska for ham. Men han går aldri så langt som til huset til Snill. Han er kanskje redd for at Snill skal komme ut og ta ham.

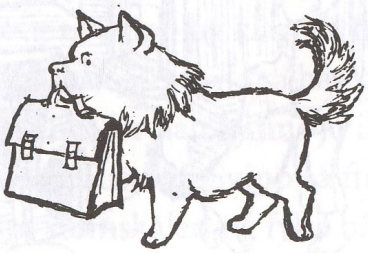

DET ER MORSOMT Å HA ET DYR, MEN EN FARFAR ER OGSÅ BRA

Det er morsomt å ha et dyr som man eier helt alene. Jeg skulle også gjerne hatt en hund, men det har jeg ikke. Vi har så mange dyr her i Bakkebygrenda, hester og kyr og kalver og griser og sauer. Og så har mamma en masse høns. De heter Bakkebygrendas hønseri, og mamma sender egg rundt omkring til folk som vil ha kyllinger. En av hestene våre heter Ajax og er min. Men det blir ikke helt, *helt* på samme måte som med Svipp til Ole likevel. Men jeg har kaniner som er mine helt på ordentlig. De bor i et bur som pappa har laget til meg, og hver dag må jeg gå og gi dem gress og løvetannblader. Om vinteren flytter jeg buret inn på låven. De får mange unger, og jeg har solgt en hel masse til Bosse og Ole. Bosse hadde kaniner en stund, men han ble lei det, for han blir lei av alt, bare ikke fugleeggene sine.

I hagen vår står det et gammelt tre som vi kaller for «Ugletreet», for det bor ugler i det. En gang klatret Bosse opp i ugletreet og tok et egg fra uglene. Det var fire egg i reiret, så de hadde tre igjen likevel. Bosse blåste ut egget og la det ned til de andre fugleeggene sine i kommoden. Men etter en stund kom han på at han skulle spøke litt med uglemoren, så han klatret opp til reiret og la et hønseegg

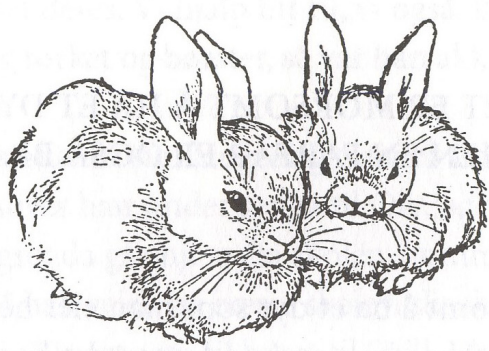

der i stedet. Det var da nokså rart at uglemoren ikke merket forskjellen! Men det gjorde hun ikke. Hun fortsatte å ruge på eggene, og en vakker dag lå det tre ugleunger og en kylling i reiret. Uglemor ble sikkert nokså forbauset da hun fikk se at en av ungene lignet på en liten gul ball. Bosse ble redd for at uglemoren ikke ville like kyllingen, så han tok den vekk.

– Forresten er det min kylling, sa han.

Han bandt en rød tråd rundt benet på kyllingen, så han kunne kjenne den igjen, og så slapp han den ut sammen med kyllingene til mamma. Han kalte den Albert, men da Albert ble litt større, så var det ikke noen hanekylling, men en liten høne. Da kalte Bosse den Albertina. Og nå er Albertina en stor høne, og når Bosse spiser egg, sier han:

– Dette har nok Albertina verpet til meg.

Albertina flyr og flakser mer enn noen av de andre hønene. Det er nok fordi hun er født i et uglereir, sier Bosse.

En gang syntes Lars at han også burde ha noen dyr som

han eide helt alene. Og derfor satte han opp tre rottefeller i grisehuset og fanget seksten store markmus som han slapp opp i en tønne. Så malte han et stort skilt og satte på tønna. «Bakkebygrendas museri» sto det på skiltet. Men om natten rømte alle musene ut av tønna, så det gikk dårlig med det museriet.

– Hva skulle du med et museri, da? sa Berit. – Mus legger jo ikke egg.

– Det kunne vel vært moro å ha et museri likevel, dumma, sa Lars, som var sint fordi musene hadde rømt.

Berit og Anna har ikke hund og ikke kaniner og ikke andre dyr som de eier selv. Men de har en farfar. Det er den snilleste farfaren i hele verden, det er jeg sikker på. Alle vi barna i Bakkebygrenda kaller ham farfar, enda han ikke er farfar til oss alle sammen, bare til Berit og Anna. Han bor på et rom i annen etasje i Nordigarden. Det er sånt et hyggelig rom og sånn en hyggelig farfar, og alle vi barna går dit når vi ikke har noe annet å gjøre. Farfar sitter i en gyngestol, og han har langt, hvitt skjegg, akkurat som julenissen. Han har dårlige øyne, så han ser nesten ingen ting. Han kan ikke lese, verken bøker eller aviser, men det gjør ikke noe, for han kan alt som står i bøkene likevel. Han forteller for oss fra bibelhistorien eller om hvordan det var før i tiden, da han var gutt. Berit og Anna og jeg leser avisen for ham, om hvem som er døde og hvem som fyller femti år og alle ulykkene og annonsene og alt sammen. Og når det står i avisen at lynet har slått ned et sted, så kan farfar fortelle om minst

tjue forskjellige steder der lynet har slått ned før i tiden. Og hvis det står at noen er blitt stanget i hjel av en okse, så forteller farfar oss om alle han har kjent som har kommet ut for sinte okser. Så på den måten tar det nokså lang tid før vi får lest hele avisen. Av og til leser guttene for ham. Men han liker bedre at Berit og Anna og jeg leser, for guttene slurver i vei og hopper over noen av annonsene og sånt. Men farfar har en verktøykasse i skapet, og den får guttene låne, og han hjelper dem å spikke båter og alt mulig, enda han ikke kan se. Og når guttene skal støpe tinnsoldater, går de alltid til farfar og varmer blyet i kakkelovnen hans.

I skapet har farfar alltid en kasse epler, ja, ikke alltid, naturligvis, men når det er den tiden det fins epler. Og hver gang vi kommer til ham, får vi et eple. Og han lar oss kjøpe kandissukker til seg nede i Storgrenda, og det har han i en pose i hjørneskapet på rommet sitt. Vi får både epler og kandissukker av ham.

Farfar har pelargonier i vinduet sitt, og dem steller han så godt enda han er nesten blind. Han snakker med dem i timevis. Det henger pene bilder på veggene hos farfar. Særlig to av dem liker jeg godt. Det ene er av Jonas i hvalfiskens buk, og på det andre har en kvelerslange rømt fra et menasjeri og holder på å kvele en mann aldeles i hjel. Ja, det er kanskje ikke så pent, men veldig nifst og spennende.

Når det er pent vær, går farfar ut på tur. Han har en kjepp som han kjenner seg for med. Om sommeren sitter han for

det meste under den store almen som står på gressplenen rett utenfor Nordigarden. Der sitter han og lar sola skinne på seg, og best som han sitter der, så sier han:

– Håhåjaja!

Vi har spurt ham hvorfor han sier «håhåjaja», og da sa farfar at han sier det fordi han tenker på da han var ung. Det er visst forferdelig lenge siden. Men tenk, å ha en sånn snill farfar! Jeg er så glad i ham. Jeg ville heller hatt ham enn en hund.

GUTTER KAN IKKE HOLDE PÅ HEMMELIGHETER

Da vi var ferdige med turnipstynningen, tok det ikke mange dager før de begynte å kjøre inn høyet.

– I år vil jeg ikke ha noen unger på låven til å trampe og rote i høyet, sa pappa. Det sier han hvert år, men det er ingen som tror at han virkelig mener alvor.

Vi satt på høylassene hele dagen og hoppet i høyet på låven. Lars ville at vi skulle se hvem som torde hoppe høyest. Høyest oppe fra og ned og ikke nedenfra og opp, naturligvis. Vi klatret på bjelkene oppe under taket på låven og hoppet ned i høyet. Å, som det kilte i magen! Lars hadde sagt at den som hoppet høyest, skulle få en kjærlighet på pinne i premie. Han hadde kjøpt den samme dag da han var nede hos landhandleren i Storgrenda for å kjøpe gjær til mamma. Og vi hoppet og hoppet og hoppet, men til slutt klatret Lars så høyt opp han kunne komme og hoppet ned på en bitte liten haug med høy, og han falt med et dunk og lå stille og kunne ikke røre seg på en lang stund. Etterpå sa han at han trodde nok hjertet hadde ramlet ned i magen på ham, og at han kom til å gå rundt med det i magen så lenge han levde. Ingen torde gjøre det hoppet etter, og da stappet Lars kjærligheten i munnen og sa:

– Overrekkes Lars for modig dåd på låven.

En dag da Berit og Anna og jeg satt på høylasset med gårdsgutten i Nordigarden, kom vi over et jordbærsted i en steinrøys ute i enga hvor vi hentet høyet. Det vokste så mye jordbær der, jeg har aldri sett så mye jordbær. Vi ble enige om at vi aldri, aldri, aldri skulle fortelle guttene eller noen andre om det jordbærstedet. Vi plukket jordbær og tredde dem på strå, og det ble tretten fulle strå. Om kvelden spiste

vi jordbærene med sukker og fløte. Lars og Bosse og Ole fikk smake noen hver, men da de ville vite hvor vi hadde plukket jordbærene, sa vi:

– Det sier vi aldri i livet, for det er en hemmelighet!

Etterpå løp Berit og Anna og jeg og lette etter nye jordbærsteder i flere dager og brydde oss ikke om å være på låven. Men guttene var der, og vi kunne ikke forstå at de aldri ble lei av det.

En dag fant vi så mye jordbær, og vi fortalte guttene at nå hadde vi sju jordbærsteder, men vi ville ikke si hvor de var, for det var en hemmelighet. Da sa Ole:

– Ha-ha, det er ingen hemmelighet sammenlignet med vår!

– Hvilken hemmelighet, da? sa Berit.

– Ikke si det, Lars, sa Ole. Men Lars sa:

– Jo, så sannelig! Så kan jentene høre at hemmeligheten vår ikke er sånt tull som deres.

– Hva er det, da? sa vi.

– Vi har laget ni huler oppe i høyet, hvis dere absolutt vil vite det, sa Lars.

– Men vi sier ikke hvor, sa Bosse og hoppet på ett ben.

– Vi skal nok finne dem med det samme, sa vi og løp opp på låven vår for å lete. Vi lette både den dagen og dagen etter, men vi fant ingen huler. Guttene ble så overlegne, og Lars sa:

– Dere finner dem aldri! For det første kan dere ikke finne dem uten kart, og for det andre finner dere aldri kartet som de står på.

– Hva slags kart? sa vi.

– Et kart som vi har tegnet, sa Lars. – Men det har vi gjemt.

Og da begynte Berit og Anna og jeg å lete etter kartet i stedet. Vi tenkte nok det måtte finnes et sted på Midtimellom, for Lars ville nok ikke gå med på at det skulle gjemmes noe annet sted. Vi lette i flere timer inne hos Lars og Bosse, i sengene og kommodeskuffene og i skapet og overalt. Og til Lars sa vi:

– Du kan vel i det minste si om det er fugl eller fisk eller midt imellom.

For det pleier vi å si når vi leker «tampen brenner».

Og da begynte Lars og Bosse og Ole å le, og Lars sa:

– Det er fugl! Det er fugl, det er både sant og visst.

Og så blunket de til hverandre og så innmari lure ut. Vi lette oppe i lampen og så etter om det var et kart stappet inn bak tapetet oppe ved taket, for det skulle jo være et sted høyt oppe siden det var «fugl». Men Lars sa:

– Dere kan like godt gi opp, for dere kommer aldri i livet til å finne kartet.

Da brydde vi oss ikke om det mer. Men dagen etter skulle jeg spørre Ole om jeg kunne låne *Tusen og en natt* av ham, for det regnet, og jeg ville være inne og lese. Lars og Bosse var ute, og jeg gikk inn på rommet deres for å klatre gjennom linden til Ole.

Før bodde det en liten fugl i linden, og det var et hull i stammen der den hadde hatt reiret sitt. Nå bodde den der

ikke lenger. Men da jeg klatret forbi reiret, fikk jeg se at det stakk en hyssing ut fra det.

– Hva i all verden har fuglen brukt hyssingen til, tenkte jeg og trakk i den. I den andre enden av hyssingen var det en papir-rull. Og tenk, det var kartet! Jeg ramlet nesten ned fra treet, så forbauset ble jeg. Og jeg glemte hele *Tusen og en natt* og klatret inn på rommet til Lars og Bosse igjen, og løp av gårde til Berit og Anna det raskeste jeg kunne. Jeg hadde det så travelt at jeg snublet i trappa og slo meg på kneet.

Å, så glade Berit og Anna ble! Nå fikk vi det travelt med å springe bort på låven, og det varte ikke lenge før vi hadde funnet alle hulene. Guttene hadde gravd lange ganger i høyet, men på kartet sto det alt sammen. Når man kryper

i en sånn lang gang, og det er så mørkt og så mye høy rundt en på alle kanter, kan man ikke la være å tenke:

– Tenk om jeg ikke kommer ut igjen.

Det kjennes nifst og er veldig spennende. Men man kommer alltid ut igjen.

Det var bare i gangene det var mørkt. I hulene var det lyst, for de lå inntil veggen alle sammen, og det kom lys inn gjennom sprekkene i veggen. Det var store, fine huler, og vi skjønte at guttene hadde strevd ordentlig med å lage dem. Til den siste hulen gikk det en gang som var så lang, så lang at vi trodde den aldri ville ta slutt. Jeg krøp først, så kom Berit og Anna.

– Dere skal se vi har kommet inn i en labyrint som aldri tar slutt, sa Berit.

Men akkurat da så jeg at det lysnet foran meg, og der var hulen. Og – pang – der satt Lars og Bosse og Ole. Skal si de ble forundret da vi kom krypende inn til dem!

– Hvordan i alle dager fant dere fram? sa Lars.

– Ha-ha, vi har funnet kartet, naturligvis, sa jeg. – Det var vel ingen kunst. Et så lett gjemmested.

For en gangs skyld visste ikke Lars hva han skulle svare. Da han hadde tenkt seg om en stund, sa han:

– La gå, da! Jentene får være med!

Så lekte vi i hulene hele dagen mens det regnet ute, og vi hadde det så moro. Men dagen etter sa Lars:

– Nå når dere vet om hemmeligheten vår, så er det bare rett og rimelig at vi får vite om alle jordbærstedene deres.

– Å nei du, sa vi. – Dere får skaffe dere greie på dem selv, for vi fant fram til hulene av oss selv.

Men for at det skulle bli lettere, gikk Berit og Anna og jeg og la ut trepinner som piler på bakken. Men det var langt mellom pilene, så det varte temmelig lenge før guttene fant jordbærstedene likevel. Til det aller beste stedet vårt la vi ingen piler. Det er hemmeligheten vår ennå, og vi skal aldri, aldri fortelle om det til noen.

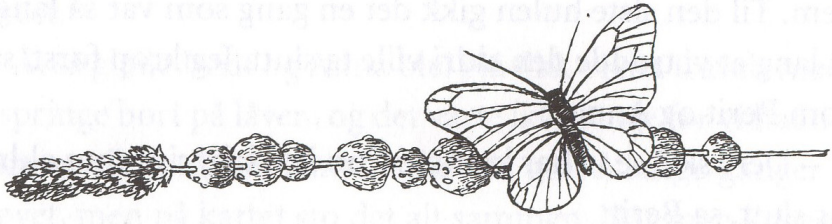

VI SOVER I HØYET

En dag sa Bosse til meg:

– I natt skal Lars og jeg ligge på låven. Og Ole også, hvis han får lov.

– Det er bare fanter som ligger på låver, sa jeg.

– Det er det slett ikke, sa Bosse. – Vi har spurt mamma, og vi får lov.

Jeg løp og fortalte det til Berit og Anna.

– Da ligger vi på låven vår, sa de. – Og du også, Lisa.

Og så bestemte vi det. Å, så moro det skulle bli! Det var bare ergerlig at det var guttene som hadde funnet på det og ikke vi. Jeg sprang straks hjem til mamma og spurte om jeg fikk lov. Mamma syntes ikke småjenter skulle ligge på låver, men jeg sa at småjenter skulle vel ha litt moro, de òg, ikke bare guttene. Og da fikk jeg lov.

Vi kunne nesten ikke vente til det ble kveld. Lars sa:

– Skal jentene også ligge på låven! Det tør dere ikke! Tenk om det kommer spøkelser!

– Det tør vi vel, sa vi, og så smurte vi brødskiver som vi skulle ha med, i tilfelle vi ble sultne utpå natten. Og da smurte guttene brødskiver til seg også.

Klokka åtte om kvelden gikk vi. Guttene skulle ligge på låven på Midtimellom og vi på låven på Nordigarden. Vi

hadde hvert vårt hestedekken med oss. Ole Kolifink tok med seg Svipp. Den heldiggrisen som hadde hund!

– God natt, små fantefolk, sa pappa. Og mamma sa:

– Dere kommer vel innom i morgen tidlig og kjøper melk. Det gjør alle fanter.

Da vi sa god natt til guttene, sa Lars:

– Sov godt! Hvis dere klarer det. I fjor fant de en hoggorm i høyet i Nordigarden. Jeg lurer på om det er en der i år også?

Og Bosse sa:

– Kanskje og kanskje ikke. Men en haug små markmus er det sikkert der. Æsj, så ekkelt!

– Stakkars barn, sa vi til guttene. – Er dere redde for markmus? Da er det best dere går hjem og legger dere i sengene deres.

Så gikk vi med teppene og brødskivene våre. Det var lyst ute, men inne på låven var det nesten helt mørkt.

– Fritt for å ligge i midten, ropte jeg.

Og så gravde vi oss ned i høyet. Det luktet så godt, men det stakk. Men da vi fikk tullet oss inn i teppene, lå vi riktig godt.

Vi lå og pratet med hverandre og undret oss på hvordan det var å være fant på ordentlig og sove på låver bestandig. Anna sa hun trodde det måtte være fint. Vi var ikke det grann trøtte. Bare sultne. Og vi passet på å spise opp brødskivene våre før det ble for mørkt. Men til slutt var det så mørkt der at vi ikke kunne se hånden vår når vi holdt den

opp foran ansiktet. Jeg var glad jeg lå midt mellom Berit og Anna. Det raslet så rart i høyet. Berit og Anna krøp nærmere inn til meg.

– Tenk om det kommer en ekte fant hit og legger seg, hvisket Berit. – Uten å spørre om lov.

Vi lå stille og tenkte på det en stund. Og så, med ett hørte vi et hyl. Et nifst, forskrekkelig hyl! Det hørtes som om

tusen spøkelser hylte på en gang. At vi ikke døde! For det gjorde vi ikke. Men vi skrek. Å, som Lars og Bosse og Ole lo!

For det var de som hadde hylt. Og det var naturligvis de som hadde raslet i høyet også, da de kom krypende. Berit sa det var farlig å skremme folk, for blodet kunne stivne i årene på dem som ble skremt, og hun sa at hun ville si det til moren sin. Men da sa Lars:

– Æsj, det var jo bare for moro, jo! Og Bosse sa:

– Sladrehank skal selv ha bank!

Anna sa det kjentes akkurat som om blodet hadde stivnet lite grann i årene på henne.

Til slutt gikk guttene tilbake til låven sin. Vi tenkte litt på å liste oss dit og skremme dem også, men det orket vi ikke, for vi var så trøtte.

Vi våknet av at Nordigard-hanen gol, og at vi frøs. Huff, så kaldt det var! Vi visste ikke hvor mye klokka var, men vi trodde nok det var på tide å stå opp. Akkurat da vi stakk nesa ut av låvedøra, kom Lars og Bosse og Ole ut fra Midtimellom-låven. De frøs, de også. Vi sprang inn på kjøkkenet vårt for å varme oss. Og tenk, ingen hadde stått opp ennå! Alle sammen sov, for klokka var bare halv fem. Men snart ringte vekkerklokka til Agda. Hun skulle opp og melke. Og hun ga oss alle sammen varm melk og boller. Å, så godt det smakte!

Etterpå skyndte jeg meg å krype ned i min egen seng, for jeg kjente at jeg ville sove mer. Den som har funnet på det

med senger, må ha vært veldig klok, for man sover faktisk mye bedre i sin egen seng enn på låven.

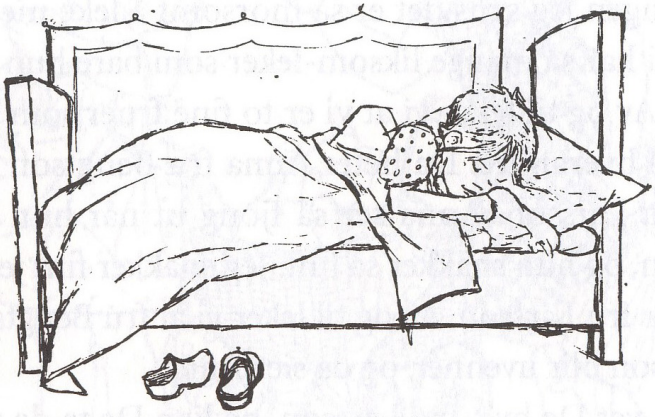

DA ANNA OG JEG SKULLE RØMME

Det er ingen jeg syns det er så morsomt å leke med som Anna. Vi har så mange liksom-leker som bare hun og jeg vet om. Av og til leker vi at vi er to fine fruer som går på besøk til hverandre. Da heter Anna fru Bengtson og jeg heter fru Larsson. Anna ser så fjong ut når hun er fru Bengtson, og hun snakker så fint. Jeg snakker fint jeg også når jeg er fru Larsson. Av og til leker vi at fru Bengtson og fru Larsson blir uvenner, og da sier Anna:

– Nei, vet De hva, fru Larsson, nå kan De ta de uoppdragne ungene Deres og gå hjem med dem.

Det er dokkene mine hun kaller for «uoppdragne unger». Og da sier jeg:

– Pass Dem selv, De, frue! Jeg syns det er ungene Deres som er uoppdragne!

Men så blir vi venner igjen og leker at vi går i butikker og kjøper silke og fløyel og sukkertøy. Vi har liksom-penger som vi lager selv oppe hos farfar. Vi er redde for at Lars og de andre skal høre oss når vi leker liksom-lekene, for da bare ler de av oss. Det gjør ingen ting om farfar hører det, for han er med selv iblant, og da kjøper vi av ham for liksom-pengene våre.

Når det er regnvær, sitter Anna og jeg ofte hos farfar og

leser avisen for ham. Farfars far og mor døde da han var liten gutt, og farfar kom til folk som slett ikke var snille mot han. Han måtte arbeide hele dagen, enda så liten han var, og han fikk så mye juling og så lite mat, så til slutt ble han lei alt sammen og rømte sin vei. Og han opplevde så mye morsomt og spennende at det ikke er til å tro, og til slutt kom han til snille folk som han fikk bli hos.

En regnværsdag da Anna og jeg satt hos farfar og hadde lest ferdig avisen, sa Anna:

– Farfar, fortell oss om den gangen du rømte, da.

– Aj, aj, sa farfar. – Det har dere jo hørt så mange ganger.

Men vi maste på ham for å få høre det en gang til, og så fortalte han. Etterpå sa Anna:

– Det er nok moro å rømme. Jeg kunne ha lyst til å rømme selv.

– Ja, men da måtte du først ha noen slemme folk å rømme fra, sa jeg.

– Det trengs vel ikke, sa Anna. – Jeg kan da rømme likevel. Bare lite grann! Og komme hjem igjen etterpå.

– Å ja, det gjør vi, sa jeg.

– Hva sier du, farfar? sa Anna. – Syns du vi kan gjøre det? Og farfar sa bevares, visst kunne vi rømme lite grann. Og da bestemte vi oss for å gjøre det. Det måtte naturligvis skje om natten, og ingen måtte vite om det. Vi ba farfar om ikke å si det til noen. Det lovte han.

Jeg syns alltid det er så vanskelig å holde seg våken om kvelden, så jeg kunne ikke skjønne hva jeg skulle gjøre for å ikke å sovne før det ble sent nok til å rømme. Men Anna sa:

– Bare sov du! Vi binder en hyssing rundt stortåa di og henger den ut av vinduet, og så kommer jeg og drar i den, og da våkner du.

Anna sa hun skulle plukke einer og legge i senga si, for da trodde hun nok hun kunne holde seg våken til alle de andre hadde sovnet.

Så spurte vi farfar hva man burde ta med seg når man skulle rømme, og han sa at man burde ha med seg litt mat

og kanskje litt penger hvis man hadde noen. Vi tenkte å rømme allerede samme natt, så vi fikk det veldig travelt med å ordne alt sammen. Jeg gikk til mamma og spurte om å få noen brødskiver, og hun sa:

– Men kjære, er du sulten alt? Vi har jo nettopp spist middag.

Jeg kunne jo ikke fortelle hva jeg skulle ha brødskivene til, så jeg svarte ingen ting. Så fant jeg fram et par kroner av turnipstynning-pengene og la dem under hodeputa. Og så gikk jeg og fant en lang, lang hyssing som jeg kunne binde rundt stortåa.

Om kvelden spilte vi slåball alle sammen, og da det endelig ble på tide å gå og legge seg, blunket Anna og jeg til hverandre og hvisket:

– Klokka halv elleve!

Jeg klemte mamma og pappa så hardt jeg kunne da jeg sa god natt, for jeg tenkte på at nå skulle jeg ikke se dem igjen på aldri så lenge. Og da mamma sa: «I morgen skal vi to plukke litt rips,» så syntes jeg fryktelig synd på henne, som slett ikke kom til å ha noen jente i morgen.

Så gikk jeg opp på rommet mitt og bandt hyssingen rundt stortåa og hengte den ut av vinduet, og så gikk jeg og la meg og tenkte jeg skulle skynde meg å sove litt, så jeg ikke var så trøtt når jeg skulle rømme.

Vanligvis pleier jeg å sovne med en gang jeg har lagt hodet på puta, men nå gikk det ikke. Jeg forsøkte av alle krefter, men bare jeg snudde meg i senga, strammet hys-

singen rundt stortåa. Og så tenkte jeg på hva mamma ville si neste morgen når hun kom inn og fikk se at senga mi var tom. Jeg syntes så synd på henne at jeg begynte å gråte. Jeg gråt en lang, lang stund.

Rett som det var, våknet jeg. Stortåa mi kjentes så rar, og først forsto jeg ikke hva det var. Men så husket jeg alt sammen. Det var noen som trakk i hyssingen.

– Ja, Anna, nå kommer jeg, ropte jeg og føk opp av senga og bort til vinduet. Og da var det lys dag. Og Lars sto under vinduet mitt og halte og dro i hyssingen. Å, så sint jeg ble!

– Au, au, skrek jeg. – Slutt med det der!

Men Lars dro.

– Hold opp, skrek jeg.

– Hvorfor det? sa Lars.

– For hyssingen er bundet fast til stortåa mi, skrek jeg.

Da lo Lars og sa:

– Det var fin fisk på snøret!

Så ville han ha greie på hvorfor jeg hadde bundet hyssingen rundt stortåa, men jeg hadde ikke tid til å fortelle ham det. Jeg løp bort til Nordigarden. Jeg tenkte at Anna kanskje hadde rømt alene. Berit satt på trappa og lekte med Nusse.

– Hvor er Anna, sa jeg.

– Sover, sa Berit.

Da gikk jeg opp på rommet deres, og der lå hun. Hun snorket. Jeg forsøkte å binde hyssingen rundt stortåa hennes, men da våknet hun.

– Å, sa hun, – hva er klokka?

Og da jeg sa at klokka var åtte om morgenen, så satt hun uten å si et ord en lang stund. Men så sa hun:

– Sånne folk som ikke får sove om natten, de burde prøve å ligge på einerkvister. For du aner ikke hvor søvnig man blir av det.

Så gikk vi til farfar for å lese avisen høyt for ham, og da vi smatt inn til ham, ble han så forundret og sa:

– Nei, men kjære! Var det ikke dere som skulle rømme?

– En annen gang, sa vi.

VI BYGGER LEKESTUE

Til slutt ble vi lei av å leke i høyet. Lars og Bosse og Ole forsvant hver eneste morgen. Vi visste ikke hvor, og vi brydde oss ikke om det heller, for vi hadde det så moro. I hagen bak Sørigarden er det så mange små hyggelige knauser og steiner. Der holdt vi til og lekte, Berit og Anna og jeg. En dag fant Berit på at vi skulle ha lekestue i en fjellsprekk. Der var det akkurat som et lite rom.

Å, så moro vi hadde det. Vi laget en så fin lekestue, det ble den fineste lekestua vi har hatt noen gang. Jeg spurte mamma om vi ikke kunne få noen biter av gamle filleryer, og det fikk vi. Dem la vi på steinhellene, og da lignet det enda mer på et rom. Så tok vi margarinkasser og satte opp til skap, og i midten hadde vi en kasse til bord. Berit lånte et rutete skaut av moren sin, og det la vi på bordet til duk. Og så tok vi ut hver vår skammel til å sitte på. Jeg kom også med det fine, lyserøde dokkeserviset mitt, og Anna kom med den blomstrete saftkaraffelen sin med glass til. Alt det satte vi inn i margarinkassene, men først la vi naturligvis hyllepapir i kassene. Så plukket vi en masse blåklokker og prestekrager og satte dem i en hermetikkboks med vann i midt på bordet. Skal si det var fint!

Agda bakte den dagen, og da passet jeg på å lage noen

bitte små dokkeboller. Og så satt vi rundt bordet i lekestua og drakk kaffe av de lyserøde dokkekoppene mine og spiste bollene til. Og Anna hentet saft i saftkaraffelen sin, og så drakk vi saft også.

Vi lekte at Berit var fruen i huset og het fru Andersson, og jeg var hushjelp og het Agda, og Anna var barn. Og vi plukket bringebær som vokste like ved og klemte dem i en hvit tøyfille og lekte at vi laget ost. Berit, som var fru Andersson, sa:

– Nei, Agda, nå får De *virkelig* lære Dem å lage skikkelig ost!

Men da svarte jeg:

– Hvis De ikke er fornøyd, kan De lage den vonde osten Deres selv, fru Andersson.

Akkurat da jeg hadde sagt det, fikk jeg se luggen til Bosse. Den stakk opp bak en knaus, og så sa jeg til Berit og Anna:

– Guttene lurer på oss.

Og så ropte vi:

– Hei, vi ser dere nok, så dere kan like godt komme fram.

Og da kom de stikkende fram, Lars og Bosse og Ole, og de var så dumme og hermet og ropte:

– Nei, Agda, nå får De *virkelig* lære Dem å lage den vonde osten Deres selv!

De lot oss ikke være i fred, så vi fikk ikke lekt mer den dagen. Lars ville vi skulle slå ball, og det gjorde vi. Enda Lars var ekkel da også og ropte:

– Nei, fru Andersson, nå får De *virkelig* lære Dem å løpe litt fortere. Se opp for ballen, fru Andersson!

DET ER DET JEG SIER – GUTTER KAN IKKE HOLDE PÅ HEMMELIGHETER

Men dagen etter forsvant Lars og Bosse og Ole igjen så snart vi hadde spist grøten om morgenen. Og da Berit og Anna og jeg hadde lekt i lekestua vår hele formiddagen og ikke hadde lyst til å leke lenger, tok vi til å undres på hvor guttene egentlig holdt til om dagen. Vi hadde ikke tenkt på det før, men nå kom vi på at vi nesten ikke hadde sett dem en hel uke, annet enn når vi slo ball om kvelden.

– Vi sniker oss etter dem, sa Berit.

– Ja, sa Anna og jeg, – vi sniker oss etter dem. For vi må få greie på hva det er de holder på med.

Like før middag satt vi og holdt vakt på hver vår trapp. Først kom Lars. Og etter en stund Bosse. Og etter en stund Ole. Men de kom ikke fra den samme kanten. Da skjønte vi at nå hadde de en hemmelighet igjen som vi ikke skulle få greie på. For ellers hadde de nok kommet samtidig. Vi hadde dokkene med oss på trappa, for at guttene ikke skulle forstå at vi spionerte på dem. Vi lekte med dokkene og sa ikke noe til guttene. Så gikk vi og spiste middag alle sammen. Men med det samme vi hadde spist, skyndte vi oss ut på trappa igjen.

Etter en stund kom Lars ut. Vi lekte med dokkene. Lars holdt litt på med Murre sånn i forbifarten. Men plutselig

forsvant han rundt hjørnet. Vi løp opp på rommet mitt, for der kunne vi se ham fra vinduet. Han så seg forsiktig rundt, og så løp han gjennom ripsbuskene og hoppet over steingjerdet som går rundt hagen vår. Så kunne vi ikke se ham mer. Men snart kom Bosse etter. Han lurte seg så forsiktig av gårde og forsvant i samme retning som Lars.

– Pass på, sa Berit, – nå varer det ikke lenge før Ole er der, han også. Kom, så skynder vi oss ned i ripsbuskene og gjemmer oss!

Det gjorde vi. Vi krøp bak buskene og satt musestille, og om en liten stund kom Ole løpende. Han løp så nær oss at vi kunne tatt borti ham, men han så oss ikke. Vi listet oss etter ham.

Bak hagen vår er det en stor hamnehage. Der vokser det tett i tett med hassel og einerbusker og alt mulig slags kratt. Og trær også. Pappa sier han skal hogge ned krattet, så det blir bedre beite for kuene, men jeg håper han ikke gjør det. For det er så fint å leke gjemsel der.

Vi listet oss etter Ole et langt stykke, men best som det var, stakk han inn i et tett kratt, og vips var han vekk. Vi kunne ikke finne ham igjen hvor mye vi enn strevde. Vi skjønte at guttene holdt til i hamnehagen et sted, og vi lette etter dem både lenge og vel, men vi så ikke snurten av dem. Da sa Anna:

– Nå vet jeg det! Vi henter Svipp! Han kan finne Ole.

Berit og jeg syntes det var godt gjort av Anna å tenke på det. Vi løp av sted til Sørigarden og spurte moren til Ole om vi fikk låne Svipp en liten stund.

– Ja, gjerne det, sa hun. Svipp ble så glad da han skjønte at han skulle få være med oss på tur. Han hoppet og bjeffet og bar seg. Da sa vi:

– Svipp, hvor er Ole? Finn Ole, Svipp!

Og Svipp tok til å snuse på bakken, og vi trengte bare å følge etter ham. Tvers gjennom ripsbuskene våre løp han ut i hamnehagen, og vi etter. Det gikk i en rasende fart fram gjennom hasselkrattet. Og best som det var, hoppet han rett på Ole. For der sto Ole, og Lars og Bosse sto like ved siden av. Og der var hemmeligheten også. Og hemmeligheten var en hytte som guttene hadde bygd i hamnehagen.

– Ha-ha, nå lurte vi dere, sa vi. Og det hadde vi gjort også.

– Forsøk ikke på å ha hemmeligheter for oss, sa vi. – For vi finner dem ut alle sammen etter hvert.

– Ja, når dere tar sporhunder til hjelp, så, sa Lars.

Svipp hoppet og spratt og var så glad og trodde han hadde vært riktig flink. Og vi sa at han skulle få et stort kjøttbein til kvelds.

Det var en fin hytte guttene hadde bygd. De hadde spikret opp noen planker rundt fire trær som sto i en firkant, så det ble ett tre i hvert hjørne av hytta. Så hadde de satt opp einerbusker til vegger, for de hadde ikke hatt nok planker, sa Lars. Og så hadde de lagt små planker over til tak, og ovenpå det lå et gammelt hestedekken.

– Syns dere jentene skal få bli med? sa Lars til Bosse og Ole.

– Ja, hva syns du selv? sa de, for de ville nok høre hva Lars syntes. Og Lars sa at vi kunne få bli med.

Så lekte vi indianere der i hytta. Lars var høvding og het Sterke Panter, og Bosse het Raske Hjort og Ole Vaktsomme Falk. Berit skulle hete Brummende Bjørn og Anna Gule Ulv og jeg Lure Rev. Jeg ville gjerne hete noe penere, men Lars ga meg ikke lov til det. Vi hadde ikke bål i hytta, men vi lekte at vi hadde og satt rundt det og røykte fredspipa, som var en lakrispipe. Jeg bet en bitte liten bit av fredspipa, og den var veldig god. Guttene hadde laget seg buer og piler, og det laget de til oss også. Lars sa at en annen indianerstamme holdt til i den andre enden av hamnehagen. De het comancher og var lure og farlige og måtte overvinnes alle sammen. Vi tok buene våre og styrtet gjennom krattet og hylte så høyt vi kunne.

I den andre enden av hamnehagen gikk kuene våre. Det var comanchene, sa Lars. Skal si comanchene sprang! Lars skrek noe etter dem på indianerspråk, men jeg tror ikke de skjønte det.

PÅ SKOLEN IGJEN

Når man har hatt sommerferie lenge, så syns i hvert fall jeg at det er riktig hyggelig å begynne på skolen igjen. Bosse sier at han vil skrive til kongen og be ham stenge alle skoler som fins, men det håper jeg ikke kongen vil gjøre. For jeg liker skolen. Jeg liker frøken, og jeg liker skolekameratene mine og skolebøkene mine når jeg har satt nytt, fint bind på dem og satt på etiketter med navnet mitt på. Lars og Bosse setter bare nytt bind på bøkene når mamma eller frøken sier at de skal. Og så kludrer de i bøkene sine. Og Lars, han klipper ut Knoll og Tott og Fiinbeck og alle slags figurer fra ukebladene og limer dem inn på bildene i geografiboka. Han sier det blir mer avveksling da, og det tror jeg gjerne. For når det står «kinesisk bonde planter ris» under et bilde, så er han bare kineser nederst, men ansiktet er kaptein Voms.

Alle vi barna i Bakkebygrenda tar følge til skolen. Vi må gå hjemmefra allerede klokka sju, for vi har så lang vei. Vi har brødskiver og melk med oss som vi spiser i det store friminuttet. Iblant spiser Lars og Bosse og Ole opp skolematen på veien, lenge før vi er kommet til skolen.

– Man kan vel like godt ha maten i magesekken som i ryggsekken, sier Lars.

Frøken bor i andre etasje i skolehuset. Der har hun et fint rom med piano og mange bøker, og et hyggelig lite kjøkken. Vi hjelper henne å bære inn ved. Iblant får vi låne bøker av henne, og iblant koker hun sjokolade til oss.

En gang var frøken syk da vi kom på skolen, så det kunne ikke bli noen skole den dagen. Alle de andre barna visste om det på forhånd, bare ikke vi fra Bakkebygrenda, for i Storgrenda er det telefon, men det har ikke vi i Bakkebygrenda. Vi visste ikke hva vi skulle gjøre da klasserommet var låst, og det ikke var noen barn der og ingen frøken heller. Til slutt gikk vi opp trappa og banket på døra til frøken.

– Kom inn, sa frøken.

Og så gikk vi inn. Og der lå hun og var syk. Det var meningen det skulle komme en dame og hjelpe henne, men hun kom ikke. Da spurte frøken om vi ville hjelpe henne i stedet. Det ville vi. Guttene løp etter ved, og Berit la i komfyren og satte på tevann. Jeg feide golvet og ristet putene til frøken, og Anna dekket et brett. Og etterpå ga vi frøken te og brødskiver.

Frøken sa at hun hadde så veldig lyst på lapskaus til middag, og hun hadde kjøtt i huset. Hun lurte på om vi kunne lage lapskaus hvis hun sa hvordan vi skulle gjøre det.

– Vi kan jo forsøke, sa Berit. – Blir det ikke lapskaus, så blir det kanskje noe annet.

Men det *ble* lapskaus likevel, så nå vet jeg hvordan lapskaus lages og trenger ikke lære det når jeg blir stor. Frøken ba oss

smake på lapskausen, og den var så god. Etterpå vasket Berit opp, og Anna og jeg tørket. Lars og Bosse og Ole satt borte ved bokhylla til frøken og leste hele tiden, for gutter gjør nesten aldri nytte for seg. Vi ble hos frøken like lenge som skolen skulle ha vart. Og så spurte vi henne om hun tenkte å være syk dagen etterpå også, og det tenkte hun. Og da spurte vi om vi ikke kunne få komme og hjelpe henne da også. Frøken sa hun ville bli glad hvis vi ville gjøre det.

Da vi kom dit neste dag, Berit og Anna og jeg, lå frøken der i senga, som ikke var redd opp eller noen ting, og hun hadde så lyst på havregrøt, stakkars. Vi hjalp henne å sette seg i gyngestolen, og så redde vi senga hennes fint og glatt, så da hun kom tilbake i den, sa hun at hun lå som en prinsesse. Så kokte vi havregrøt til henne, og etterpå fikk hun kaffe og nybakte boller som jeg hadde tatt med hjemmefra. Og da sa frøken at det var riktig hyggelig å være syk. Men dessverre var hun helt frisk igjen dagen etter. Ellers hadde vi lært å lage enda flere matretter.

Om høsten og vinteren er det mørkt når vi går til skolen om morgenen, og mørkt når vi går hjem om ettermiddagen. Det ville vært nokså ekkelt å gå den veien alene i mørket, men når vi er seks stykker, er det bare moro. Nesten hele veien går gjennom skogen, og Lars prøver å innbille oss at det er fullt av troll og kjemper og hekser inne i skogen. Kanskje det er det. Men vi har aldri sett noen. Iblant lyser stjernene oppe på himmelen når vi går hjem. Lars sier at det er to millioner femhundretusenogfemtifire stjerner

på himmelen, og han sier at han kan navnet på hver eneste en. Men jeg tror han bare finner på navnene, for en gang spurte jeg ham hva en stjerne het, og da sa han den het «Storfinstjerna». Men dagen etterpå spurte jeg ham om den samme, og da sa han at den het «Dronningkrona».

– Ja, men i går sa du at den het «Storfinstjerna», sa jeg. Og da sa Lars:

– Nei, det var ikke den! Storfinstjerna falt ned i natt. Den der heter Dronningkrona, det er helt sant!

Iblant synger vi når vi går hjem fra skolen. «Hvor i verden jeg går» og sånt noe. Tenk, om noen hører det, da lurer de nok på hvem det er som synger! For det er så mørkt at de ikke kan se at det bare er vi barna fra Bakkebygrenda som går der i mørket og synger.

DA VI KLEDDE OSS UT

En kveld i høst ble alle foreldrene i Bakkebygrenda bedt i selskap til landhandleren i Storgrenda. Bare vi barna var hjemme. Og farfar. Og Agda. Jeg blinket tre ganger med lommelykta til Berit og Anna, det som betyr: «Kom med en gang. Jeg har en beskjed!»

Det varte ikke lenge før jeg hørte dem ute på trappa. Men i grunnen hadde jeg ikke noen beskjed. Jeg ville bare at vi skulle finne på noe morsomt. Først så vi på alle glansbildene mine og spilte ludo en stund. Så fant vi på at vi kunne gå ned og prate litt med Agda. Og da fant Anna på noe morsomt. Hun syntes vi skulle kle oss ut så hun kanskje ikke kjente oss igjen. Jeg skal hilse og si vi fikk det travelt! Ute på loftet hang det en masse klær som tilhørte mamma og pappa. Berit sa hun ville kle seg ut som mann, så hun tok de stripete buksene til pappa og en brun jakke og satte på seg den runde svarte hatten hans. Buksebena ble jo litt for lange, så dem måtte hun hekte opp med sikkerhetsnåler, og ermene måtte hun brette opp. Så svertet hun seg med en brent kork, så hun fikk bart og skjegg. Hun så ut som en morsom liten fyr, og Anna og jeg lo sånn av henne at vi nesten ikke fikk på oss skjørtene. Jeg hadde et svart skjørt som tilhørte mamma, og en blomstrete bluse og en svart

hatt med slør. Da jeg hengte sløret ned foran ansiktet, kunne ikke Berit og Anna kjenne meg igjen. Anna ville også ha slør, men vi fant ikke noe, og ingen hatt heller, så Anna måtte ta et skaut på hodet. Og så hadde hun også et langt skjørt og en strikkejakke på seg.

Lars og Bosse var inne hos Ole, så vi kom oss ned trappa uten at noen så oss. Vi listet oss ut hoveddøra, og så gikk vi til kjøkkendøra og banket på. Vi dundret det vi kunne.

– Hvem er det? sa Agda innenfor, og hun hørtes redd ut. Først visste vi ikke hva vi skulle svare, men så sa Berit med dyp stemme:

– Fanter!

– Her kan dere ikke komme inn, for de er ikke hjemme, sa Agda.

– Men vi *vil* inn, skrek vi og dundret på døra. Så kunne vi ikke bare oss for å le. Jeg forsøkte å le så det ikke hørtes, men det boblet av latter inne i meg, så jeg tror nok Agda hørte det likevel. Hun gløttet forsiktig på døra, og da så vi vårt snitt til å komme oss inn.

– Nå har jeg aldri sett maken, sa Agda. – Hva heter den karen, da?

– Jeg heter herr Karlsson, sa Berit. – Og det der er konene mine.

– Fjonge koner De har, sa Agda. – Og to stykker til og med. Kan jeg by herskapet på litt saft?

Det kunne hun gjerne. Vi drakk saft og lot som vi var voksne, og vi klarte det mye bedre enn ellers nå når vi hadde på oss voksne klær.

Så fant vi på at vi skulle gå til Sørigarden og vise oss for guttene. Døra var ikke låst, så det var bare å gå inn. Da vi gikk opp loftstrappa til rommet til Ole, snublet Anna i det lange skjørtet sitt, og det ble et veldig bråk. Ole åpnet døra for å se hva det var for noe, og tenk, han ble så redd at han ordentlig skvatt da han fikk øye på oss, for det var jo mørkt ute på loftet, og det kom bare litt lys fra den åpne døra.

Han trodde nok det var tre spøkelser som sto der i trappa.

Da Lars fikk se at vi hadde kledd oss ut, ville han også kle seg ut, og da ville Bosse og Ole også. Lars tok på seg en kjole som tilhørte moren til Ole og sko med høye hæler. Bosse og Ole hadde herreklær. Og Lars løp rundt og flakset med armene og sa med pipende stemme:

– *For* noen nydelige pepperkaker De har, frue! Kan jeg få oppskriften?

Han tror det er sånn voksne damer snakker.

Etterpå gikk vi alle sammen og hilste på farfar og fortalte ham at vi hadde kledd oss ut. Han kunne jo ikke se det selv, dessverre. Men vi spilte teater for ham en lang stund. Stykket fant vi på selv. Lars var en sint tante. Å, som vi lo av ham. Farfar lo også, enda han ikke kunne se, bare høre.

DET FÆLE UVÆRET

Nå skal jeg fortelle om det fæle uværet like før jul. Det var den verste snøstormen pappa hadde sett noen gang, sa han.

Helt fra begynnelsen av desember sa Lars hver dag på skoleveien:

– Det blir nok ikke snø til jul i år, stol på det.

Jeg ble så lei meg når han sa det, for jeg ville så gjerne at det skulle bli snø. Men den ene dagen gikk etter den andre, og det kom ikke så mye som en snøfille. Men tenk, i selve juleuka da vi satt på skolen og holdt på å regne, skrek Bosse:

– Se! Det snør!

Og det gjorde det. Vi ble så glade at vi ropte hurra alle sammen. Og frøken sa at vi kunne reise oss og synge: «Hurra, det snør, det snør!»

Da vi kom ut i friminuttet, lå det et tynt hvitt lag over skolegården. Vi trampet et stort åttetall i snøen og løp rundt i åttetallet hele friminuttet og ropte tjohei. Men Lars sa:

– Ja, mer snø enn dette blir det ikke.

Da vi gikk til skolen neste dag, var det likevel så mye snø at vi måtte stampe oss fram gjennom den, og det snødde fremdeles. Men Lars sa:

– Mer snø enn dette blir det ikke. Og den kommer til å smelte før jul.

Men han skulle få se! Akkurat da vi var kommet innenfor skoledøra, satte det i gang med å snø enda verre. Det snødde så det var helt hvitt utenfor vinduet, og vi kunne ikke se tvers over skolegården engang. Det snødde hele dagen. Og så begynte det å blåse også. Det blåste og snødde og snødde og blåste, så til slutt ble frøken engstelig og sa:

– Jeg skjønner ikke hvordan dere barna fra Bakkebygrenda skal komme hjem i dag.

Hun spurte om vi ville bli over hos henne om natten, og det hadde vi i grunnen forferdelig god lyst til, men vi skjønte at de ville bli redde i Bakkebygrenda hvis vi ikke kom hjem. Så vi sa at vi ikke kunne bli over, og da mente frøken at det var best vi gikk hjem med det samme, før det ble mørkt.

Klokka ett gikk vi fra skolen. For noen snøfonner det var! Og som det blåste! Vi måtte gå nesten helt tvekroket.

– Har du fått nok snø nå? sa Berit sint til Lars.

– Det er ikke jul ennå, sa Lars. Men vi kunne nesten ikke høre hva vi sa i vinden.

Vi gikk og gikk og gikk. Vi holdt hverandre i hendene for ikke å tulle oss vekk. Snøen rakk til langt over knærne på meg, og da er det ikke lett å gå fort, skal jeg hilse og si. Og vinden blåste tvers gjennom oss, til vi frøs så vi mistet følelsen i tærne og fingrene og nesa. Til slutt var jeg så sliten i bena, så jeg sa til Lars at jeg ville hvile meg litt.

– Ikke tale om, sa Lars. Anna var også sliten og ville hvile seg, men Lars sa at det var farlig. Da begynte Anna og jeg å gråte, for vi trodde aldri vi skulle komme hjem til Bakke-

bygrenda mer. Vi var bare halvveis da. Men best som det var, sa Ole:

– Vi går inn til skomakeren! Han kan vel ikke bite nesa av oss.

Og Anna og jeg ville gå inn til skomakeren *selv om* han bet nesa av oss.

Det blåste sånn at vi nesten ikke kom oss inn av døra hos skomakeren. Han ble ikke særlig glad da han så oss.

– Unger har ikke noe ute å gjøre i slikt vær, brummet han.

Vi torde ikke si at det ikke hadde vært slikt vær da vi gikk hjemmefra. Vi tok av oss yttertøyet og satte oss til å se på at han lappet sko. Vi var så sultne, men det torde vi heller ikke si. Skomakeren kokte seg kaffe og drakk den med brødskiver til, men han bød ikke oss noen ting. Det var ikke som da vi kom til Kristin i Løvåsen i tordenværet.

I skumringen holdt det opp å snø og blåse, men det var så store snøfonner at vi ikke skjønte hvordan vi skulle komme oss hjem likevel. Å, som jeg lengtet etter Bakkebygrenda og mamma og senga mi!

Men tenk, best som det var, hørte vi bjelleklang ute i snøen, og vi sprang til vinduet og så ut. Og så var det pappa som kom med snøplogen. Vi åpnet døra og ropte til ham enda skomakeren sa:

– Ikke slipp inn kulda!

Pappa ble så glad da han fikk se oss. Han ropte at han bare skulle pløye helt fram til Storgrenda, så ville han hente oss på hjemveien.

Det gjorde han. Anna og jeg fikk sitte på snøplogen, og de andre gikk bak. Nå var jo veien pløyd og fin, så det var ikke vanskelig.

Mamma sto i kjøkkenvinduet og kikket så engstelig etter oss da vi kom hjem. Lars og Bosse og jeg fikk varm kjøttsuppe med melboller i, og det er det beste jeg har smakt noen gang. Jeg spiste tre tallerkener. Etterpå gikk jeg og la meg med en gang. Mamma sa at hun hadde kjent på seg at pappa måtte kjøre snøplogen, for hun trodde sikkert at vi var på veien et sted. Det var sannelig godt hun kjente det på seg. Ellers måtte vi vel ha sittet hos skomakeren hele natten.

SNART BLIR DET JUL

Dagen etter skinte sola, og snøen lå så fin og hvit på alle trær. Og det var den siste skoledagen før jul. Frøken sa at hun ikke hadde sovet hele natten. Hun hadde ligget våken og tenkt på hvordan vi hadde klart oss i snøen, sa hun.

Siden det var siste dag før jul, leste frøken en julefortelling for oss. Alt kjentes så merkverdig på et vis. Og like før vi skulle gå hjem, kom det aller beste. Frøken hadde skrevet til byen og bestilt eventyrbøker til oss. Vi hadde fått se på et stort ark med mange pene bilder som forestilte forsiden på forskjellige eventyrbøker. Der kunne vi velge hvilke bøker vi ville kjøpe. Jeg hadde bestilt to, og Lars og Bosse hadde også bestilt to hver. Det var så fine prinser og prinsesser utenpå mine. Og denne siste skoledagen hadde frøken akkurat fått bøkene. Hun gikk rundt og delte dem ut. Jeg kunne nesten ikke vente til jeg fikk mine. Men mamma hadde sagt at vi ikke måtte lese i dem før julaften.

Før vi gikk hjem, måtte vi synge alle julesangene vi kunne, og frøken sa hun håpet vi fikk det hyggelig i julen. Det var jeg sikker på at jeg kom til å få.

Berit og Anna og jeg sprang til landhandleren og kjøpte rødt og gult og grønt og hvitt og blått glanspapir, for vi

tenkte å lage kurver til å henge på juletreet. Så gikk vi hjem. Det var så lyst og vakkert.

Mens vi gikk, fant Berit fram eventyrboka si. Hun luktet på den. Og så fikk vi lukte alle sammen. Nye bøker lukter så godt at man kan kjenne på lukten hvor morsomt det blir å lese i dem. Så begynte Berit å lese. Moren hennes hadde også sagt at bøkene skulle spares til julaften. Men Berit sa at hun bare skulle lese et bitte lite stykke. Da hun hadde lest det bitte lille stykket, syntes vi alle sammen at det var så forferdelig spennende, så vi sa at hun godt kunne lese et lite stykke til. Hun leste et stykke til, men det hjalp ikke, for da hun var ferdig med det, var det akkurat like spennende.

– Jeg *må* da få greie på om prinsen blir forhekset eller ikke, sa Lars.

Og så måtte hun lese et stykke til. Sånn holdt vi på, og da vi endelig kom hjem til Bakkebygrenda, hadde Berit lest ut hele boka for oss. Men Berit sa at det gjorde ingen ting, for hun skulle lese den om igjen på julaften likevel.

Hjemme hos oss holdt mamma og Agda på med å lage julepølser, og det var så rotete overalt. Så snart vi hadde spist, gikk vi ut, Lars og Bosse og jeg. Vi bygde en stor, fin snølykt i hagen. Berit og Anna og Ole kom og hjalp til.

I linden satt det en hel flokk spurver og dompaper og kjøttmeiser, og de så sultne ut, så jeg løp og spurte pappa om vi ikke kunne sette opp julenekene litt i forveien. Det kunne vi godt, sa pappa. Og da sprang vi bort på låven alle sammen og tok fem havrenek som var lagt av til julenek da

vi tresket. Vi satte dem opp i epletrærne i hagen vår, og det varte ikke lenge før fuglene satt der og spiste. De trodde nok det var julaften alt. Det var så vakkert med snøen og julenekene og alt sammen.

Om kvelden satt Berit og Anna og jeg oppe hos farfar og laget juletrekurver. Guttene var der også. Først ville de slett ikke hjelpe til med å lage juletrekurver, men etter en stund

kunne de ikke la være likevel. Vi satt ved det runde bordet til farfar og laget 54 kurver som vi delte likt, så det ble 18 kurver i Nordigarden og 18 i Midtimellom og 18 i Sørigarden. Farfar bød på epler og kandissukker. Hele tiden mens vi satt der, tenkte jeg på at vi skulle bake pepperkaker dagen etter. Det var nesten like morsomt som julaften.

Med ett løp Lars ut i hagen og tente lyset som vi hadde i snølykta. Å, så vakkert den snølykta lyste i mørket. Da jeg så den stå der ute i hagen og lyse, måtte jeg hele tiden tenke på Betlehemsstjernen.

– Stakkars deg, farfar, som ikke kan se snølykta, sa Anna. – Skal vi synge litt for deg i stedet? spurte hun. For farfar liker så godt når vi synger. Og så gjorde vi det. Vi sang «Deilig er den himmel blå», om Betlehemsstjernen som jeg hadde tenkt på.

– Syns du ikke det er fint når det er jul? hvisket Anna til meg etterpå. Og da sa jeg at jeg syntes det. For det syns jeg. Det er det beste jeg vet. Alle vi barna i Bakkebygrenda har det så morsomt da.

Ja, vi har det morsomt ellers også, så klart. Både om sommeren og om vinteren og om våren og om høsten. Å, så morsomt vi har det!

JUL I BAKKEBYGRENDA

Jeg vet ikke når julen begynner andre steder, men her i Bakkebygrenda kommer julen den dagen vi baker pepperkaker. Da har vi det nesten like moro som på selve julaften. Lars og Bosse og jeg får hver vår store klump med pepperkakedeig, og så kan vi bake hva vi vil. Tenk, sist da vi skulle bake pepperkaker, glemte Lars alt sammen og ble med pappa til skogs etter ved! Men midt i skogen husket han hvilken dag det var, og da løp han hjem så snøen føk rundt ham, sa pappa. Bosse og jeg hadde allerede satt i gang med å bake. Og det var bare bra at Lars kom litt senere. For den fineste pepperkakeformen vi har, den forestiller en gris, og når Lars er med og baker, da er det nesten umulig for Bosse og meg å få tak i grisen. Men nå hadde vi passet på og laget ti griser hver før Lars kom pesende hjem fra skogen. Skal si han fikk det travelt med å ta oss igjen! Da vi var nesten ferdige med å bake, rullet vi de siste små deigsnippene sammen til en stor klump og laget en premiekake, det gjør vi alltid. Og om ettermiddagen, da alle kakene var kommet ut av ovnen, puttet vi 322 erter på en flaske, og så gikk vi rundt i hele Bakkebygrenda, og alle måtte gjette hvor mange erter det var på flaska. Den som var flinkest til å gjette, skulle få premiekaka. Lars bar flaska og Bosse premiekaka,

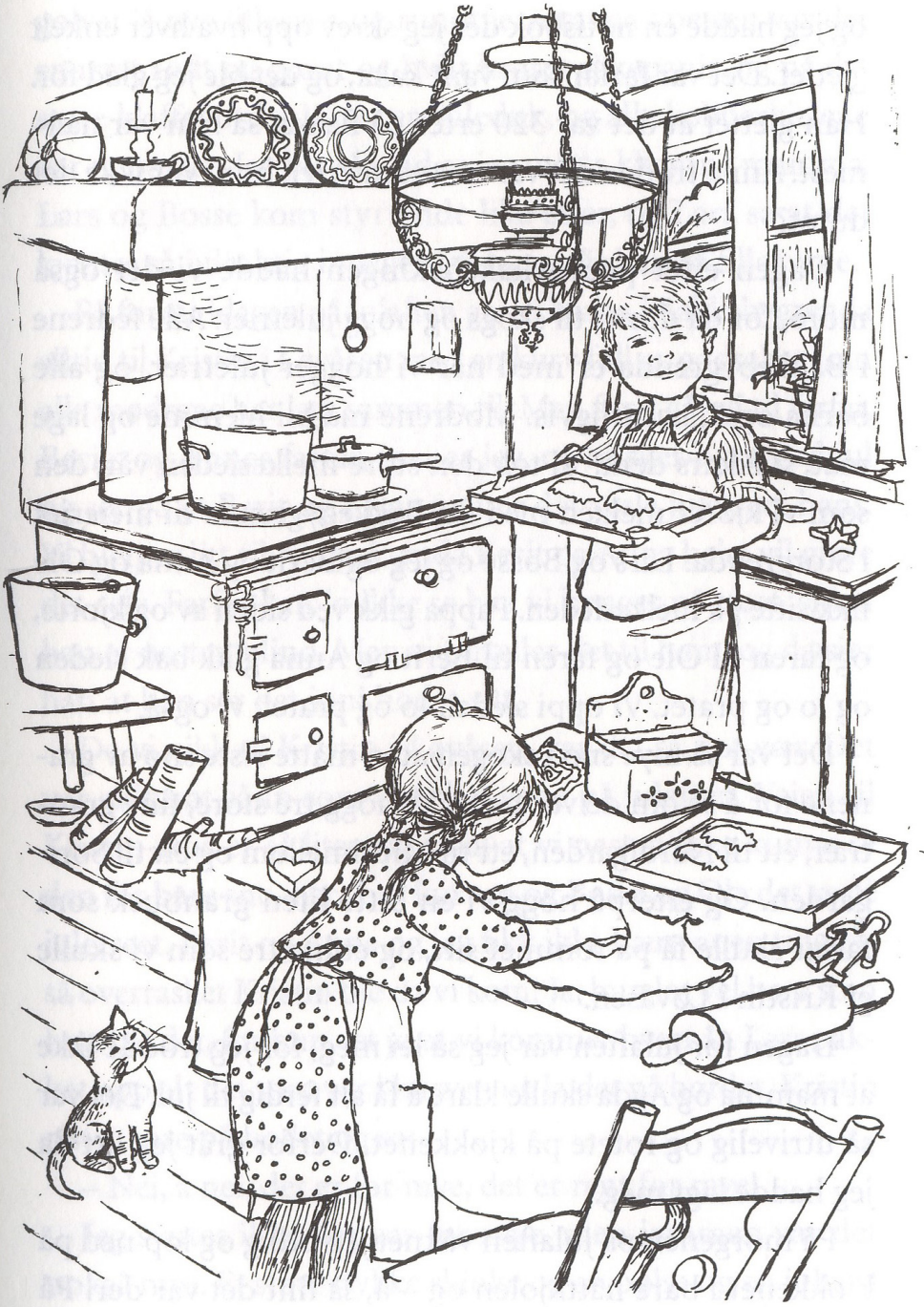

og jeg hadde en notisbok der jeg skrev opp hva hver enkelt gjettet. Det var farfar som vant kaka, og det ble jeg glad for. Han gjettet at det var 320 erter på flaska, så han var nærmest. Anna trodde det var tre tusen erter, hun. Var ikke det dumt?

Dagen etter pepperkakebakingen hadde vi det også moro, for da dro vi til skogs og hogg juletrær. Alle fedrene i Bakkebygrenda er med når vi hogger juletrær, og alle barna også, naturligvis. Mødrene må bli hjemme og lage mat, stakkars dem! Vi tok den store melkesleden vår, den som vi kjører melken med fra Bakkebygrenda til meieriet i Storgrenda. Lars og Bosse og jeg og Berit og Anna og Ole fikk sitte på melkesleden. Pappa gikk ved siden av og kjørte, og faren til Ole og faren til Berit og Anna gikk bak sleden og lo og pratet. Vi oppi sleden lo og pratet, vi også.

Det var så mye snø i skogen at vi måtte riste snø av granene for å se om de var pene. Vi hogg tre store, fine grantrær, ett til Nordigarden, ett til Midtimellom og ett til Sørigarden. Og etterpå hogg vi en bitte liten granbusk som farfar skulle få på rommet sitt, og et lite tre som vi skulle gi Kristin i Løvåsen.

Dagen før julaften var jeg så lei meg, for jeg trodde ikke at mamma og Agda skulle klare å få alt ferdig til jul. Det var så utrivelig og rotete på kjøkkenet. Derfor gråt jeg litt da jeg hadde lagt meg.

På morgenen på julaften våknet jeg tidlig og løp ned på kjøkkenet i bare nattkjolen og – å, så fint det var der! På

golvet lå nye filleryer, og rundt jernstanga i peisen var det snurret rødt og grønt og hvitt kruset silkepapir, og på det store klaffebordet lå det en juleduk, og alle kobberkjelene var nypusset. Jeg ble så glad at jeg måtte klemme mamma. Lars og Bosse kom styrtende like etter, og Lars sa at det kjentes så juleaktig i magen på ham når han så filleryene.

På formiddagen på julaften går vi barna i Bakkebygrenda alltid til Kristin i Løvåsen med en kurv full av godsaker som alle mødrene har lagt sammen til. Men først går vi til farfar, Berits og Annas farfar, mener jeg, og ønsker ham god jul og ser på at Berit og Anna pynter det vesle juletreet hans. Vi hjelper litt til, vi også, enda Berit og Anna helst vil gjøre det selv. Farfar kan jo ikke se hva vi henger på treet, siden han er nesten blind. Men vi forteller det til ham, og da sier han at han ser det inni hodet sitt.

Da vi gikk til Kristin i Løvåsen, var det så fint vær. Det var akkurat sånn som det skal være på julaften. Veien til Kristin-stua er så liten og smal at vi nesten ikke kunne se den for bare snø. Lars bar kurven og Bosse og Ole det vesle juletreet. Berit og Anna og jeg fikk ikke bære noen ting. Å, så overrasket Kristin ble da vi kom! Ja, hun lot vel bare som hun ble det, for hun vet jo at vi kommer hvert år. Lars pakket opp alt det som var i kurven og la det på bordet. Kristin ristet bare på hodet og sa:

– Nei, å nei, det er for mye, det er rent for mye!

Jeg syntes ikke det var for mye, men jammen var det nokså mye. Et stort stykke skinke og en pølse og en juleost

og kaffe og pepperkaker og lys og sukkertøy, og jeg husker ikke alt sammen. Vi satte lysene på juletreet til Kristin og gikk litt rundt det, bare for å øve oss til kvelden. Kristin ble så glad, og hun sto i døra og vinket til oss da vi gikk.

Da vi kom hjem, pyntet Lars og Bosse og jeg juletreet vårt. Pappa hjalp til, han også. På loftet lå det røde epler som vi hadde gjemt til juletreet, og så tok vi av de pepperkakene vi hadde bakt. Og i kurvene som vi hadde laget hos farfar, la vi rosiner og nøtter. Og bomullsenglene som mamma hadde på juletreet da hun var liten, hengte vi også opp. Og så en masse flagg naturligvis, og lys og sukkertøy. Å, så fint som treet ble da det var ferdig!

Etterpå var det på tide å spise på kjøkkenet, og så var det ikke annet å gjøre enn å *vente*. Lars sa at de timene man bare går og venter og venter på at julen skal ringes inn, det er sånt som folk får grå hår av. Vi ventet og ventet og ventet, og noen ganger gikk jeg til speilet for å se om det var sant at man fikk grå hår av det. Men merkelig nok var håret mitt like lysegult som før. Bosse dultet til klokka av og til, for han trodde den hadde stanset.

Da det ble mørkt, kunne vi endelig gå med julegavene våre til Nordigarden og Sørigarden. Det kan vi ikke gjøre mens det er lyst, for da blir det ikke noe spennende. Lars og Bosse og jeg tok på oss de røde nisseluene våre, og Lars tok nissemasken også. Den skulle han bruke senere på kvelden, som julenisse. (Det er Lars som er nisse hos oss nå. Da jeg var liten, trodde jeg det var en ordentlig julenisse som

kom, men det tror jeg ikke lenger.) Så tok vi med oss pakkene våre og smatt ut i mørket. Det var så mange stjerner på himmelen. Når jeg kikket bort mot skogen som lå der så mørk, tenkte jeg at det kanskje bodde en ordentlig nisse der likevel, og at han snart kom trekkende med masse julegaver på en kjelke. Jeg ønsket nesten det var sånn.

Det var helt mørkt i bislaget på Nordigarden. Vi banket

på døra, og så lukket vi den opp og kastet julegavepakkene våre inn på kjøkkenet. Da kom Berit og Anna farende ut og sa at vi måtte komme inn og smake på julekakene og knekken deres. Det gjorde vi. Og så fikk vi julegavepakker, vi òg. Etterpå tok Berit og Anne på seg nissemasker, og så gikk vi alle sammen til Ole i Sørigarden. Ole satt på kjøkkenet og bare ventet, han også. Svipp bjeffet aldeles forferdelig da han fikk se hele fem nisser på en gang. Ole tok også på seg nissemaske. Og så løp vi ut alle sammen og var nisser i mørket. Vi lekte at vi var ordentlige julenisser som gikk rundt med gaver til folk.

Det ble da kveld til slutt likevel, og vi spiste kveldsmat ved klaffebordet på kjøkkenet. Det var lys på bordet og veldig mye mat, men jeg spiste nesten bare skinke. Og så grøt, naturligvis. I tilfelle jeg fikk mandelen. Men det fikk jeg ikke. Vi har en gårdsgutt her på Midtimellom som heter Oskar. Han liker Agda svært godt. Den som får mandelen i grøten, blir sikkert gift i det nye året. Og tenk, mandelen hadde gått i stykker, og Oskar og Agda fikk hver sin del. Å, sånn som Lars og Bosse og jeg lo! Agda ble sint og sa at ungene hadde funnet på alt sammen. Men vi kunne da ikke for at mandelen gikk i stykker.

Vi laget vers til grøten også. Lars laget dette verset:

En mandel her, den ble til to,
Agda og Oskar setter bo,
hoho!

Var ikke det flott funnet på? Men det syntes ikke Agda. Hun ble litt blidere etterpå da alle sammen hjalp henne med å tørke oppvasken. Det gjorde vi for at det skulle gå fortere til utdelingen av gavene.

Etterpå satte vi oss i storstua. Lysene på juletreet var tent, og det var lys på bordet også. Jeg fikk gåsehud, det får jeg alltid når noe er så vakkert og spennende. Pappa leste i Bibelen om Jesusbarnet. Og jeg leste noen veldig pene vers som begynner sånn: «Du lille, milde Jesusbarn som ligger der på strå …» Det står i de versene at Jesusbarnet egentlig burde ha en hel masse julegaver og en kake, og det syns jeg også. Men i stedet er det vi som får julegavene.

Lars snek seg ut mens vi andre sang «Glade jul», og etter en stund kom han igjen, og da var han kledd som nisse med stor sekk på ryggen.

– Er det noen snille barn her? spurte han.

– Ja, to stykker, sa Bosse. – Men vi har en røverunge også, han heter Lars. Nå ser det ut som han er gått ut, og bra er det.

– Ham har jeg hørt om, sa nissen. – Han er den kjekkeste gutten i hele landet, og han skal ha flere julegaver enn noen andre.

Det fikk han ikke likevel. Vi fikk like mange julegaver. Jeg fikk ny dokke og tre bøker og et morsomt spill og et kjoletøy og vanter og alt mulig annet. Jeg fikk femten julegaver. Til mamma hadde jeg sydd en korsstingsduk. Hun ble så glad for den. Til pappa hadde jeg kjøpt en almanakk. Han

ble glad, han også. Jeg liker at folk blir glade når jeg gir dem julegaver. Det er like moro som å få julegaver selv. Til Lars og Bosse ga jeg tinnsoldater.

Etterpå gikk vi rundt juletreet, og da kom alle sammen fra Nordigarden og Sørigarden og hjalp til. Farfar kom også, enda han ikke kunne gå rundt juletreet. Jeg tror vi lekte «reven rasker over isen» og «skjære, skjære havre» minst tjue ganger.

Da jeg skulle legge meg, la jeg alle julegavene på bordet ved siden av senga mi så jeg kunne se dem med det samme jeg våknet.

Det er jammen deilig når det er jul. Det er bare synd at det ikke er jul litt oftere.

VI ER UTE OG AKER

Bakkebygrenda ligger så høyt, og når vi skal til Storgrenda, der vi går på skolen og der butikken er, så har vi nedoverbakke nesten hele tiden. Men når vi går hjem igjen, har vi jo oppoverbakke. Lars sier at når han blir stor og blir en snurrerundt-trillibunt-ingeniør, skal han finne opp en bakke som snur seg, så den alltid kan være nedoverbakke.

De der bakkene fra Bakkebygrenda ned til Storgrenda er de beste akebakkene som fins. Hele juleferien aker vi der.

Tredje juledag nå i år, da vi hadde lest ut alle julegavebøkene våre og spist opp alle pepperkakene, tok Lars fram den store vedkjelken vår. Og så bar det i vei nedover bakkene med alle oss barna i Bakkebygrenda. Det var Lars som styrte.

– Av vei, av vei, skrek vi alle sammen så høyt vi bare kunne. I grunnen trengtes det ikke, for det kommer så sjelden noen i bakkene våre. Men likevel var det moro å rope når vi kom susende i full fart. Etterpå var det ganske slitsomt å streve seg opp til Bakkebygrenda igjen, og Lars snakket mye om den bakken han skulle finne opp, den som kunne snu seg.

– Kan du ikke finne opp en med det samme? sa Bosse.

Men Lars sa at det trengtes så mye krutt og dynamitt og hjul og skruer til en sånn bakke at det ville ta minst ti år å lage den. Og så lenge kunne vi jo ikke vente.

Da vi endelig hadde trukket kjelken opp alle bakkene og skulle til å sette oss på igjen utenfor fjøset vårt, kom pappa og faren til Ole og faren til Berit og Anna ut av fjøsdøra. Og pappa sa:

– Hør her, unger, får vi låne kjelken litt?

Og så satte han seg på kjelken, og det gjorde onkel Erik og onkel Nils også. Og så satte de i vei nedover bakkene. Vi ventet. Men da de kom tilbake, ville de låne kjelken en gang til, bare fordi det var så moro å ake. At voksne kan være så barnslige!

Men da hentet vi vedkjelken i Nordigarden og akte etter fedrene våre. Og da vi kom halvveis i den første bakken, fikk vi se dem ligge i en snødrive og le så mye de orket.

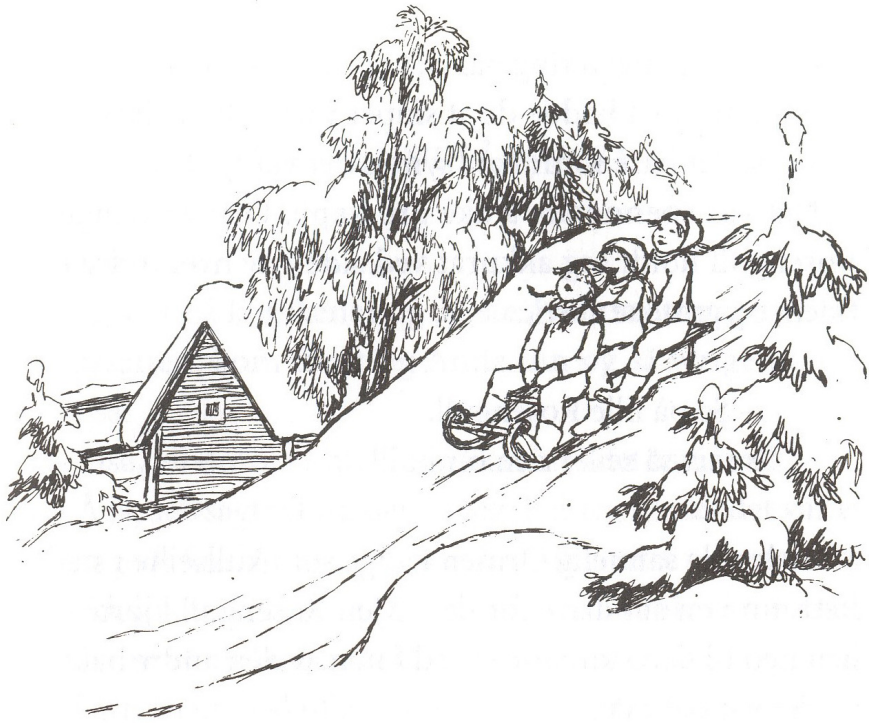

– Hvordan er det du styrer, Erik? sa far.

Det var aldeles umulig å få dem fra kjelken, de akte og akte og akte, helt til moren til Berit og Anna kom og sa til onkel Erik at han måtte komme hjem og hogge litt ved.

– Aldri er det fred å få, sa onkel Erik og lo og børstet av seg all snøen.

Da vi ble alene igjen, akte vi om kapp. Berit og Anna og jeg hadde Nordigard-kjelken, og Lars og Bosse og Ole hadde Midtimellom-kjelken. Vi lekte at kjelkene var vikingskip som seilte på havet. Lars kalte guttekjelken for Ormen Lange, og vi kalte vår Rosengull, enda Lars sa at det var et fjollete navn på et vikingskip.

– Det gjør ingen ting når det er så pent, sa vi.

For når vi nå hadde døpt skipet vårt, ville vi ikke bytte navn på det bare fordi Lars syntes det var fjollete.

Det var spennende å ake om kapp. Ormen Lange og Rosengull holdt seg akkurat ved siden av hverandre hele tiden, og guttene skrek:

– Se på lille Rosengull,
snart så seiler den omkull!

Men det ble sannelig Ormen Lange som kullseilte i stedet. Rett inn i en snødrive for den. Men Rosengull kjørte flott helt ned til den store furua ved foten av den andre bakken, og der var det mål.

– Sånn går det med dem som erter, sa Berit til Lars etterpå.

Men Bosse hadde slått hodet mot en trerot og fått en stor kul i pannen, så vi brydde oss ikke om å ake mer. Forresten var det blitt helt mørkt, og sultne var vi også. Så vi gikk hjem.

VI HAR NYTTÅRSVAKE

Da jeg satt på kjøkkenet og spiste grøt om morgenen på nyttårsaften, kom Berit og Anna inn og så ivrige ut. Og Berit sa:

– Lisa, vil du være med og våke inn i det nye året?

– Å ja, selvsagt vil jeg det, sa jeg. For jeg syntes det var et veldig godt forslag. Men først måtte jeg spørre mamma om jeg fikk lov til å være oppe helt til klokka tolv om natten når det nye året kommer. Det fikk jeg. Og med det samme bestemte vi at vi skulle holde til på rommet mitt mens vi våkte. Mamma sa at vi kunne få epler og nøtter og einerbærsaft, så vi hadde noe å feste med.

Like etter kom Lars og Bosse, og da sa jeg:

– Berit og Anna og jeg skal ha nyttårsvake i kveld.

Og da sa Lars:

– Det skal Bosse og Ole og jeg også, det har vi bestemt for lenge siden.

Men jeg er helt sikker på at han fant på det akkurat da, og at guttene ville ha nyttårsvake bare fordi vi skulle ha det.

Vi løp bort til farfar og spurte om han ville være med og våke. Men farfar sa at han alltid ble så søvnig om kvelden. Farfar er så snill, så snill! Han gikk inn i kottet sitt og fant fram en hel masse små blyklumper som han ga oss.

– Det blir ikke skikkelig våking nyttårsnatten hvis dere ikke smelter bly, sa han.

Han fortalte at vi kunne få greie på hva som kom til å hende oss i det nye året hvis vi smeltet blyet og helte det i kaldt vann. Hvis blyklumpen da så ut som en mynt, for eksempel, så betydde det at vi kom til å få mye penger i det nye året. Vi fikk låne en liten øse også, som guttene pleier å bruke når de støper tinnsoldater hos farfar.

Vi fortalte ikke guttene at vi hadde fått bly av farfar.

Å, så moro vi hadde det den kvelden! Jeg hadde gjort så fint i stand inne hos meg, tatt ut alle filleryene og banket dem og tørket støv overalt, og så hadde jeg en veldig fin lysestake med fem lys i. Den satte jeg midt på bordet. Og rundt den satte jeg epleskålen og muggen med einerbærsaften og skålen med nøtter i. Da Berit og Anna kom, sto lysene der og brant så pent. Og jeg hadde lagt godt i ovnen.

– Jeg syns virkelig det er fint å våke nyttårsaften, sa Anna.

Lars og Bosse og Ole våket inne på guttenes rom. Mellom rommet deres og rommet mitt er det et stort, mørkt loft. Akkurat da vi hadde satt i gang med våkingen, hørte vi tassende skritt ute på loftet. Og litt etterpå hørte vi et høyt smell, men vi brydde oss ikke om det. For vi skjønte at det var guttene som ville få oss ut på loftet. Og kruttlappene til Lars hadde vi hørt før.

Men så hørte vi ikke noe mer, og da begynte vi å bli nysgjerrige. Vi åpnet døra vår på gløtt. Det var helt stille og

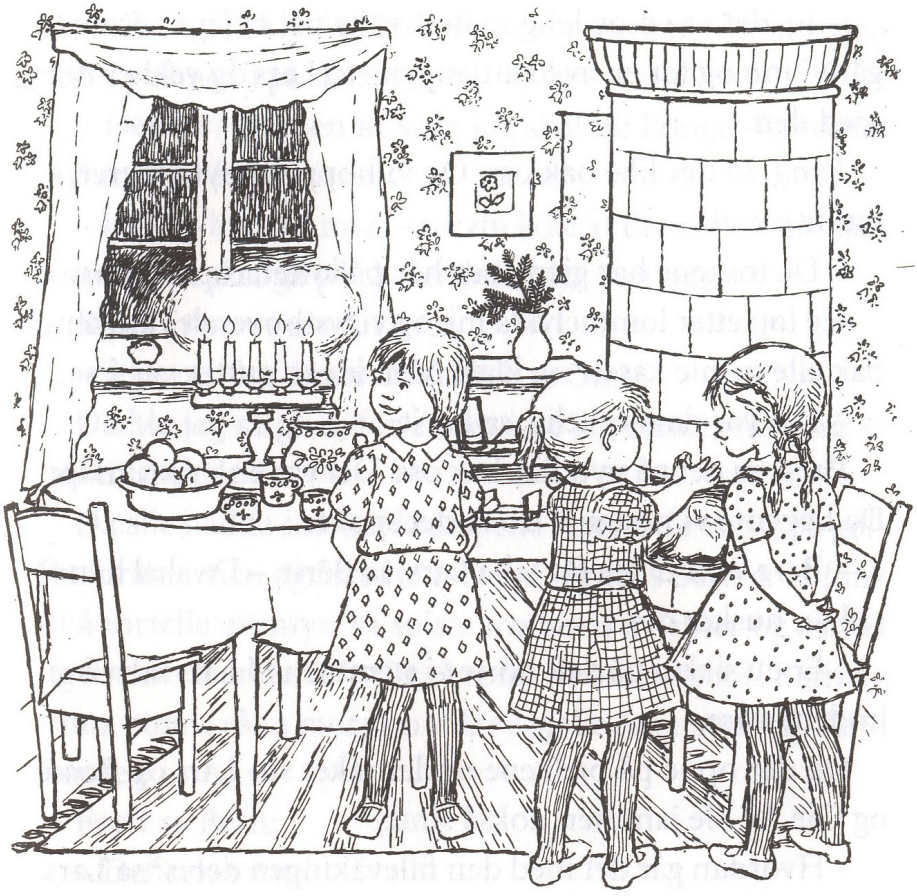

mørkt der ute. Da bestemte vi oss for å liste oss over loftet og kikke inn gjennom nøkkelhullet til guttene og se hva de holdt på med.

– Jeg ser ikke noe, sa Berit som kikket først. – De er ikke der.

– Det skulle ikke forundre meg om de har lagt seg og sovnet fra alt sammen, sa Anna.

– Jo, det er en nydelig måte å våke på, sa jeg. – Kom så går vi inn og tar en av kruttlappene til Lars og vekker dem med den.

Pang, sa det like bak oss. Og vi hoppet høyt i været, så redde ble vi.

– De toskene har gjemt seg her på loftet, ropte Anna.

Jeg løp etter lommelykta mi, og vi lyste overalt i krokene, bak alle gamle kasser og klær. Men ingen gutter var å se.

– Det var da merkelig, sa Berit.

Pang, sa det på nytt like bak oss. Det var en ny kruttlapp. Da begynte vi nesten å tro at det spøkte.

– Bare vent til jeg får tak i Lars, sa Berit. – Da skal han få så han husker det.

– Er du sikker på det? hørte vi stemmen til Lars høyt over hodene våre.

Og der oppe på bjelkene under taket sto Lars og Bosse og Ole. Vi ble jammen nokså sinte.

– Hvordan går det med den fillevåkingen deres? sa Lars.

– Jo takk, sa vi. – Nå skal vi akkurat til å smelte bly for å se hva som kommer til å hende i det nye året.

Da skal jeg si de ble nysgjerrige. De fulgte med inn på rommet mitt, og da de fikk se hvor fint vi hadde det med lys og varme i ovnen og all ting, så bestemte de seg for å våke der, de også. Bosse stakk inn etter nøttene deres og eplene og einerbærsaften.

Etterpå smeltet vi blyet i øsa inne i ovnen, og så fikk alle sammen helle litt bly i vannet i vaskevannsfatet mitt. Lars

helte først. Da blyklumpen hans var stivnet, tok han den opp og så nøye på den. Og så sa han:

– Det ser jammen ut som jeg skal bli konge. For dette her er jo en kongekrone.

– Ha-ha-ha, sa Anna, – ser du ikke at det er en bok? Det betyr at du skal gå på skolen i det nye året også.

Blyklumpen min så rar ut.

– Jeg syns det ligner en sykkel, sa Ole.

Da ble jeg så glad, for er det noe jeg ønsker meg, så er det en sykkel.

Da alle hadde smeltet klumpene sine, satte vi oss på golvet foran ovnen og fortalte eventyr. Jeg syns Berit er så flink til å fortelle eventyr. Vi spiste massevis av epler og nøtter og drakk einerbærsaft. Og så spilte vi om nøttene. Berit og Anna kunne sånn morsom måte å spille om nøtter på. Sånn var det:

Først sa Berit:

– Det ryker inn!

Og da svarte Anna:

– Jeg løper som en vind!

Og da spurte Berit:

– Hvor mange gutter tar du med deg?

– Fem stykker, sa Anna. Og ettersom Berit hadde akkurat fem nøtter i hånden bak på ryggen, så måtte hun gi dem til Anna, for Anna hadde vunnet spillet. Vi spilte om nøtter på mange andre måter også. Og det gikk så bra for Anna at da vi sluttet, hadde hun dobbelt så mange nøtter som oss andre.

Med ett begynte Bosse å gjespe så skrekkelig. Til slutt sa han at han ville legge seg på senga mi og våke. Og det gjorde han. Men det gikk ikke mer enn to minutter før han sovnet. Mamma og pappa kom opp og sa god natt til oss, for de ville ikke våke inn i det nye året.

Vi spurte Lars hva klokka var.

– Halv elleve, sa Lars.

Nyttårsnatten er nok lengre enn alle andre netter, vil jeg anta. Jeg trodde aldri klokka skulle bli tolv. Men til slutt ble den det likevel. Da forsøkte vi å vekke Bosse, men det var helt

umulig. Vi slokte lyset og stilte oss ved vinduet og kikket ut i den mørke natten for å se om det nye året kom farende. Men vi så ingenting. Etterpå drakk vi einerbærsaft og ropte:

– Hurra for det nye året!

Og vi bestemte oss for å våke hver nyttårsnatt, for det var så gøy.

Men så fikk jeg bare lyst til å gå og legge meg. Og der lå Bosse i senga mi. Vi tok ham i armer og ben alle sammen og slepte ham inn i hans egen seng. Og enda våknet han ikke. Lars kledde av ham og fikk på ham nattskjorte. Og så knyttet han en av sløyfene mine i håret på ham.

– Den kan sitter der til i morgen, så Bosse skjønner at han har hatt det moro på nyttårsvaken, sa Lars.

VI DRAR I SELSKAP TIL TANTE JENNY

Det aller morsomste i hele juleferien var selskapet hos tante Jenny. Tante Jenny bor på en gård som ligger langt bortenfor Storgrenda. Alle vi i Bakkebygrenda ble bedt til henne en søndag etter jul. Vi måtte kjøre med slede i mange, mange timer for å komme dit.

Mamma vekket oss tidlig og kledde på oss en masse gensere og skjerf. Jeg var sikker på at jeg ville bli kvalt før jeg kom fram til selskapet. Og attpåtil kom mamma farende med et ekstra sjal og ville knytte det rundt hodet på meg. Men da sa jeg at jeg ikke ville være med hvis det var meningen at jeg skulle komme til tante Jenny som et annet spetakkel.

Vi dro dit i kurvsleden vår. Pappa satt på kuskebukken og kjørte. Han hadde digre halmsko på bena for ikke å fryse. Sleden vår kjørte først, bak oss kom Sørigard-sleden og til slutt kom Nordigard-sleden. Å, så vakkert det lød med alle bjellene! Vi var så glade at vi tok til å synge, men mamma sa vi måtte slutte med det, for ellers fikk vi i oss for mye kald luft. Men vi ropte og skrek til Ole som satt i sleden bak oss, og han ropte videre til Berit og Anna.

– Hvis vi får sildesalat, drar jeg hjem igjen, ropte Lars.

– Det gjør jeg også, ropte Ole.

Så måtte han forklare Berit og Anna hva han mente med

det. Og etter en stund ropte Ole til oss at Berit og Anna også ville dra hjem igjen hvis vi fikk sildesalat.

Men vi dro ikke hjem selv om vi *fikk* sildesalat. For det var tusen andre slags mat der også, så vi trengte ikke ta av sildesalaten.

Tante Jenny har tre jenter selv, og dessuten var det en hel masse andre barn i selskapet. Vi holdt til i en stor sal i annen etasje og lekte hele dagen, så nær som hver gang vi måtte spise. Til slutt ble vi ordentlig lei all den maten, for så fort vi var kommet i gang med en lek, kom tante og sa at nå måtte vi gå ned og spise mer. De voksne tenker ikke på *noe* annet enn å spise når de er borte i selskap.

Den eldste jenta til tante Jenny heter Nanna. Vi lekte at Nanna var en heks som bodde i kottet like ved siden av salen. Men vi lot som kottet var hytta hennes og salen var en stor skog. Og mens vi gikk i skogen og plukket bær og ante fred og ingen fare, kom heksa styrtende ut fra hytta si og tok oss. Så redd jeg ble! Hele tiden visste jeg jo at det bare var Nanna, men jeg ble like redd for det. I kottet sto det en stor kasse. Vi lot som det var komfyren til heksa. Og hun puttet Lars inn i komfyren. Men han kom seg da unna i siste sekund, heldigvis.

– Men jeg lukter jammen litt svidd, sa Lars.

Av og til kom heksa farende og ropte:

– Bli til stokk og stein!

Og da måtte alle stå blikk stille og ikke så mye som blunke. En gang heksa ropte, så Lars helt vill ut. Han sto på ett ben og rakte tunge og holdt hendene i ørene og skjelte.

Han måtte stå stille og se så vill ut helt til heksa kom og løste ham fra trolldommen. Skal si vi lo av ham!

Jentene til tante Jenny hadde sånt et fint dokkehus i et hjørne i salen. Og Anna og jeg kunne ikke bare oss for å stikke bort og kikke av og til. Det var kjøkken og spisestue

og soverom og bestestue i dokkehuset, og der bodde det en veldig fin dokkefamilie. Nanna sa at de het grev og grevinne Gyllenmorkel. Og så hadde de en søt liten jente som satt på en stol i bestestua. Hun het Isabella Gyllenmorkel.

Da de store endelig ble ferdige med å spise, kom de opp til oss og lekte, de også. Vi lekte blindebukk. Faren til Ole var blindebukken. Han fikk et stort, rutete lommetørkle for øynene. Vi løp og nappet ham i jakka så fort vi så vårt snitt. Etterpå lekte vi panteleker. Jeg ga det vesle gullhjertet mitt i pant. Da vi løste ut pantene, ble jeg dømt til å stupe kråke tre ganger. Det gjorde jeg, og da fikk jeg gullhjertet mitt igjen. Ole ble dømt til å rope navnet på kjæresten sin inn i ovnen. Og tenk, så ropte han: «Lisa!» Lars begynte å le, og jeg ble forferdelig flau. Men da så Ole sint ut og sa til meg:

– Det var naturligvis mamma jeg mente, skjønner du ikke det? Hun heter Lisa, hun også!

Pappa ble dømt til å hoppe som en kråke rundt hele salen. Skal si vi lo av ham! Jeg har aldri sett pappa hoppe som en kråke før. Men det aller verste var nok det som tante Jenny skulle gjøre. Hun ble dømt til å klatre opp på bordet og stå på ett ben og gale som en hane. Men det ville hun ikke.

– Tøys, sa hun. – Bordet holder meg ikke, gammel og tjukk som jeg er!

Og det hadde hun kanskje rett i. For tante Jenny veier nesten hundre kilo.

Vi lekte lenge og hadde det så moro. Men av og til listet

Anna og jeg oss bort til dokkehuset for å besøke Isabella Gyllenmorkel.

Det beste med selskapet hos tante Jenny var at vi skulle ligge der om natten. Jeg liker å ligge borte på fremmede steder. Alt kjennes så rart og spennende. Det lukter helt annerledes enn hjemme. Vi var fjorten barn i selskapet, og alle sammen skulle vi ligge på flatseng på golvet i den der lekesalen. Tenk så moro å ligge på golvet! Vi hadde halm-madrasser, men ikke laken, bare tepper. Da vi hadde lagt oss, kom alle de store inn for å se på oss.

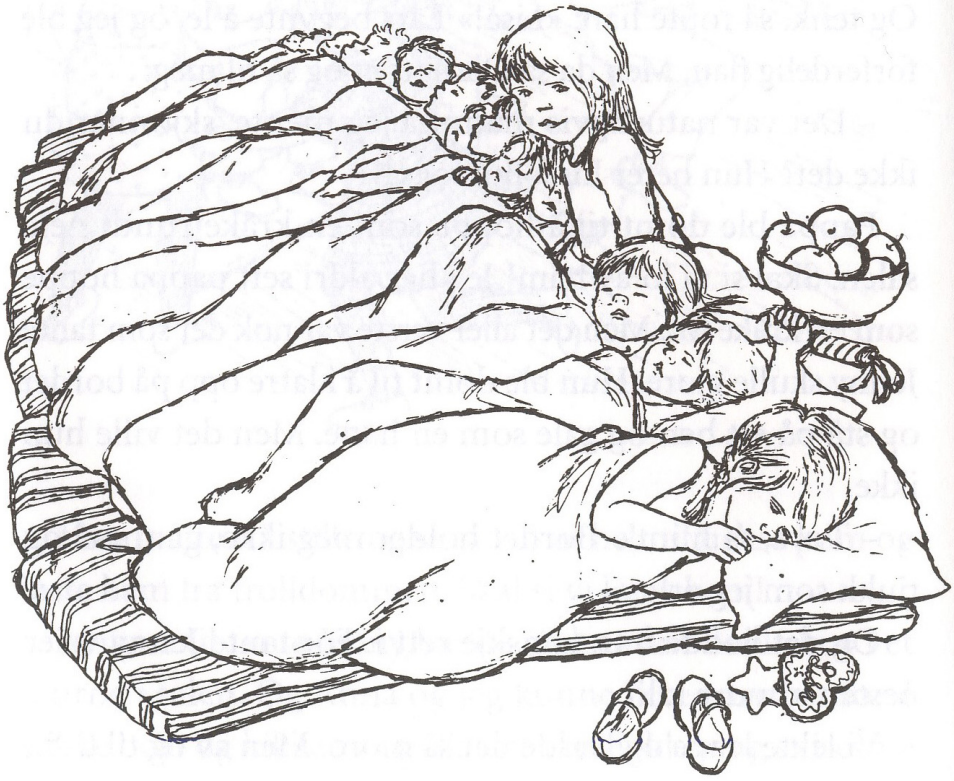

– Her ligger det unge Sverige i metervis bortetter, sa pappa.

Da vi ble alene igjen, var det meningen at vi skulle sove. Men det er nok nesten umulig å få fjorten unger til å være stille. Nanna fortalte oss om en stor skatt som en ridder hadde gravd ned like der i nærheten for lenge, lenge siden. Lars ville i vei og lete etter skatten midt på natten. Men Nanna sa at ingen klarte å finne den, for det var en forhekset skatt. Da sovnet jeg.

Vi dro ikke hjem før langt utpå ettermiddagen neste dag. Før vi kom til Bakkebygrenda, var det blitt stappmørkt. Vi ropte ikke til hverandre på hjemveien, for vi var så trøtte. Jeg lente meg tilbake i sleden og så opp på alle stjernene. Det var så mange, så mange, og de var så langt borte. Og da krøp jeg enda lenger ned i skinnfellen og sang stille for meg selv så ikke Lars og Bosse skulle høre det:

Blink du lille stjernen min
ned til meg med stjerneskinn.

Jeg håper vi får dra i juleselskap til tante Jenny neste år også.

LARS FALLER I VANNET

Om man løper tvers gjennom hamnehagen på Nordigarden, kommer man ned til et lite vann. Der går vi på skøyter om vinteren. I år var det så fin blankis på vannet. En dag ville ikke mamma at vi gikk til vannet, bare fordi pappa og onkel Erik hadde hogd et stort hull i isen. De hadde tatt is til ishuset vårt. Men da sa jeg:

– Vi ser jo einerkvistene de har satt opp, så vi kan passe oss for hullet.

Og da fikk vi gå.

Av og til er Lars nokså dum. Det er når han forsøker å vise seg. Det gjorde han nå. Han ga seg til å gå så nær hullet han bare kunne.

– Her kommer verdensmesteren fra Bakkebygrenda, ropte han. Og så for han rett mot hullet og svingte ikke unna før i siste liten.

– Gi deg nå da, Lars! sa Ole.

Vi skjente på Lars alle sammen, men det hjalp ikke. Han ga seg til å svinge og gjøre krumspring rundt hullet. Innimellom gikk han baklengs.

– Her kommer han, den verdensberømte verdensmesteren fra Bakkebygrenda, ropte han igjen.

Og det skal jeg si han gjorde! Han gikk baklengs pladask

i hullet, for han var kommet for langt ut på kanten. Vi skrek. Og Lars skrek også, høyere enn alle sammen. Vi ble så redde og trodde Lars kanskje kom til å drukne. Så la vi oss på isen i en lang rekke og holdt i bena på hverandre. Bosse lå helt framme ved hullet, og vi holdt i bena hans så hardt, så hardt. Og så dro Bosse Lars opp, og vi sprang hjem det forteste vi kunne. Lars gråt *nesten*, men ikke helt.

– Tenk om du hadde kommet hjem og vært drognet, sa Bosse.

– Det heter ikke «drognet», din tosk, surmulte Lars. Men likevel var han nok glad i Bosse, fordi Bosse hadde dratt ham opp. For litt senere på ettermiddagen ga han Bosse en hel masse tinnsoldater.

Mamma ble ordentlig sint på Lars fordi han hadde falt i

vannet. Han måtte gå og legge seg og drikke kokt melk for å bli varm. Og etterpå måtte han ligge i mange timer. For å tenke over sine synder, sa mamma. Det var da han ga Bosse tinnsoldatene.

Men om kvelden bygde vi snøfestninger ute i hagen, og hadde snøballkrig, og da var Lars naturligvis med. Berit og Anna og jeg hadde en festning, og guttene hadde en. Men gutter lager alltid så harde snøballer og kaster så hardt. Det er urettferdig, syns jeg. De kom farende fram mot festningen vår med hendene fulle av snøballer, og Lars ropte:

– Kamp og seier! Her kommer Nordens Skrekk!

Men da sa Berit:

– Jaså, jeg trodde det var verdensmesteren fra Bakkebygrenda, jeg!

Etterpå sa ikke Lars noe på en lang stund.

Men guttene stormet festningen vår og tok oss til fange og sa at vi skulle sitte og lage snøballer til dem hele kvelden, ellers skulle vi døden lide.

– Hva skal dere med så mye snøballer? sa Anna.

– Gjemme dem til sommeren, for da er det så vanskelig å få tak i noen, sa Lars.

– Å, hopp i vannet igjen, du, da, sa Anna.

Og etterpå gikk Berit og Anna og jeg ned i fjøset, for vi frøs. Der var det varmt og godt. Vi lekte sisten. Det varte ikke lenge før guttene kom, de også. Kuene glodde på oss. Jeg tror ikke kuer forstår vitsen med sisten. Når jeg tenker meg om, forstår jeg det ikke, jeg heller. Men moro er det.

Like etter kom pappa. Han sa at vi ikke fikk lov til å leke sisten mer. For det var ei ku som skulle få en liten kalv. Og da kunne det ikke være bråk i fjøset. Det var Lotta som skulle kalve. Vi ble der og så på. Pappa måtte hjelpe kalven å komme ut. Det var en liten oksekalv, og han var så søt. Lotta slikket ham og så så fornøyd ut. Pappa ville at vi skulle hjelpe ham med å finne på navn til kalven.

– Nordens Skrekk, sa Lars. Han tenker visst ikke på annet enn den dumme Skrekken sin. Sånt tøysenavn på en søt liten kalv!

– Han kan vel bli en sinna, farlig okse når han blir stor, sa Lars.

Ole foreslo at kalven skulle hete Petter, og det syntes far passet godt.

– Da kan han vel i det minste få hete Nordens Petter, sa Lars.

Etterpå løp vi til farfar og fortalte at Lotta hadde fått en kalv.

Og så var det sengetid. Akkurat da Lars og Bosse og jeg sto på loftet, og jeg skulle gå inn på rommet mitt, sa Lars:

– Håhåjaja, det er jo godt at jeg ikke er drognet i hvert fall.

– Å, hopp i vannet igjen, du, da, sa Bosse.

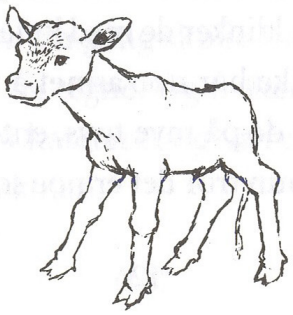

VI GÅR PÅ SKOLEN OG NARRER FRØKEN

Da juleferien var over, var det like fint føre, så vi kunne sparke til skolen. Tre sparkstøttinger hadde vi. Av og til satte vi dem sammen til en lang spark med flere sitteplasser.

Frøken sa det var hyggelig å se oss igjen. Jeg syntes også det var hyggelig å se frøken igjen. Hun er så snill. Siden det var den første dagen, ga hun alle barna sukkertøy. De sukkertøyene var kjøpt i Stockholm. Frøken hadde vært der i juleferien. Det er den eneste gangen jeg har fått sukkertøy som er kjøpt i Stockholm.

Det var hyggelig å treffe alle barna fra Storgrenda igjen også. I friminuttene byttet vi glansbilder, ja, ikke guttene, da. I klassen vår er det en jente som heter Anna-Greta. Hun har så mange glansbilder. I det første friminuttet etter juleferien byttet jeg med henne. Hun fikk en blomsterkurv og en nisse av meg, og jeg fikk en prinsesse av henne. Det er nesten det peneste glansbildet jeg har sett. Så jeg var heldig med byttet, syns jeg.

Guttene har for det meste snøballkrig i friminuttene. Om vinteren. Om våren klinker de med kuler. Da hopper vi paradis. Når guttene ikke har noe annet å ta seg til, så slåss de. Og i timene finner de på mye tøys, enten det er vinter eller vår. Frøken sier at hun tror det er noe som klør i fingrene på

gutter, sånn at de ikke kan la være å gjøre rampestreker. Jeg tror at det klør aller verst i fingrene på Lars. Gjett hva han fant på en gang! Han hadde fått en morsom liten gris av Bosse til jul. Den var av gummi og til å blåse opp. Når man slapp ut lufta etterpå, pep grisen høyt og tydelig. Og en dag tok Lars grisen med seg på skolen. Lars går ikke i samme klasse som jeg, men siden vi ikke er mer enn 23 barn på hele skolen, sitter vi i samme klasserommet alle sammen. Det er bare ett klasserom. Og bare én frøken.

Så derfor vet jeg hvordan det var med grisen. Klassen vår hadde lesing. Det er det morsomste faget på skolen, syns jeg. Det var akkurat min tur til å lese. Det var om Gustav Vasa.

«Da brast kongen i gråt,» leste jeg. Og med det samme jeg hadde sagt det, kom det et forferdelig sørgelig pip, nesten så man skulle tro at det var Gustav Vasa som pep. Men det var ikke ham. Det var grisen som Lars hadde i pulten sin. For Lars stakk hånden ned i pulten og tok ut proppen som sto i enden på grisen, og så gikk lufta ut. Alle barna fniste. Frøken så ut som hun hadde lyst til å le hun også, men hun gjorde det ikke. Lars måtte stå i skammekroken hele resten av timen. Og grisen også.

Men det er ikke bare Lars som bråker. Alle guttene er omtrent like urolige. En gang skulle frøken på et møte, og vi skulle sitte alene og tegne. Og frøken sa til Berit at hun skulle sitte oppe på kateteret og være i hennes sted. For Berit er så flink på skolen.

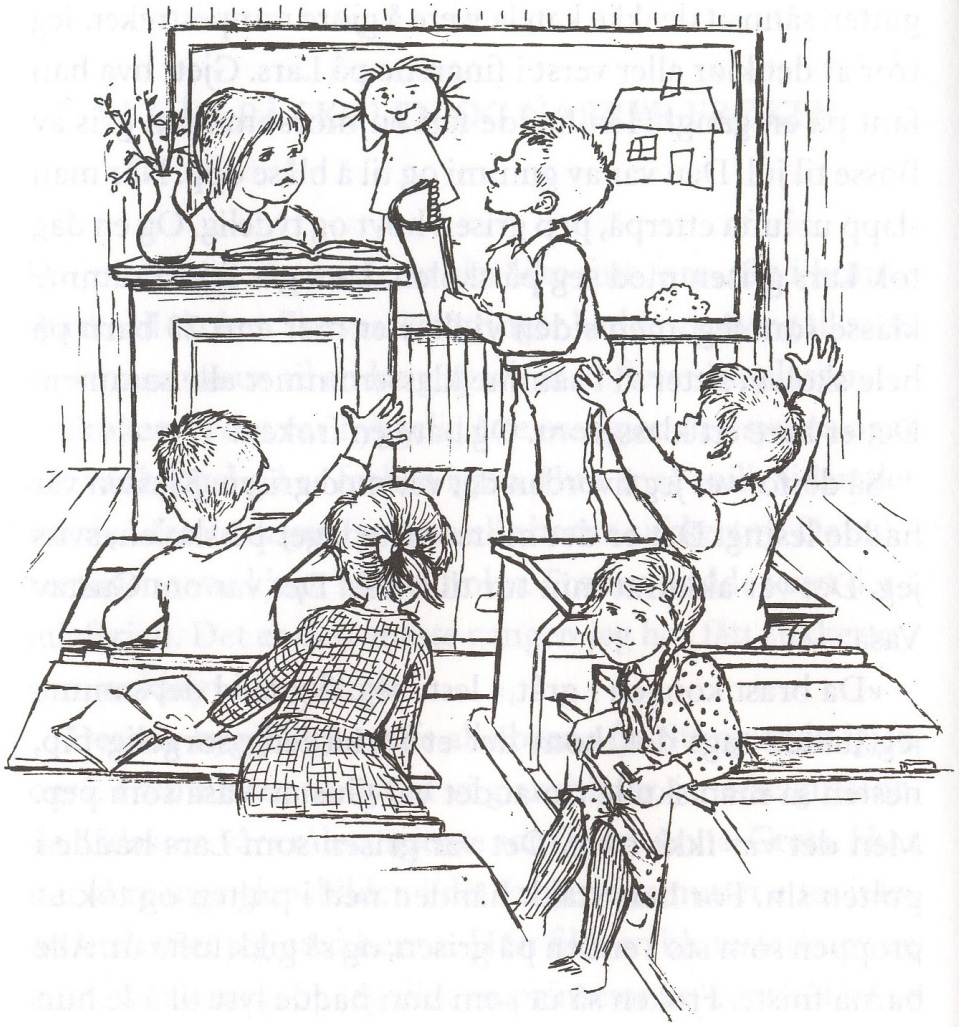

Men frøken var ikke før kommet ut av døra, så satte guttene i gang med å bråke.

– Frøken, frøken, skrek de og rakte hendene i været.

– Hva er det dere vil? sa Berit.

– Vi vil ut, skrek alle sammen. Og en gutt som heter Stig, rakte hånden i været og ropte:

– Frøken, frøken hvor mange kjøttkaker er det på ei ku?

Og Bosse sa:

– Frøken, har du hørt at potetene vokser godt i år?

Berit sa:

– Ja tenk, jeg har hørt det.

Og da sa Bosse:

– Da har du jammen skarp hørsel, frøken!

Lars rakte opp hånden og spurte om å få vise det han hadde tegnet. Og så gikk han fram til Berit med tegneblokken sin. Men det var bare smurt svart farge over hele blokken.

– Hva skal det forestille? sa Berit.

– Det forestiller fem menn i et mørkt kott, sa Lars. Så Berit syntes slett ikke det var moro å være lærer.

Hun ble glad da den ordentlige frøkenen vår kom igjen. Frøken spurte om barna hadde vært snille. Og da sa Berit:

– Ikke guttene.

Da skjente frøken på guttene og sa de måtte sitte igjen alle sammen og regne en hel time. Og tenk, i friminuttet gikk Stig bort til Berit og sa: «Sladrehank skal selv ha bank» og slo henne i hodet med skoleveska si. Var ikke det dårlig gjort?!

Da vi gikk hjem, sa Berit til Anna og meg at hun aldri ville være lærer mer i sitt liv.

Men vi somlet så godt vi kunne på hjemveien, sånn at Lars og Bosse og Ole skulle nå oss igjen. For hvis de kom hjem en hel time senere enn oss, så ville nok mødrene synes

det var rart, og da hadde guttene fått enda mer skjenn. Og vi tenkte det kunne være nok når de hadde fått så mye skjenn av frøken.

En gang hadde vi det vel moro på skolen! Det var første april. Da narret vi frøken. Det hører med til første april. Ja, det er jo ikke helt nødvendig, men da kan man gjøre det uten at man får noen straff.

Som regel begynner vi på skolen klokka åtte om morgenen. Men dagen før første april ble alle vi barna enige om at vi skulle komme på skolen allerede klokka seks dagen etter. Vi har en klokke på veggen i klasserommet. Like før frøken låste døra til klasserommet etter at siste time var slutt, løp Lars inn og satte klokka to timer fram.

Og dagen etterpå kom vi alle sammen på skolen klokka seks. Men klokka i klasserommet var naturligvis åtte.

Vi trampet og dundret så godt vi kunne ute på gangen, så frøken skulle høre oss. Hun bor i andre etasje i skolehuset. Og Lars løp opp og banket på døra hennes. Og da våknet frøken og spurte:

– Hvem er det?

– Det er Lars, sa Lars. – Blir det ikke skole i dag?

– Å, kjære, har jeg forsovet meg, sa frøken. – Jeg kommer øyeblikkelig.

Frøken har naturligvis en klokke oppe hos seg også, men hun fikk det vel så travelt at hun glemte å se på den.

Da klokka i klasserommet var tjue minutter over åtte, kom frøken og slapp oss inn.

– Jeg skjønner ikke at ikke vekkerklokka har ringt og vekket meg, sa frøken. – Det var ergerlig.

Skal si vi strevde for ikke å le. Vi hadde regning i første time. Og akkurat mens vi regnet som best, hørte vi vekkerklokka ringe oppe hos frøken. For da var riktig klokke sju. Men klokka i skolerommet var ni.

– Hva i all verden, sa frøken forundret.

– Aprilsnarr, i gamle dar, som ingen tanker har, ropte vi alle sammen.

Det er bare første april man kan si sånt til frøkenen sin.

– Bevare meg vel for noen unger, sa frøken.

Da vi hadde hatt alle timene som sto på timeplanen for den dagen, trodde vi naturligvis at vi skulle få gå hjem, enda klokka bare var ett. Men da sa frøken:

– April, april, nå tar vi oss en time til!

Og så måtte vi bli enda en time. Men det gjorde ikke noe, for frøken leste morsomme historier for oss.

På hjemveien sa Ole med ett til Lars:

– Neimen Lars, du har jo fått et stort hull i buksebaken!

Lars vred nesten hodet av ledd for å kunne se hullet, og da han hadde holdt på en stund, sa Ole:

– Aprilsnarr!

Ole var så henrykt over at han hadde klart å lure Lars. Etter en stund møtte vi den slemme skomakeren som bor halvveis mellom Storgrenda og Bakkebygrenda. Og da var Ole så godt i gang med aprilsnarringen at han sa:

– Se der, herr Snill, det sitter en rev bak buskene!

Men Snill så ikke dit, han sa bare:

– Og det går en flokk snørrunger på veien, ser jeg.

Da lo Lars.

Om ettermiddagen, da vi hadde gjort lekser, løp Lars til Sørigarden og sa til Ole:

– Ole, det er en skraphandler oppi Nordigarden. Han kjøper stein.

– Kjøper han stein? sa Ole, som rent hadde glemt at det var første april. – Hva slags stein da?

– Sånn stein som dere har her i hagen, sa Lars.

Og Ole satte i gang med å plukke stein i en sekk så mye han bare orket. Og så slepte han sekken opp til Nordigarden. Der var det virkelig en gammel fyr, men han kjøpte bare filler og tomflasker.

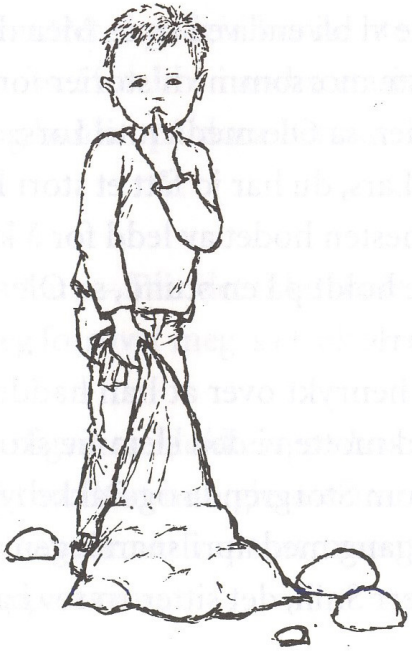

– Her har du mer stein, sa Ole. Han viste sekken sin til mannen og så glad ut.

– Stein? sa mannen og skjønte ingen ting. – Var det stein du sa?

– Ja da, sa Ole og så enda gladere ut. – Fineste gråstein. Jeg har plukket den selv, i hagen vår.

– Jaså, sa mannen. – Men da tror jeg du er blitt ordentlig lurt, gutten min.

Da kom Ole på at det var første april. Han ble helt rød i fjeset, og tok sekken sin og dro hjem med den uten å si et ord. Men Lars sto bak stakittet og ropte «aprilsnarr» så det hørtes over hele Bakkebygrenda.

PÅSKE I BAKKEBYGRENDA

Nå skal jeg fortelle hvordan vi hadde det her i Bakkebygrenda i påsken.

Onsdag i påskeuka kom Berit og Anna ned til meg tidlig om morgenen, for vi skulle skrive påskeonsdagsbrev, sånne som skal festes med en knappenål på ryggen til folk uten at de merker det. Vi klippet til en hel masse hvitt papir og så malte vi rare fjes på dem. På noen skrev vi «Sint orangutang» og «Vokt Dem for hunden» og sånt noe. Inne hos Lars og Bosse var det et forferdelig leven. Guttene holdt også på med å lage påskeonsdagsbrev. Ole var der og hjalp til.

Da vi hadde stappet lommene fulle av brev, gikk Berit og Anna og jeg inn til Lars og Bosse og Ole og spurte om vi ikke skulle gå ut og leke. Bare for at vi skulle få satt på dem påskeonsdagsbrev.

Vi løp bort til saga på Nordigarden og klatret på plankestablene der. Hele tiden forsøkte vi å lure oss til å få satt påskeonsdagsbrev på hverandre, men det gikk dårlig, for alle passet seg for å snu ryggen til. Om litt kom Agda og sa at vi skulle hjem og spise. Lars hoppet ned fra plankestabelen med det samme og løp etter Agda og gikk ved siden av henne og pratet alt han orket. Og uten at Agda merket

noe, satte han fast et påskeonsdagsbrev på ryggen hennes. «Jeg er forelsket i Oskar» sto det på lappen. Og da han kom inn på kjøkkenet for å spise, så gikk Agda der fram og tilbake, og på ryggen hennes sto det: «Jeg er forelsket i Oskar.» Oskar slo seg på knærne og lo og sa:

– Det er fint det, Agda-mor, det er fint.

Og Lars og Bosse og jeg lo enda verre. Til slutt kom Agda på at det var onsdag i påskeuka og kjente etter på ryggen, og da fikk hun tak i lappen og slengte den i komfyren. Men hun lo, hun også.

Da vi hadde spist, passet jeg på å feste en lapp på jakka til Lars. Den hang over en stol. Han tok jakka på seg og merket ingen ting. Så da vi kom tilbake til saga igjen, klatret Lars omkring på plankestablene med en stor hvit lapp på ryggen, og der sto det: «Jeg er så dum at det ryker av meg.» Skal si vi lo! Lars som hele tiden sa at ikke noe menneske skulle få på ham påskeonsdagsbrev!

Skjærtorsdagskvelden kledde alle vi barna oss ut som påskekjerringer. Guttene også. Jeg hadde det rutete skautet til Agda og et stripete forkle og et langt, svart skjørt. Og så tok jeg ildraken til å ri på. Lars tok langkosten. Jeg red i vei til Nordigarden og leverte påskekort til Anna og Berit. «God påske ønskes dere av en gammel heks, som snart skal reise til Bloksberg,» hadde jeg skrevet på kortet.

Pappa holdt på å brenne bråte i hagen vår, og alle vi påskekjerringer løp rundt ham og hoppet over kvisthaugene hvor ilden ulmet, og lekte at vi var på Bloksberg. Det

luktet rent vår i hagen, for det lukter alltid vår av bråtebrann. Anna og jeg ble enige om at vi snart skulle gå og se om blåveisen hadde begynt å stikke fram på stedet vårt bak bryggerhuset.

Påskeaften skulle mamma og pappa til prestegården i Storgrenda i selskap, og da fikk Lars og Bosse og jeg be Ole og Berit og Anna til oss på eggeselskap. Mamma har jo Bakkebygrendas hønseri, og vi har så mye egg. Bosse tror det er Albertina, høna hans, som verper nesten alle eggene.

– Du tror visst Albertina kan sprute egg som et annet maskingevær, sa Lars til Bosse.

Vi spiste på kjøkkenet. Bordet var så fint dekket med blå duk og de gule påsketallerkenene våre. Bjørkeløv hadde vi også i en vase. Lars og Bosse og jeg hadde malt alle eggene røde og gule og grønne. Sånn skulle egg alltid være, syns jeg, for det ser så pent ut. Vi hadde skrevet vers på eggene også.

«Dette egget er til Anna, håper det smaker som manna,» sto det på et egg. Lars hadde skrevet det, men Bosse sa det var et dårlig vers.

– Det er jo ingen som vet hvordan manna smaker, sa Bosse.

– Vi vet i hvert fall at det er *godt*, sa Lars. – Finn på noe som rimer på Anna selv, du.

Det kunne ikke Bosse. Vi rakk ikke å forandre på versene heller, for akkurat da kom Berit og Anna og Ole. Vi hadde det så moro mens vi satt og spiste. Vi veddet om hvem som kunne spise flest egg. Jeg klarte bare tre, men Ole spiste seks.

– Albertina er en flott høne, sa Bosse da vi var ferdige. Etterpå skulle vi finne påskeeggene som mamma hadde gjemt på forhånd. Hver påske pleier Lars og Bosse og jeg å få hvert vårt store egg med masse, masse godterier i. Men i år sa mamma at hvis vi ville nøye oss med litt mindre egg, så skulle hun kjøpe til Berit og Anna og Ole også, ett til hver, og så kunne vi ha dem som overraskelse i påskeselskapet vårt. Det ville vi naturligvis gjerne. Mamma hadde gjemt eggene så lurt. Mitt lå i skapet der vi har gryter. Det

var av sølv med små blomster på. Skal si det var søtt! Inni lå en kylling av marsipan og en masse godteri.

Vi fikk være oppe så lenge vi bare ville, siden det var påskeaften. Agda var ute og gikk tur med Oskar, så vi var

helt alene i huset. Vi slokte lyset overalt og lekte gjemsel i mørket. Vi ellet «elle melle deg fortelle», og det ble Bosse som skulle stå den første gangen. Skal si jeg fant meg et fint gjemmested! Jeg krøp opp i vinduet i bestestua og stilte meg bak gardinene. Bosse tasset fram og tilbake like ved flere ganger, men han så meg ikke. Men det aller fineste gjemmestedet den kvelden var det nok Berit som fant på. Ute i gangen sto gummistøvlene til pappa, og over dem hang den store frakken hans, den han bruker når han kjører melken til meieriet om morgenen. Og Berit krøp ned i støvlene og snek seg inn i frakken. Til slutt tente vi lyset og lette etter henne alle sammen og ropte «fritt fram», men hun ble bare stående, så stille som en mus. Og vi kikket etter overalt, men likevel fant vi henne ikke. Støvlene og frakken til pappa så ut akkurat som de pleide. Vi ante ikke at Berit var inni dem.

– Kanskje hun er død og helt vekk! sa Ole.

Men da begynte det å fnise inne i frakken, og så kom Berit fram i de store støvlene til pappa. Hun ville at vi skulle leke at hun var katt med støvler, men Anna ville vi skulle gå til farfar og vispe eggedosis.

Vi gikk til farfar. Vi tok med oss egg og sukker og glass. Farfar satt i gyngestolen sin, foran ovnen, og han ble så glad da vi kom. Vi satte oss på golvet foran varmen og pisket eggedosis så det sprutet. Anna vispet til farfar også, for han er jo nesten blind og kan ikke gjøre det selv. Farfar fortalte oss om gamle dager. Da fikk ikke barna påskeegg med god-

terier i. Jeg fortalte farfar at påskeegget mitt var av sølv med små blomster på. For han kunne jo ikke se det.

Jeg syns det er så moro å høre farfar fortelle om hvordan alt var i gamle dager. Tenk, en påske da farfar var liten, da var det så kaldt at faren hans måtte ta støteren fra morteren og slå i stykker isen på vanntønna som sto på kjøkkenet deres. Var ikke det fælt! Og ikke noen påskeegg heller! Stakkars barn!

ANNA OG JEG GÅR ÆREND

Butikken der vi kjøper sukker og kaffe og sånt, ligger i Storgrenda like ved skolen. Når mamma trenger noen varer, pleier jeg for det meste å kjøpe det for henne etter skoletid. Men en dag i påskeferien trengte mamma en hel del, og så sa hun:

– Det er ikke noe å gjøre ved det, Lisa, du må stikke ned i butikken for meg.

Det var så fint vær, og jeg syntes bare det var moro å gå og handle. Så jeg sa:

– Ja! Hva skal jeg kjøpe?

Mamma sa det var nok best vi skrev det opp. Men vi kunne ikke finne noen blyant, og så sa jeg:

– Pytt, jeg husker det nok, likevel!

Og så begynte mamma å ramse opp alt jeg skulle kjøpe: to hekto gjær, et stykke servelatpølse av den beste, en pakke ingefær, et brev med synåler, en ansjosboks, en hekto mandler og en flaske eddik.

– Ja, ja, jeg skal nok huske alt sammen, sa jeg.

Akkurat da kom Anna en svipp innom kjøkkenet vårt for å spørre om jeg ville være med henne til butikken og handle.

– Ha-ha, sa jeg, – nå skulle jeg akkurat gå og spørre deg.

Anna hadde den nye, røde lua si på hodet og en kurv på armen. Og da tok jeg den nye, grønne lua mi og en kurv på armen, jeg også.

Anna skulle kjøpe såpe og en pakke knekkebrød og en halv kilo kaffe og en kilo sukkerbiter og to meter strikk. Og så skulle hun ha et stykke servelatpølse av den beste, akkurat som jeg. Anna hadde heller ikke skrevet opp det hun skulle kjøpe.

Før vi gikk, stakk vi opp til farfar for å høre om det var noe han trengte fra butikken, og da ba farfar oss kjøpe litt kandissukker til ham og en flaske kamferolje.

Akkurat da vi sto utenfor grinda og skulle gå, kom moren til Ole springende ut på trappa deres.

– Skal dere til butikken? ropte hun.

– Ja, sa vi.

– Å, snille dere, vil dere kjøpe med et par småting til meg? sa hun.

Vi sa at det ville vi gjerne. Hun ba oss kjøpe en hvit trådsnelle nummer 40 og en boks vaniljesukker.

– Vent litt, hva var det for noe mer jeg skulle ha? sa hun og rynket pannen.

– Et stykke servelatpølse av den beste, foreslo jeg.

– Ja, akkurat, det var det, sa moren til Ole. – Hvordan kunne du gjette det?

Så gikk Anna og jeg, og vi var litt redde for at vi ikke skulle huske alt sammen. Først gikk vi og ramset opp det hele for hverandre, men det ble vi lei av. Vi gikk arm i arm

og svingte med kurvene våre, og sola skinte, og det luktet så godt av trærne. Vi sang så høyt vi kunne. «Et stykke servelatpølse av den beste,» sang vi. Det klang riktig flott. Sånn var det: Først sang jeg «Et stykke servelatpølse» på en langsom, pen melodi, og så satte Anna i «Av den beste, av den beste», så lystig og muntert som bare det. Av og til sang vi på en melodi som var god å marsjere etter. Men til slutt bestemte vi oss for en som var svært sørgelig, men helt nydelig fra først til sist. Den var så vi nesten kom på gråten.

– Å, hvor sørgelig det er med servelatpølse, sa Anna da vi endelig kom til butikken.

Det var mange folk der, så vi måtte vente lenge før det ble vår tur. I grunnen måtte vi vente enda lenger, for voksne syns visst barn kan vente så lenge det skal være i butikker.

De trenger seg alltid foran. Men til slutt kom onkel Emil selv ut i butikken. Ham kjenner vi. Han tok til å spørre hvordan det sto til i Bakkebygrenda, og om vi hadde spist mye egg i påsken, og om vi ikke hadde tenkt å gifte oss snart.

– Det har vi *slett* ikke tenkt, sa vi.

– Og hva skal damene ha i dag, da? sa onkel Emil. Han snakker alltid så tøysete, men jeg liker ham godt for det. Han har en blyant bak øret og liten, rød bart. Han gir oss alltid sitronsukkertøy som han har i et stort spann.

Først ramset Anna opp alt det hun skulle kjøpe for moren sin og for farfar. Og onkel Emil veide opp og pakket inn etter som Anna lirte av seg.

Etterpå ble det min tur til å ramse opp alt jeg skulle ha til mamma og moren til Ole. Både Anna og jeg tenkte oss om alt vi kunne for ikke å glemme noe. Etterpå ga onkel Emil oss sitronsukkertøy, og så gikk vi.

Like bortenfor skolen møtte vi en gutt vi kjenner. Han så at vi hadde nye luer.

Da vi hadde gått et stykke og var kommet til krysset, der veien tar av til Bakkebygrenda, sa jeg:

– Anna, kan du huske om jeg kjøpte gjær?

Det kunne Anna slett ikke huske. Vi tok til å klemme på alle pakkene i kurven min. Men det var ikke noe der som kjentes som gjær. Vi var nødt til å gå tilbake til butikken. Onkel Emil lo av oss og ga oss gjæren, og så fikk vi mer sitronsukkertøy. Så gikk vi.

Akkurat da vi hadde kommet til veikrysset igjen, ropte Anna:

– Å, kamferoljen til farfar!

– Nå har jeg aldri sett på maken, sa jeg.

Vi var nødt til å gå tilbake til butikken, det fantes ingen annen råd. Skal si onkel Emil lo av oss. Han ga oss kamferoljen og enda mer sitronsukkertøy.

Da vi kom til veikrysset neste gang, så Anna så redd ut at jeg syntes rent synd på henne.

– Lisa, sa hun, – jeg er nesten sikker på at jeg ikke kjøpte noe sukker.

– Anna, sa jeg, – kom ikke og si at du ikke kjøpte sukker. *Sukker* har du vel ikke glemt?

Vi klemte og klemte på pakkene i kurven til Anna, men det var ikke noe som kjentes det minste sukkeraktig.

Onkel Emil holdt på å falle bak disken da han fikk se oss igjen. Men vi fikk sukkerbitene. Og enda flere sitronsukkertøy.

– Det er best jeg tar fram et nytt sukkertøyspann i reserve, sa onkel Emil, – for her ser det ut til at hele lageret går med.

– Nei, nå kommer vi ikke igjen mer, sa Anna.

Like før vi kom til veikrysset, sa jeg:

– Anna, nå *løper* vi forbi krysset. Det er den eneste måten. Ellers kommer vi bare på enda mer vi har glemt.

Og vi løp forbi veikrysset.

– Det gikk jo fint, sa Anna.

Endelig var vi på hjemvei for alvor. Det var en deilig dag, en av de første dagene det var varmt. Vi gikk arm i arm og svingte med kurvene våre. Men ikke så svært mye, for da hadde pakkene falt ut. Sola skinte, og det luktet så godt i skogen.

– Jeg tror vi synger litt igjen, sa Anna.

Og det gjorde vi. Vi tok fatt på «Et stykke servelatpølse av den beste». Det hørtes like flott ut nå som før, og Anna sa vi burde begynne med den sangen på skolen og synge den på eksamen. Vi sang og vi sang og vi sang mens vi slet oss opp bakkene til Bakkebygrenda.

Og så – akkurat da jeg brølte «Et stykke servelatpølse» ekstra høyt og fint – tok Anna meg i armen og så helt vill ut.

– Lisa, sa hun. – Vi har jo ikke *kjøpt* servelatpølse!

Vi satte oss ned i veikanten og sa ikke et ord på en lang stund. Til slutt sa Anna at hun skulle ønske ingen hadde funnet på å lage servelatpølse.

– Hvorfor kan ikke folk spise spekepølse i stedet? sa hun.

– Vi skulle ikke løpt forbi veikrysset, sa jeg.

Vi var nødt til å gå tilbake, ja, det var ingen ting å gjøre ved det. Huff, så kjedelig det var! Vi sang ikke mer. Anna sa hun syntes slett ikke den sangen om servelatpølsa passet til å synges på eksamen.

– Nei, sa jeg. – ikke på eksamen og ikke noen annen gang heller. Sånn kjempefjollete vise!

Da onkel Emil fikk se oss, tok han seg for pannen, og så løp han etter et nytt sukkertøyspann. Men vi sa nei takk, vi skulle ikke ha mer sukkertøy.

– Jaså, sa onkel Emil, – hva skal dere ha da?

– Tre stykker servelatpølse av den beste, sa vi.

– Hvis det fins god servelatpølse i det hele tatt, da, mumlet Anna.

Vi slepte oss hjemover. Men da vi kom til veikrysset, så Anna seg rundt og sa:

– Der kommer sannelig Johan Kvernstua kjørende med den gamle stygge blakke merra si!

Johan er møller ved en kvern som ligger et lite stykke bortenfor Bakkebygrenda.

– Får vi sitte på? ropte vi da Johan tok oss igjen.

– Ja, bare stig på, sa Johan.

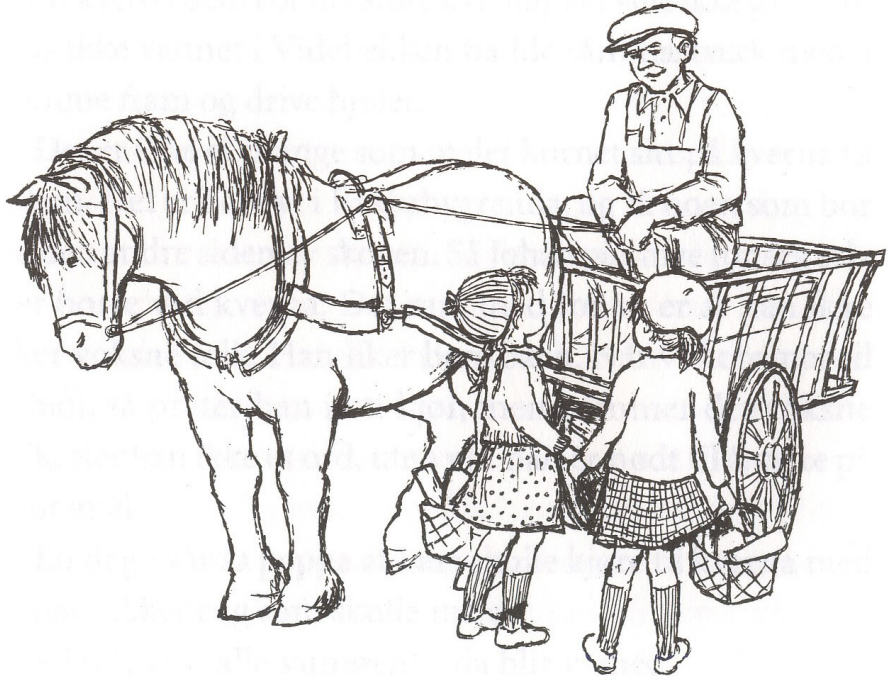

Vi hoppet opp på lasset bak Johan og kjørte helt hjem til Bakkebygrenda. Etter en stund tok jeg til å synge litt på «Et stykke servelatpølse av den beste», men da sa Anna:

– Synger du en tone til av den sangen, dytter jeg deg ned fra vogna.

Da jeg kom inn på kjøkkenet til mamma, sa hun:

– Det var fælt så lang tid det tok!

– Er det noe rart, da, sa jeg. – Så mye servelatpølse som vi skulle kjøpe!

Da mamma hadde tatt alle pakkene opp av kurven, sa hun:

– Det var flink jente, som husket på alt sammen.

VI FÅR SE NØKKEN

Egentlig går ikke veien lenger enn til Bakkebygrenda. Derfra går det bare en liten, smal og dårlig kjerrevei gjennom skogen bort til Johan i Kvernstua. Johan er en rar liten fyr. Han bor helt alene i stua si, langt inne i skogen. Like ved har han kverna. Den ligger ved en liten bekk som heter Videbekken. Videbekken er ingen rolig og fredelig bekk sånn som den vi har hjemme i hagen vår. Nei da, den kommer fossende og dundrende med bulder og brak. Ellers kunne det jo ikke være noen kvern i den. For det store kvernhjulet ville ikke gå rundt hvis ikke vannet i Videbekken hadde sånt hastverk med å komme fram og drive hjulet.

Det er ikke så mange som maler kornet sitt på kverna til Johan. Det er bare vi i Bakkebygrenda, og så noen som bor på den andre siden av skogen. Så Johan går mye for seg selv der borte ved kverna. Det rare med Johan er at han ikke liker voksne folk. Han liker bare barn. Når vi kommer til Johan, så prater han i ett kjør, men kommer det voksne folk, sier han ikke et ord, uten når han er nødt til å svare på spørsmål.

En dag i vår sa pappa at Lars skulle kjøre til kverna med et par sekker rug som skulle males.

– Fint, sa vi alle sammen, – da blir vi med.

Vi har en gammel svart merr som heter Svarta. Den merra har pappa hatt aldri så lenge. Han kaller henne for friermerra si. For da han dro i vei og fridde til mamma, var det Svarta han kjørte med.

Pappa er ikke redd for å la oss kjøre med Svarta. Han sier at Svarta har mer vett enn alle ungene i Bakkebygrenda til sammen.

To sekker rug og alle oss barna, det ble et ordentlig lass. Svarta snudde seg mot oss og så litt misfornøyd ut. Men Lars smelte med tømmene og sa:

– Så, Svarta, ikke dum deg ut nå!

Og så bar det i vei innover skogen. Veien er humpete og fæl, og vi dunket mot hverandre hele tiden når vogna skranglet over steinene. Men det lo vi bare av.

Lenge før man kan se kverna, kan man høre Videbekken bruse når man kommer kjørende der i skogen. Kverna er et sånt spennende sted! Det er så pent der. Og så er det litt uhyggelig også. Når man står og ser på kvernhjulet og vil si noe, må man nesten skrike for å bli hørt.

Johan ble så glad da vi kom. Vi fulgte med ham inn i kvernhuset. Hele tiden gikk han og smålo og så lur ut. Da vi hadde levert sekkene våre og sett på allting, satte vi oss i gresset utenfor kverna, og Johan begynte å prate. Han hadde nok ikke fått snakke med noen på flere dager, for han pratet mer enn noen gang før.

Johan sier at det bor en liten nisse inne i kverna. Johan har sett ham mange ganger. For det meste er nissen snill, men av

og til gjør han ugagn. Da tar han tak i kvernsteinen og holder på den så den ikke kan gå rundt. Eller så tar han en hel sekk mel og heller ut på golvet. En gang Johan kom inn i kverna tidlig, tidlig en morgen, fikk han en ørefik av nissen. Johan så bare at det liksom blinket som et lynglimt da han kom i døra. Og nissen forsvant med det samme. Men som regel er nissen snill. Da pleier han å feie og ordne i kvernhuset.

Ja, kverna er virkelig et merkverdig sted. Bak stua til Johan er det en liten slette i skogen. Der pleier alvene å danse, sier Johan. Johan sitter inne på rommet sitt og kikker på dem bak rullegardinet. Hvis alvene får øye på Johan, forsvinner de med det samme. Johan har sett huldra også. Hun sto bak en furu og stakk nesa fram og lo så det hørtes over hele skogen. Skal si Johan er heldig som har sett alt det der!

Vi hadde hørt det mange ganger før, men Johan fortalte oss om det enda en gang mens vi satt der i gresset.

– Men vet dere hvem jeg så i natt? sa Johan. Han hvisket nesten.

Nei, det kunne vi jo ikke vite. Og da fortalte Johan at han hadde sett nøkken.

Anna klemte meg i hånden, og jeg klemte henne i hånden.

– Hvor så du nøkken? spurte Lars.

Og da sa Johan at nøkken hadde sittet på en stein i vannet like nedenfor kverndammen og spilt så vakkert på fele at Johan ikke kunne la være å gråte. Johan viste oss steinen der nøkken hadde sittet. Men dessverre satt ikke nøkken på steinen lenger.

– Han viser seg bare om nettene, sa Johan.

– Kommer han hver natt? spurte Bosse.

– Ja, nå om våren er han rent vill etter å sitte der og spille om nettene, sa Johan.

Svarta ville at vi skulle dra hjem, det så vi tydelig på henne. Så vi sa farvel til Johan. Anna og jeg løp enda en gang og så på steinen som nøkken hadde sittet på.

Det går en annen liten vei fra kverna til gårdene bortenfor skogen. Lars fikk for seg at det ville være moro å kjøre ned og se på de gårdene, så han smattet på Svarta og forsøkte å få henne inn på den veien. Men det var aldeles umulig! Svarta sto stokk stille og rørte seg ikke av flekken. Hun dreide bare på hodet og så på Lars, akkurat som om hun ville se etter om han var riktig klok. Så det var ikke annet å gjøre enn å kjøre hjem til Bakkebygrenda. Skal si Svarta skyndte seg på hjemveien!

Med ett sa Lars:

– Jeg tenker jeg går og kikker på nøkken i natt. Er det noen som har lyst til å bli med?

Først trodde vi bare han tøyset, men det gjorde han ikke. Og da sa Bosse og Ole at de ville gå og kikke på nøkken, de også.

– Fint, sa Lars. – Det er det samme om jentene blir med eller ikke.

– Hvorfor kan ikke vi også være med, om jeg tør spørre? sa Berit.

– Ja, det sier jeg også, sa Anna.

– Gjerne for meg, sa Lars. – Dere har kanskje godt av å se noen nøkker, dere har vel ikke sett så mange i deres liv.

– Har *du* sett noen nøkk, da? sa Berit.

Det svarte ikke Lars på. Han så bare mystisk ut, omtrent som om han hadde sett nøkker i hopetall.

Huff, huff, huff, skal si det var spennende! Lars sa vi måtte begi oss i vei midt på natten. Vi bestemte alt sammen mens vi satt der og kjørte. Lars syntes det var best ikke å be om lov hjemme. For han sa at de voksne har sånne rare innfall av og til når barn får lyst til å gå og se på nøkken. Det var bedre å spørre om lov etterpå, sa Lars, så var vi på den sikre siden.

Lars har en gammel vekkerklokke, så han lovte at han skulle vekke oss alle sammen. Og midt på natten våknet jeg av at Lars sto ved senga mi og dro meg i håret. Jeg for opp i en fart.

Før vi gikk og la oss den kvelden, hadde Lars laget en innretning så han kunne vekke Berit og Anna. Han hadde bundet en stein til en lang hyssing. Den steinen la han på golvet inne på rommet til Berit og Anna, og så dro han hyssingen inn gjennom vinduet hos meg. Rommet mitt ligger rett overfor rommet til Berit og Anna, og husene ligger like ved hverandre. Nå tok han til å hale og dra i hyssingen, og steinen danset fram og tilbake inne hos Berit og Anna. Og så våknet de.

Å vekke Ole var en enkel sak. Det var jo bare å klatre gjennom linden som står mellom husene på Sørigarden og

Midtimellom. Guttene går alltid den veien når de skal besøke hverandre.

Jeg forstår ikke at vi kom oss av sted. Jeg var helt sikker på at mamma og pappa ville våkne, sånn som trappa knirket da vi snek oss ut. Men de gjorde ikke det.

Jeg hadde aldri i livet våget å gå alene gjennom skogen midt på natten. For da er skogen helt annerledes enn om dagen. Og jeg holdt Anna og Berit hardt i hånden der vi gikk på veien til kverna. Og da vi var så nær at vi hørte bekken bruse, fikk jeg mest lyst til å løpe hjem igjen.

Men Lars var så kjekkesen.

– Nå må vi liste oss fram en og en og kikke på nøkken, sa han.

– En og en, nei takk, du Lars, sa jeg. – Skal jeg liste meg fram og kikke på nøkken alene, får det heller være.

– Så dum du er, sa Lars. – Vi kan da ikke komme togende som en hel skoletur og spørre om å få glo på ham. Jeg vil i hvert fall liste meg fram alene.

Ole og Bosse ble enige om at de skulle liste seg fram sammen. Og Berit og Anna og jeg skulle liste oss fram for oss selv. Skal si jeg hadde hjerteklapp!

– Jeg kryper fram og ser etter først, sa Lars. – Hvis ikke nøkken er der, roper jeg på dere. Tell til hundre! Har jeg ikke ropt da, kan dere komme etter, for da betyr det at nøkken er der.

Og så krøp han sin vei. Å, så modig jeg syntes han var. Der lå vi på mosen og telte, og jeg håpet *nesten* at vi skulle

høre Lars rope, for jo nærmere vi kom hundre, desto mer hjerteklapp fikk jeg. Men det kom ikke noe rop.

– Da er nøkken der, sa Bosse. Og så listet han og Ole seg framover på én kant, og Berit og Anna og jeg listet oss fram på en annen.

– Jeg tror jeg dør, sa Anna.

Å, der var kvernhuset! Der var dammen! Og der – å, der var steinen! Og han satt der! Nøkken satt der! Han var helt naken. Og så spilte han. Det hørtes ganske svakt i all brusingen fra vannet. Vi kunne ikke se ham så tydelig heller, for det var jo nokså mørkt. Men han satt der, det gjorde han.

– Å, jeg ser ham, hvisket Anna.

– Hør, som han spiller, hvisket Berit.

– Det høres ikke ut som fele, hvisket jeg. – Og hva er det han spiller?

– Han … han spiller «Da klokka klang», sa Berit.

– Nei, gi deg nå, sa jeg.

Jo, så sannelig spilte han «Da klokka klang». Det var vel en rar nøkk. Og nøkken var ingen annen enn Lars som satt på steinen og blåste på kam. Splitter naken.

– Nå har dere da sett nøkken i hvert fall, sa Lars etterpå.

Bosse sa at når han blir litt eldre, skal han jule opp Lars.

OLE FÅR EN SØSTER

Av og til blir jeg lei av Lars og Bosse, og da syns jeg det ville vært bedre ikke å ha noen brødre i det hele tatt. De erter meg når jeg leker med dokkene mine. Og så slåss de nesten bestandig og er så hardhendte. Og så sier de alltid at det er min tur til å tørke oppvasken. En gang sa Lars til mamma at han ikke skjønte vitsen ved å ha en jente. Det hadde vært mye bedre om hun hadde fått ni gutter til, foruten Lars og Bosse, så var det blitt et fotball-lag. Men da sa mamma:

– Jeg er så glad for at jeg har den vesle jenta mi. Og ni gutter til, bevare meg vel! Det er mer enn nok med dere to villstyringene.

Så Lars fikk henne ikke med på det dumme forslaget sitt.

Men av og til syns jeg det er hyggelig å ha brødre også. Når vi har putekrig om kvelden, og når de kommer inn til meg og forteller spøkelseshistorier, og når det er jul og sånn. En gang var Bosse veldig grei. Det var en gutt på skolen som slo til meg fordi jeg kom til å puffe ham litt så han mistet skoleveska si. Men da smelte Bosse til ham og sa:

– Gjør ikke det der en gang til.

– Hvorfor puffet hun til meg, da? sa Bengt. Det er det han heter, den gutten.

– Hun gjorde det ikke med vilje. Hun så deg jo ikke. Hun har ikke øyne i nakken, din tosk, sa Bosse.

Skal si jeg ble glad i Bosse da! Og både Lars og Bosse gir meg alltid sukkertøy når de kjøper det. Så egentlig er det ikke så verst å ha brødre heller. Men det hadde jo vært bedre å ha søstre, naturligvis.

– Det viktigste er å ha *noen* søsken, sier Ole. Før han fikk den vesle søsteren sin, var han så sinna fordi han ikke hadde noen søsken.

– Andre folk klarer å få barn, det er bare her i huset vi aldri får noen barn, sa Ole og var sur.

Men så fikk han en søster likevel. Å, så glad han ble! Den samme dagen hun ble født, kom han løpende og sa vi måtte komme og se på henne med en gang. Det gjorde vi.

– Der er hun, sa Ole og så ut som han viste oss et sant underverk. – Er hun ikke søt, sa han og så helt henrykt ut.

Men det var hun *slett* ikke. Hun var aldeles rød og rynkete, ja, hun så forferdelig ut, syntes jeg. Men hendene var ganske søte, det var de.

Jeg har aldri sett noen bli så himmelfallen som Lars da han fikk se søsteren til Ole. Han stirret med store øyne og munnen på vidt gap. Men han sa ingen ting.

– Jo, hun er veldig søt, sa Berit. Og så gikk vi.

Etterpå sa Lars til Bosse:

– Stakkars Ole! Tenk å få en sånn søster! Lisa er jo ikke noen skjønnhet akkurat, men hun ser da i hvert fall omtrent ut som folk. Sånn som Ole kommer til å skamme seg over

henne når hun begynner på skolen! For en styggere jente har de aldri sett på skolen hos oss.

Så gikk det vel litt over en uke, og vi var ikke i Sørigarden på den tiden. Hver dag snakket Ole om hvor søt søsteren hans var, og hver gang så Lars rar ut. Men så ble vi alle sammen bedt til Sørigarden, for søsteren til Ole skulle døpes.

– Den stakkars ungen, sa Lars da vi var på vei bort til Sørigarden. – Det ville nok være best for henne om hun fikk dø mens hun var liten.

Inne i finstua på Sørigarden var det så fint. Det var så mange blomster, for søsteren til Ole ble født i vår mens det var gullstjerner og liljekonvaller. Det sto løv i en krukke i peisen, og kaffebordet var dekket. Og Ole var så fin. Det var forresten vi også. Presten sto der og ventet. Og så, med ett, gikk døra opp og tante Lisa kom inn med den vesle søsteren til Ole på armen. Og jeg skal si den ungen var blitt søt! Hun

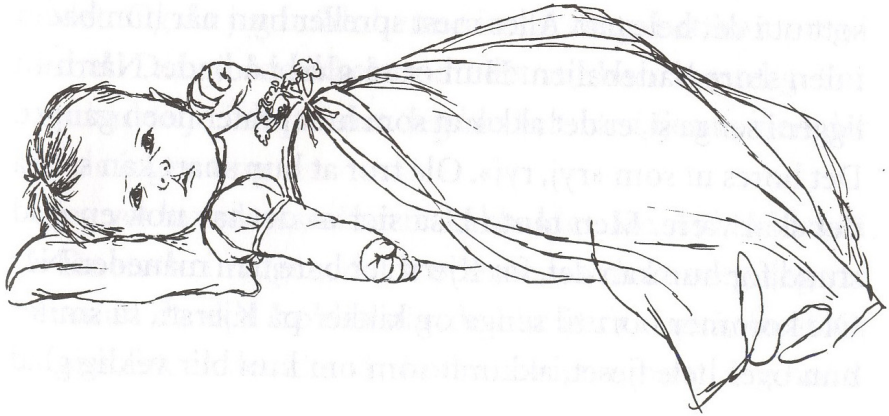

hadde store, mørkeblå øyne, og hun var helt lyserød i fjeset, og munnen – ja det går ikke an å beskrive hvor søt den lille munnen hennes var! Og så hadde hun en lang, fin, hvit dåpskjole på seg.

Lars så like himmelfallen ut som da han fikk se henne første gang.

– Har dere fått en ny? hvisket han til Ole.

– En ny hva da? sa Ole.

– En ny unge, sa Lars.

– Kom ikke og fortell at du har glemt at jeg har fått en søster, sa Ole, som ikke skjønte at Lars trodde det var et annet barn. Da sa ikke Lars noe mer.

Presten døpte søsteren til Ole, og hun skulle hete Kjersti.

Åh, som jeg er glad i Kjersti! Hun er den søteste ungen som fins. Anna og Berit og jeg løper bort til Sørigarden nesten hver dag for å se på når tante Lisa steller henne. Sånn som hun spreller med armer og ben da, ja, ikke tante Lisa naturligvis, men Kjersti. Det ser så søtt ut. Av og til forsøker Ole å herme etter henne når hun spreller, men det ser ikke søtt ut i det hele tatt. Aller mest spreller hun når hun bader i den store badebaljen. Hun er så glad i å bade. Når hun ligger i senga si, er det akkurat som hun prater noen ganger. Det høres ut som «ryj, ryj». Ole tror at hun snart kan si hva det skal være. Men tante Lisa sier at det tar nok en god stund før hun kan det, for Kjersti er bare fem måneder. Når Ole kommer bort til senga og kikker på Kjersti, så smiler hun over hele fjeset, akkurat som om hun blir veldig glad

over å se ham. Hun har ingen tenner, men det ser søtt ut når hun ler likevel. Øynene til Ole lyser når han ser på henne. Svipp er litt sjalu på Kjersti. Han vil naturligvis helst at Ole bare skal være glad i ham. Men Ole klapper Svipp masse og sier at han er en snill og fin hund, og så er ikke Svipp sjalu lenger.

En gang fikk Anna og jeg stelle Kjersti. Tante Lisa hadde så mye å gjøre, for hun holdt på å bake. Ole var ikke hjemme heldigvis, ellers ville han nok stelt henne selv. Skal si det var morsomt alt sammen. Slik var det: Kjersti lå i senga si og skrek i vilden sky, akkurat da tante Lisa holdt på å bake ut brødene. Hun var våt og sulten og sinna, Kjersti altså, ikke tante Lisa. Og så sa tante Lisa:

– Tror dere at dere kan bade henne?

– Å ja, ropte vi og ble ordentlig glade.

Anna fant fram badebaljen og helte vann i, men tante Lisa kom og kjente etter med albuen om det var passe varmt. Og jeg gikk bort og tok Kjersti opp av senga. Tenk, hun holdt opp å skrike med det samme og begynte å le i stedet. Og da jeg holdt henne inntil meg, bet hun meg i kinnet. Det gjorde ikke vondt, det var bare hyggelig. For hun hadde jo ikke tenner. Jeg ble helt våt i fjeset, men det gjorde ingen ting.

Jeg vet hvordan småbarn skal holdes. De skal holdes så de får støtte i ryggen, det har tante Lisa lært meg. Jeg vet hvordan de skal holdes når de blir badet også, først og fremst slik at de ikke får hodet under vannet. Jeg holdt

Kjersti, og Anna vasket henne med vaskekluten. Og Kjersti sprellet med armer og ben og sa «ryj, ryj». Og så forsøkte hun å komme til og suge på vaskekluten, men det gikk ikke, det!

– Hun er så søt at hun er til å spise opp, sa Anna.

Anna hadde lagt fram stelleteppet på kjøkkenbordet, og et lite laken til å tørke med. Der la jeg Kjersti ned så forsiktig da hun var ferdig med å bade. Vi tullet lakenet rundt henne og tørket henne. Vi hjalp hverandre med det, Anna og jeg. Etterpå pudret vi henne på hele kroppen. Rett som det var, stakk Kjersti stortåa i munnen og tok til å suge på den. Så yndig det var! Kjersti har de søteste stortærne i hele verden. Men vi var nødt til å ta fra henne stortåa, for vi måtte få på henne den vesle skjorta og genseren hennes. Etterpå hjalp tante Lisa oss å ta på henne en bleie, for det var litt vanskelig. Men vi tok på henne buksene selv. Så var hun helt ferdig, og da fikk hun mat av tante Lisa.

Litt senere fikk Anna og jeg lov til å trille Kjersti ut i vogna. Vi lekte at Anna var far, og jeg var mor, og Kjersti var det vesle barnet vårt. Det varte ikke lenge før hun sovnet. Men vi fortsatte å trille henne, og vi hadde det så moro. Best som vi gikk der, kom Ole hjem. Og han kom farende med det samme og tok vogna fra oss, akkurat som om han trodde vi hadde tenkt å stjele Kjersti. Men da han hadde trillet Kjersti en liten stund, fikk vi også holde i håndtaket og hjelpe til å trille. Og vi fortalte Ole at Kjersti hadde sugd på stortåa si. Og da lo Ole så fornøyd og sa:

– Ja, det er rent utrolig så mange kunster den ungen kan. Kanskje hun begynner på sirkus når hun blir stor.

Så trillet han vogna et stykke til, og så sa han:

– Jaså, hun sugde på stortåa, ja, det gjør hun jo nesten hver eneste dag. Men jeg er glad for at dere fikk se det likevel.

Akkurat da våknet Kjersti og så på Ole. Og da kilte han henne under haken og sa:

– Jaså, du vesle ungen, du lå og sugde på stortåa di, du!

Og så lo han igjen og så enda mer fornøyd ut. Akkurat som det å suge på stortåa var det fineste man kunne gjøre i hele verden!

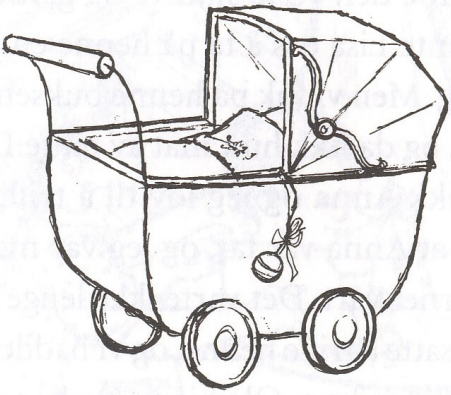

JEG FÅR ET LITE LAM

Nå skal jeg fortelle om noe annet som hendte i vår. Vi har en hel masse sauer her i Bakkebygrenda, og hvert år lammer de. Lam er det søteste som fins. De er søtere enn kattunger og hundevalper og smågriser. Jeg syns nesten de er søtere enn Kjersti også, men det tør jeg ikke si så Ole hører det.

Mens sauene holder på å lamme, pleier vi å springe ned til sauefjøset hver morgen for å se hvor mange nye unger det har kommet i løpet av natten. Når vi åpner døra til sauefjøset, breker alle sauene så høyt de kan. Og lammene breker så søtt og fint, ikke sånn grovt som søyene og bukken. Nesten alle søyene får to lam.

En søndagsmorgen jeg kom ned til sauefjøset, fikk jeg se at det lå et dødt lam i halmen. Jeg løp til pappa og fortalte det med en eneste gang. Og han gikk for å se hvorfor lamungen var død. Det var fordi moren ikke hadde melk i juret sitt. Det stakkars vesle lammet hadde dødd fordi det ikke fikk mat. Jeg satte meg på trappa utenfor sauefjøset og gråt. Etter en stund kom Anna og fikk høre alt sammen, og da gråt hun også.

– Jeg vil ikke at lammene skal dø, sa jeg til pappa.

– Nei, det er det ingen som vil, sa pappa. – Men her er nok dessverre et til som må dø.

Han holdt et lite lam fram mot oss. Det så elendig ut, og var broren til det døde, lille lammet. Nå kunne jo ikke dette lammet heller få melk fra moren. Og melk er det eneste nyfødte lam tåler. Derfor sa pappa at vi måtte slakte broren til det døde lammet, så han skulle slippe å sulte i hjel. Da vi hørte det, begynte Anna og jeg å gråte enda verre. Vi gråt som bare det.

– Jeg *vil* ikke at lammene skal dø, ropte jeg og kastet meg i bakken.

Da løftet pappa meg opp og sa:

– Ikke gråt, Lisa. Og så sa han:

– Du kan forsøke å flaske opp dette lammet om du vil. Akkurat som et spedbarn.

Å, jeg ble så glad, så jeg tror aldri jeg har blitt så glad før. Jeg visste ikke at man kunne gi lam melk av flaske, akkurat

som man gjør med spedbarn. Pappa sa jeg ikke skulle være for sikker. Han trodde nok lammet kom til å dø likevel, men vi kunne alltids forsøke.

Anna og jeg sprang til tante Lisa, moren til Ole, og fikk låne en flaske og en flaskesmokk som Kjersti drakk melk av da hun var bitte liten. Så løp vi tilbake til pappa igjen.

– Pappa, kan vi ikke gi det stakkars vesle lammet litt fløte, sa jeg.

Men da sa pappa at hvis jeg ga lammet fløte, ville det bli dårlig. Lammemager tåler bare melk, spedd ut med vann. Pappa hjalp meg å blande ut melken, og etterpå varmet vi flaska i varmt vann. Så stakk jeg flaskesmokken inn i munnen på lammet. Og tenk, han begynte å suge med det samme! Det var lett å se at han var sulten.

– Jaha, nå er du fostermor til dette lammet, sa pappa.

– Men han skal ha mat både sent og tidlig, så du må ikke bli lei.

Anna sa at om jeg ble lei, kunne jeg bare si fra, så skulle hun gjerne mate lammet for meg. Men jeg sa:

– Ha-ha, du tror da vel ikke man blir lei av å mate smålam!

Jeg døpte lammet Pontus, og pappa sa at nå skulle det være helt min egen lamunge. Heldigvis var alt ordnet før Lars og Bosse våknet den søndagsmorgenen, ellers var det nok blitt slåssing om Pontus, tenker jeg.

– Tenk at man ikke kan få sove ut en morgen uten at Lisa går og får en lamunge, sa Lars og var nokså sinna fordi det ikke var han som hadde fått Pontus.

Den første tiden var alle ungene i Bakkebygrenda med når jeg skulle mate Pontus. Men snart ble de lei det, alle sammen.

Det er merkelig hvor sultne lam kan være! De er sultne nesten bestandig, ser det ut til. Hver morgen løp jeg ned til sauefjøset og ga Pontus mat før jeg gikk på skolen. Med det samme han så meg, kom han farende og viftet med den vesle halestumpen sin og brekte så søtt. Han var helt hvit, men på nesa hadde han en svart liten flekk, så det var lett å se forskjell på ham og de andre lammene. Agda ga ham mat en gang om dagen mens jeg var på skolen. Men så fort jeg kom hjem, måtte jeg mate ham igjen. Og sent på kvelden skulle han også ha mat. En gang prøvde jeg å få Anna til å gå og mate Pontus for meg, men da sa hun:

– I morgen. I dag har jeg ikke tid.

Men jeg hadde jo lovt pappa at jeg ikke skulle bli lei av å mate Pontus, og det ble jeg ikke heller. For jeg var så fryktelig glad i ham. Aller gladest var jeg i ham fordi han selv ble så glad når han fikk se meg. Pontus trodde nok jeg var den egentlige moren hans. Jeg spurte Lars og Bosse om de ikke trodde Pontus trodde at jeg var den egentlige moren hans, og da sa Lars:

– Jo, sikkert. Du ser akkurat ut som en sau.

En dag sa pappa at nå fikk jeg prøve å lære Pontus å drikke melk av en skål. For han kunne jo ikke drikke av flaske til han ble stor bukk.

Stakkars Pontus, han kunne ikke skjønne hvorfor jeg stadig vekk kom med en skål og satte under nesa på ham. Han skjønte ikke hvordan han skulle gjøre når han skulle drikke. Han snuste på meg for å se hvor jeg hadde flasken, og brekte så trist.

Bosse var med og så på.

– Drikk melk, da vel, sa han til Pontus. – Er du dum, du – det er bare å sette i gang og drikke, sa han.

Jeg ble så sinna på Bosse.

– Pontus er ikke dum, sa jeg. – Du skjønner deg ikke på lam.

Men Pontus, han bare snuste på melken og brekte og var lei seg.

Jeg skjønner meg i hvert fall bedre på lam enn Bosse. For jeg fant knepet! Jeg stakk hånden ned i melken. Og tenk, da begynte Pontus å suge på fingrene mine! Han sugde og

sugde, og på den måten hadde han slafset i seg all melken til slutt. Men noe skvatt jo ut, naturligvis.

Siden sugde Pontus på fingrene mine en stund. Men en morgen var han så sulten, så sulten at han ikke kunne vente til jeg hadde stukket hånden ned i melken. Han satte i gang med å drikke likevel. Og det gikk fint. Etter det trengte han aldri suge på fingrene mine mer. Og det var nesten synd, for han var så søt når han sto der og sugde.

Da det ble varmere utpå våren, slapp vi sauene på beite i hamnehagen. Nå skulle lammene lære seg å ete gress. Men de måtte ha melk også, så hver dag gikk jeg til hamnehagen med melkeskålen mi. Når jeg kom til grinda, ropte jeg bare «Pontus!» så høyt jeg kunne. Da hørte jeg en liten breking langt bortefra, og så kom Pontus løpende i full fart, og den vesle halestumpen viftet fram og tilbake.

Nå har Pontus blitt så stor at han ikke får melk lenger. Han eter gress og mumser i seg løv og er så flink og blir nok en stor, prektig sauebukk med tiden.

Hvem vet, kanskje jeg får flere lam en gang. Eller kanskje hunder eller katter eller kaniner. Men ingen så søt som Pontus. Aldri, aldri kommer jeg til å bli så glad i noen som jeg er i Pontus.

PONTUS PÅ SKOLEN

Lars pleide å erte meg, og da sa han alltid:

– Det er nå atskillig bedre å ha en hund enn et lam, da.

Ole holdt med ham, naturligvis, for Ole har jo en hund selv. Det er Svipp.

– Ja, naturligvis er det bedre med hunder, sa Ole.

– Hvorfor det, om jeg tør spørre, sa jeg.

– Klart, sa Ole. – Hunder kan man jo ta med seg overalt. De følger etter hvor man går.

– Pontus, han stuller jo bare rundt borti hamnehagen, sa Lars.

– Men et lam er søtest likevel, sa Anna for å hjelpe meg.

– Hvilken nytte er det i det da, sa Lars. – Når han bare går rundt i en hamnehage.

Alt det der gikk vi og snakket om en dag på hjemveien fra skolen.

Neste morgen gikk jeg ned til hamnehagen som jeg pleier og ropte på Pontus. Og da han kom farende og var så søt og god og rent til å spise opp, da tenkte jeg at jeg ville ikke bytte ham bort mot tusen hunder. Jeg tenkte noe mer også. Jeg tenkte at det var synd han bare skulle gå der i hamnehagen, så ingen fikk se hvor søt han var.

Av og til løper Svipp etter Ole hele veien til skolen. Det

var vel derfor Ole sa at hunder følger etter hvor man går. En gang lot frøken Svipp få komme inn i skolestua og ligge på golvet ved siden av pulten til Ole.

Sånn hadde Svipp det! Men stakkars Pontus, han måtte bare tusle rundt i hamnehagen, han. Der sto han og drakk melk av skåla si, og jeg tenkte på hvor ekkel Lars hadde vært og hvor urettferdig det var at hunder fikk lov å fly rundt overalt, mens lammene pent måtte holde seg hjemme. Og da Pontus hadde drukket opp melken, hadde jeg bestemt meg for å la ham få bli med på skolen. Så kunne i hvert fall Lars tie stille med seg!

Skolen ligger i Storgrenda. Det er nokså langt dit, og vi går alltid i følge, alle vi barna fra Bakkebygrenda. Det var vanskelig for meg å bli ferdig i tide når jeg skulle bort i hamnehagen med melk til Pontus først. Og denne morgenen da jeg skulle ta Pontus med på skolen, sto alle de andre og ventet på meg utenfor grinda hos Ole.

– Skynd deg, Lisa, ropte Berit, – ellers kommer vi for sent!

Så snudde jeg meg til Pontus og ropte:

– Skynd deg, Pontus, ellers kommer vi for sent!

Aldri har jeg sett noen bli så forbauset som Lars og Bosse og Ole og Berit og Anna da de fikk øye på Pontus.

– Hvor … hvor skal han der, da, sa Lars.

– Til skolen, sa jeg. – Så kan det kanskje bli slutt på det gnålet om at det bare er hunder som blir med overalt.

Jeg skal love at de så forundret ut.

– Lisa, er du sikker på at du er riktig frisk i dag, sa Lars.

– Vet mamma og pappa om det, sa Bosse.

Da Bosse spurte om mamma og pappa visste om det, ble jeg litt engstelig. For det hadde jeg ikke tenkt på. Men Anna slo hendene sammen og lo og sa at lam kunne da få bli med på skolen de også, når hunder fikk lov. Ja, det var jo akkurat det jeg mente! Og rett som det var, tok Lars til å flire så fornøyd, og så sa han:

– La ham bli med! Men frøken kommer vel til å besvime.

Og så travet vi i vei ned bakkene alle sammen, Pontus også. Innimellom stanset han litt, akkurat som om han undret seg på om dette kunne være riktig. Men så ropte jeg bare «Pontus», og da sa han «bæææ», så pent og fornuftig, og trippet etter meg.

Det tok litt lengre tid til skolen enn ellers, så vi kom for sent. Det hadde ringt alt, og barna hadde gått inn.

Pontus snublet da han skulle gå opp skoletrappa, så jeg måtte hjelpe ham litt.

– Kanskje han ikke er skolemoden ennå, sa Lars.

Da Lars skulle begynne på skolen for flere år siden, kunne han ikke sitte stille et eneste minutt. Og da sa frøken at han ikke var skolemoden ennå. Hun sendte ham hjem og sa han fikk komme tilbake neste år. For han trengte å leke litt mer først. Det der har visst Lars aldri glemt. Det var derfor han sa sånt om Pontus.

Berit banket på døra, og så gikk vi inn.

– Unnskyld at vi kommer for sent, sa Berit.

Med det samme hun hadde sagt det, begynte Ole å fnise. Vi andre sto ganske stille, men Ole bare fniste, akkurat som om noen kilte ham.

– Det var svært så munter du var i dag, da, Ole, sa frøken.

Pontus sto bak oss så ingen kunne se ham. Men plutselig hørtes et søtt lite «bæææ», og Pontus stakk hodet fram. Alle barna hoppet til på pultene. Det gjorde frøken på kateteret også, forresten.

– I all verden … sa hun. – Dere vil ikke si at dere har med et lam?

– Lisa … begynte Bosse. Men så stoppet han, for han tenkte vel at frøken kanskje kom til å bli sint på meg. Det var ikke fritt for at jeg begynte å bli litt redd for det, jeg også.

– Vi holder jo på å lære om husdyra, sa jeg nokså lavt, – og så tenkte jeg …

– Hva tenkte du, sa frøken.

– At det kunne være nyttig å få se et levende lam, sa jeg. Men i grunnen hadde jeg ikke tenkt på det før akkurat da.

Frøken begynte å le alt hun orket, og alle barna også. Særlig Ole. Han lo så det klukket i ham.

Etterpå leide vi Pontus bort til kateteret. Og alle fikk komme fram og klappe ham. Og vi leste om sauen i naturfagsboka, og jeg måtte fortelle hvordan jeg hadde flasket opp Pontus. Alle likte ham så godt, og vi fikk synge «Bæ, bæ, lille lam» for ham. Men jeg tror Pontus selv ble litt lei alt bråket og tok til å lengte hjem til hamnehagen. Han var snill likevel og sto stille ved siden av pulten min hele resten

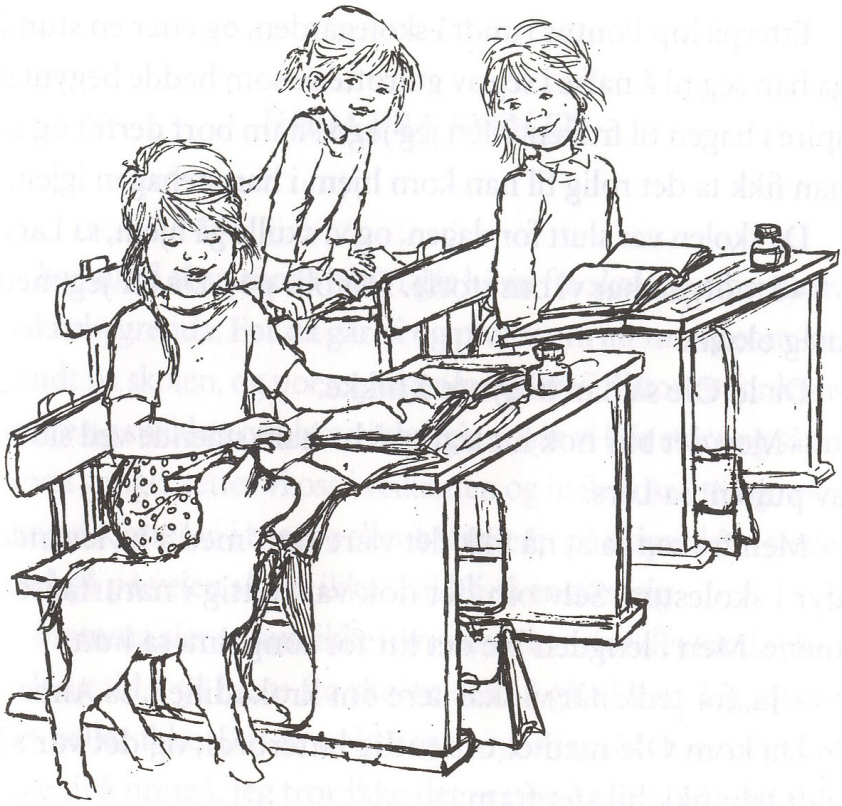

av timen. Bortsett fra noen ganger. Da hoppet han til litt og brekte. Og hver gang begynte Ole å le. Han la hodet på pultlokket og lo og lo, så vi andre måtte le, vi også.

Når det er varmt og godt, sitter vi alltid ute på skoletrappa og spiser nisten vår i det store friminuttet. Det gjorde vi nå også. Jeg hadde med meg melk på en flaske, for det har jeg alltid, og melken ga jeg Pontus. Jeg fikk låne en skål av frøken til å helle den opp i. Alle barna syntes det var morsomt å se på Pontus når han drakk. Og Anna ga meg halvparten av melken sin så jeg slapp å klare meg uten.

Etterpå løp Pontus rundt i skolegården, og etter en stund ga han seg til å nafse i seg av gulrøttene som hadde begynt å spire i hagen til frøken. Men jeg jagde ham bort derfra og sa han fikk ta det rolig til han kom hjem i hamnehagen igjen.

Da skolen var slutt for dagen, og vi skulle gå hjem, sa Lars:

– I morgen har vi om storfe. Det blir gøy. Da tar jeg med meg oksen.

Da lo Ole så han begynte å hikke.

– Men det blir nok litt trangt å ha ham stående ved siden av pulten, sa Lars.

Men frøken sa at nå fikk det være slutt med å ha levende dyr i skolestua. Selv om det nok var nyttig i naturfagstimene. Men i lengden ble det litt for tungvint, sa hun.

– Ja, for tenk når vi skal lære om krokodillen, sa Anna.

Da kom Ole med et ordentlig latterbrøl, og det var så vidt han fikk hikstet fram:

– Da skal jeg ta med meg en krokodille!

Pontus ble så sliten på hjemveien. Vi bar ham opp alle bakkene etter tur. Etterpå gikk vi til hamnehagen med ham, alle sammen. Og aldri har jeg sett et lam hoppe sånn i vei som Pontus da vi slapp ham i hamnehagen. Han galopperte bort til de andre sauene og brekte så det hørtes over hele hagen.

– Det er tydelig at han ikke er skolemoden ennå, sa Lars.

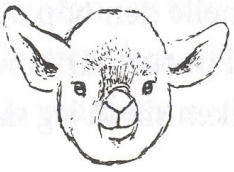

HJEM FRA SKOLEN

Vi har alltid sånn moro når vi går hjem fra skolen, vi barna fra Bakkebygrenda. For da går vi og prater om alt mulig som har hendt på skolen, og noen ganger forteller vi historier for hverandre og snakker om hva vi skal gjøre når vi blir store og sånn. Noen ganger setter vi oss i veikanten og hviler oss litt, og noen ganger klatrer vi i trærne eller balanserer på skigarden i stedet for å gå på veien så det ikke skal bli så ensformig.

Mamma sier at hun ikke kan forstå hvorfor det tar dobbelt så lang tid å gå hjem fra skolen som å gå til den. Jeg forstår det heller ikke. Det er nokså rart, syns jeg. Men det er visst ikke til å unngå. Jeg tror ikke det er noe å gjøre ved det.

En dag i vår, da vi kom veldig sent hjem, så sa mamma til meg:

– Fortell nå alt dere har hatt for dere på hjemveien.

Og så gjorde jeg det. Sånn var det:

Først gikk vi til landhandleren i Storgrenda og kjøpte kandissukker til farfar. Farfar er så glad i kandissukker, og vi kjøper så gjerne til ham. For han har det i hjørneskapet på rommet sitt, og vi får litt nesten hver gang vi kommer dit. Det var Berit som kjøpte kandissukkeret. Det hadde nok vært godt med en liten smak, men vi syntes liksom ikke vi kunne ta noe. Berit stakk det i skoleveska si og sa:

– Skal seks stykker smake på kandisen, blir det bare posen igjen til farfar.

– Nei, det går ikke, sa Lars. – Det er best vi skynder oss hjem med det før det skjer en ulykke.

Vi ruslet av sted. Men Bosse er vill etter sukkertøy og sånt, og han sa:

– Den som bare hadde en krone! Da skulle jeg kjøpt sukkertøy for hele krona.

– Ja, men nå har du ingen krone, sa Anna. – Tilfeldigvis!

– Nei, men tenk om jeg fant en, sa Bosse. – Tilfeldigvis!

– Hvordan skulle det gå til! sa Berit. – Du går jo alltid og glor rett til værs. Da måtte du i det minste se ned på bakken.

Da bestemte Bosse seg for å se ned på bakken. Og han hadde sikkert ikke gått mer enn femti meter før han fant en krone. Det var vel nesten som et under! Kanskje det er noen nisser som går og hører etter hva man ønsker seg og strør ut penger på veien. Denne krona lå akkurat i veikrysset der vi tar av til Bakkebygrenda.

Først sto Bosse bare og glodde på krona, som om han ikke trodde den var ekte. Men så tok han den og løp tilbake til landhandleren og kjøpte sukkertøy, akkurat som han hadde sagt. Vi ventet på ham ved veikrysset. Og da han kom, ga han oss sukkertøy, alle sammen.

– Tenk, er det så lett å finne penger, sa Bosse. – For en rikdom jeg har latt gå fra meg!

Å, som vi stirret ned i bakken, alle sammen, etterpå. Lars sa:

– Den som hadde en krone!

For han trodde kanskje en nisse ville gi ham også en krone. Men han fant ingen krone. Da sa han:

– Den som hadde femti øre!

Men han fant ingen femtiøring heller. Likevel ville han ikke gi seg, men sa:

– Den som hadde en tiøring!

Men ikke det engang fant han. Da ble han sint og sa:

– Nå skal dere se jeg finner en ettøring.

Men det gjorde han heller ikke. Ingen av oss har funnet så mye som en ettøring siden den gangen Bosse fant krona.

Bosse spanderte sukkertøy mens vi gikk hjemover. Men til slutt fant han på at vi skulle konkurrere om hvem som kunne ha et sukkertøy lengst i munnen uten at det smeltet. Det var vel for at sukkertøyene ikke skulle gå så fort unna at han fant på det. Vi syntes uansett at det var en bra konkurranse. Vi tok hvert vårt sukkertøy i munnen alle sammen og sugde så langsomt vi kunne. Og da det var gått en stund, stilte vi oss midt i veien og rakte ut tungen og sammenlignet, og da var det nesten ingenting igjen av sukkertøyene. Nå var vi kommet halvveis hjem til Bakkebygrenda og sto rett utenfor stua til skomaker Snill. Skomakeren stakk hodet ut av kjøkkenvinduet og spurte om det var noen av oss som hadde så mye vett i behold at han kunne ta med hjem de nyflikkede skoene til Agda. Vi fikk tungene inn igjen litt fort, for det var jo ikke meningen noen skulle se oss når vi sammenlignet. Berit vant i hvert fall sukkertøy-

konkurransen. Og Lars tok seg av skoene til Agda og stakk dem i sekken sin.

Så syntes Ole vi skulle se hvem som kunne holde pusten lengst. Og det gjorde vi. Men for sikkerhets skyld ventet vi til vi var kommet et stykke forbi skomakerstua. For skomakeren hadde kanskje syntes det var dumt det òg – å stå midt i veien og holde pusten.

Vi holdt pusten riktig lenge. Etterpå sa jeg til mamma at det naturligvis ikke var derfor vi kom så sent hjem, men kanskje var det *litt* derfor likevel. Lars mente det var han som vant, men da sa Ole:

– Nei du, Bosse var mye blåere i fjeset enn du!

Så sa Lars:

– Skal vi se hvem som kan spytte lengst, da? Men det er ingen vits i å ha med jentene. For de er noen kløner til å spytte.

Berit og Anna og jeg ble så sinte. Vi spytter da like godt som noen. Berit sa at fikk ikke vi bli med og spytte, så trengte ikke guttene komme i fødselsdagsselskapet hennes dagen etter. Da fikk vi være med. Lars vant, så klart. Men Anna spyttet sannelig lenger enn både Bosse og Ole.

Skomakeren har en eng som står under vann om våren. Da blir den akkurat som en liten innsjø. Det ligger en veldig stor stein ute på enga. Om våren stikker den opp av vannet, akkurat som en liten øy. Da vi kom så langt som til skomakerenga, stanset vi en stund og hvilte litt.

– Jeg skulle gjerne kommet ut til den steinen, sa Lars. Det hadde vi lyst til alle sammen. Og så gikk Lars og fant noen

gjerdestaur. Dem la han som bro over til steinen. Og vi krøp over, en etter en. Det var fint vær, og det var så hyggelig å sitte der på steinen i solskinnet.

– Bare vi hadde hatt noe å spise, sa Anna.

Men det hadde vi ikke. Det var slutt på sukkertøyene. Da tok Lars og så etter i sekken sin. Der lå skoene til Agda og en osteskive som han ikke hadde orket å spise opp i matpausen.

Vi lekte at steinen var en båt som drev hjelpeløst omkring på havet, og at vi var sjøfolk som kunne dø av sult når som helst dersom det ikke kom hjelp. Lars delte osteskiven i seks like store biter og ga oss og sa:

– Kamerater, dette er det eneste som skiller oss fra døden. Men gjør som kapteinen deres – vær ved godt mot!

Det var han selv som var kaptein, så klart. Etterpå sa han at det aller verste var at vi ikke hadde vann, men måtte dø av tørst også. Da sa Bosse:

– Gi deg, hele skomakerenga er jo så full av vann at den skvalper over!

Da sa Lars at Bosse var dum. Det var saltvann rundt båten, og Lars kom til å skyte hver eneste en som prøvde å drikke av det. For den som drikker saltvann, blir vanvittig, sa Lars.

Så la han seg ned på steinen og lot som han snakket i ørske, av bare sult og tørst, og Bosse sa:

– Høres ut som han der har fått i seg noe saltvann i hvert fall!

Og Lars la seg på kne og foldet hendene og skrek «hjelp, hjelp» så det runget, og det var ordentlig nifst. Og da han

skrek som verst, hvem kom farende om ikke skomakeren! Han trodde Lars skrek om hjelp på alvor, og han var sinna som en veps.

– Har dere kommet dere dit, så får dere komme dere derfra igjen også, sa han.

– Forbaskede unger!

Men han vasset likevel uti og løftet oss ned fra steinen etter tur og slengte oss opp på det tørre. Riktignok hadde han gummistøvler, og riktignok skjente han hele tiden, men det var jo snilt av ham å redde oss likevel. Om enn helt unødvendig. Men det torde vi jo ikke si.

Vi kom oss derfra så fort vi kunne, og han ropte etter oss at Bakkeby-unger var han så inderlig lei av at det fantes ikke noe han var så lei av, og gjerdestaurene hans skulle vi holde oss vekk fra en annen gang.

Da vi hadde gått et godt stykke, kom jeg til å se på sekken til Lars, og så sa jeg:

– Skoene til Agda, hvor har du gjort av dem?

Lars så litt flau ut. Han sa at skoene selvfølgelig lå igjen på steinen. Han hadde lagt dem der da han fant fram osteskiven. Vi snudde alle sammen, for vi syntes det var synd at Lars skulle gå alene.

Jo da, skoene lå på steinen, innpakket i avispapir. Men skomakeren hadde tatt vekk gjerdestaurene. Siden det var varmt og solskinn, syntes Lars at vi skulle ta av oss på bena og vasse ut til steinen alle sammen. Og det gjorde vi. Det var slett ikke videre kaldt i vannet. Vi lekte at steinen var et strandet vrak

og at vi var sjørøvere som måtte ta seg om bord for å redde en kostbar skatt – det var skoene til Agda. Vi lot som det var fullt av andre sjørøvere på vraket også. De holdt vakt over skatten, og vi sprang rundt i vannet og skjøt på dem. Og Lars ledet oss, og vi klatret opp på vraket med knivene våre mellom tennene. Ja, det var jo bare noen pinner, men vi lot som det var kniver. Og til slutt var vi oppe på steinen alle sammen, og Lars svingte skoene til Agda over hodet og skrek:

– Byttet er vårt! Død over hver og en som nærmer seg nå!

Da kom skomakeren. Det var ingen andre enn han som nærmet seg nå. Stakkars, jeg syntes rent synd på ham da

han fikk se oss. For nå skjønte han jo at han hadde reddet oss til ingen nytte. En lang stund sto han bare og gapte og sa ingenting. Og vi satt helt stille på steinen. Men til slutt ble det liv i ham.

– Kom dere av gårde, skrek han. – Kom dere av gårde, før jeg gjør noe jeg angrer på!

Og vi hoppet ned fra steinen og plasket i land og tok skoene og strømpene våre og løp derfra så fort vi kunne. Og skomakeren ropte etter oss at det var nå rart også at det ikke fantes noe sted i Bakkebygrenda der vi kunne holde oss og gjøre ugagn.

Så gikk vi hjem. Vi stanset ikke en eneste gang til. Bare litt for å kikke på et fuglereir som Bosse visste om i et tre. Vi klatret opp en av gangen og så på reiret. Det var fire små lyseblå egg i det. Bosse har sånne egg i eggsamlingen sin. Men Bosse er så forsiktig med fugler og fuglereir. Og vi kikket så forsiktig. Det tok ikke særlig lang tid.

Men da jeg fortalte mamma alt sammen, sa hun:

– Nå begynner jeg å forstå hvorfor dere umulig kan komme hjem fra skolen før ved femtiden nå om dagen.

Og Lars gikk til Agda og sa at i morgen skulle hun få de nyflikkede skoene sine. Han hadde dem på et sikkert sted, sa han. Hun trengte ikke være redd for at de skulle bli borte i løpet av natten. For de lå på et vrak og ble bevoktet av sjørøvere. Og av en kjempesinna skomaker.

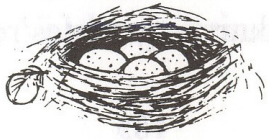

OLE HAR EN LØS TANN

En dag sa frøken til Ole:

– Hvorfor sitter du med fingrene i munnen, Ole?

Ole så sjenert ut, og så sa han:

– Jeg har en løs tann.

– Trekk den ut når du kommer hjem, da, sa frøken. – Nå skal vi regne. I morgen får vi se hullet der tanna har sittet, alle sammen.

Da så Ole aldeles forskremt ut. For han syns det er så nifst å trekke tenner, selv om de er aldri så løse. Det syns jeg også.

– Tøys, det gjør da ikke vondt å trekke en sånn liten melketann, sier pappa.

Det kan nok hende at det egentlig ikke gjør særlig vondt heller, men ekkelt er det likevel. Vi pleier å få ti øre for hver tann pappa trekker ut på oss. Ja, han trekker jo bare dem som er løse, men det er sannelig nok også. Jeg syns jeg har en løs tann støtt. Bosse er ikke det spor redd for å trekke tenner. Så egentlig skulle ikke han ha ti øre når han trekker ut en, syns jeg. Han knytter bare en sytråd rundt tanna, og vips rykker han til, og så er den ute. Men pappa gir Bosse ti øre likevel, bare fordi han er så modig.

Men Ole, stakkars, han er enda reddere enn jeg for å trekke

tenner. Vi fikk kjenne på den løse tanna hans alle sammen, da vi gikk hjem fra skolen. Og den var virkelig løs.

– Den der kan jeg knipse vekk for deg som ingenting, sa Bosse.

– Ikke noe knipsing her! sa Ole. Han gikk og hang med hodet hele veien og sa ikke stort.

– Pytt, ikke bry deg om en løs tann, da vel. Det er da ikke noe, sa jeg. For det er bare når man selv har løse tenner at det er ekkelt.

– Jeg vet hva vi kan gjøre, sa Lars. – Du binder en sytråd rundt tanna når vi kommer hjem, og så binder jeg den andre enden fast i stakittet, og så tar jeg og varmer et jernspett så det blir helt glødende, og så kommer jeg farende med spettet like foran nesa på deg. Da blir du så redd at du hopper baklengs, og så ryker tanna ut.

– Jeg skal gi deg jernspett, jeg, sa Ole og var sinna. Han syntes slett ikke det var noe godt forslag. Men han bandt likevel en kraftig sytråd rundt tanna da vi kom hjem, så han kunne dra i den av og til og få tanna enda løsere. For på et eller annet vis *måtte* han jo prøve å bli kvitt den. Frøken sa jo hun ville se hullet dagen etter. Det var nok det Ole grudde seg aller mest for. At han måtte trekke tanna ut alt til neste dag. Ellers kom frøken til å skjønne at han var redd for å trekke tenner, og det ville ikke Ole at hun skulle skjønne.

Anna forsøkte å trøste ham. Hun sa:

– Pytt, frøken har vel glemt tanna di i morgen.

Men Anna visste nok like godt som Ole at vår frøken nesten aldri glemmer noe. Det er farlig til god husk på henne, sier Lars.

Vi spilte slåball nede på veien, sånn som vi pleier om vårkveldene. Og hele tiden hang det en lang, svart sytråd ut av munnen på Ole. Det så komisk ut når han sprang. Innimellom glemte han visst tanna og tråden og hele elendigheten, for da lo han og skravlet som vanlig. Men rett som det var, ble han så rar og dyster og trakk forsiktig i tråden og sukket.

– Nå er klokka sju, og ennå har du ikke fått ut tanna, sa Lars til slutt. – Skal vi ikke prøve med jernspettet likevel?

Og Bosse ba om å få se på tanna en gang til, og så sa han:

– Er du gæren, du, den sitter jo bare fast med en liten skinnfille. Napp den ut, da vel!

Ole grøsset da han hørte det. Det er jo akkurat den siste lille skinnfilla som er det vanskelige.

Da vi ble lei av å slå ball, gikk vi opp til farfar. Vi fortalte ham at Ole hadde en løs tann.

– Han må få den ut i kveld, sa Lars. – For i morgen vil frøken se hullet.

Det var nære på at Ole tok til å gråte da han hørte Lars si det der.

– Håhåjaja, sa farfar. – Håhåjaja, de tennene! Da jeg var barn …

– Ja, farfar, fortell om da du var barn, sa Anna og krabbet opp på fanget hans.

Og så fortalte farfar at da han var barn, hadde han en gang hatt sånn forferdelig tannverk en hel måned, og til slutt var han nødt til å gå til smeden og få tanna trukket ut. Det fantes ingen tannlege der i bygda den gangen. Og smeden tok en stor hovtang og trakk ut en tann på farfar, og det gjorde så vondt! Men da farfar kom hjem, så fikk han sånn forferdelig tannverk igjen. For smeden hadde trukket ut feil tann! Så hadde farfar tannverk en hel måned til, og han torde ikke gå til smeden igjen, for det gjorde så vondt å få store jeksler trukket ut med en vanlig hovtang. Men til slutt fikk han sånn tannverk at han *måtte* gå. Og den gangen trakk smeden rett tann. Men han hang med bøyd arm i hovtanga si, sa farfar, for tanna satt så hardt og hadde så digre røtter.

– Stakkars farfar, sa Ole. Men jeg tror nesten han syntes at hans egen tann var like nifs å få ut, enda den ikke hadde noen røtter i det hele tatt.

– Tenk, farfar, at du har vært liten og redd for å trekke tenner, sa Anna.

– Håhåjaja, det er lenge siden, sa farfar. – Nå har jeg bare tre tenner igjen, og de ramler ut av seg selv en vakker dag.

– Så nå trenger du aldri være redd mer, sa Anna så fornøyd.

– Nei, lille vennen min, nå trenger jeg aldri være redd mer, sa farfar.

Så gikk han til hjørneskapet og fant fram kandissukker til oss. Han ga oss hver vår klump og sa:

– Spis ikke kandissukker! Det får dere bare tannverk av! Håhåjaja!

Så sa vi god natt til farfar og gikk vår vei.

– Nå, hvordan blir det med tanna, da, sa Lars til Ole. – Skal den sitte der til du blir like gammel som farfar?

Ole ble sint, og det sier jeg ikke noe på.

– Sitter den i veien for deg, kanskje, sa han. – Det er vel min tann, for søren.

– Ja, men når skal du trekke den, sa Berit.

Ole plukket på sytråden og sa:

– I morgen tidlig. Kanskje.

Så løp han hjem. Stakkars Ole. Da sa Lars:

– Det er synd på Ole. Jeg vet hva vi gjør! Når Ole har sovnet, klatrer jeg inn til ham og trekker ut tanna.

– Gi deg, sa vi. – Det klarer du ikke.

– Gjør jeg ikke! sa Lars. – Tannlege Lars Eriksson trekker tenner med full bedøvelse, sa han og slo seg på brystet.

Da sa vi at vi ville bli med og se på. Og så sprang vi alle sammen opp på rommet til Lars og Bosse og satte oss til å vente.

Alle tre våningshusene her i Bakkebygrenda ligger like ved siden av hverandre. Det er bare noen meter mellom Sørigarden der Ole bor, og Midtimellom der vi bor. Og det vokser en lind mellom husene, så Lars og Bosse og Ole klatrer alltid gjennom linden når de skal besøke hverandre. Rommet til Ole ligger akkurat rett overfor rommet til Lars og Bosse, der vi nå satt og ventet.

Vi hørte at Ole tok til å pusle med noe inne hos seg. Til slutt ropte Lars:

– Skal du ikke legge deg snart, Ole?

– Legg deg selv, du, ropte Ole.

– Bosse og jeg har allerede lagt oss, vi, ropte Lars. Og vi fniste så stille vi kunne. For de lå bare på golvet, med alle klærne på.

– Blir du ikke trøtt, Ole, ropte Bosse en stund etter.

– Jo, men dere roper jo sånn at det er vanskelig å sove, sa Ole.

Da hadde han vel lagt seg i hvert fall. Forhåpentlig da.

– Slokk lyset, Ole, ropte Lars.

– Slokk lyset selv, ropte Ole. Og så gjorde Lars det. Vi satt der i mørket og ventet. Om en liten stund slokte Ole lyset inne hos seg.

– Bare han snart sovner nå, for ellers gjør *jeg* det, sa Anna og gjespet.

Akkurat da hørte vi noe som raslet ute i linden. Det var Ole som kom. Berit og Anna og jeg smatt fort inn i kottet. Og Lars og Bosse hoppet i sengene sine og trakk teppet helt opp til haken.

– Du Bosse, sa Ole med det samme han stakk nesa innenfor. – Kanskje jeg er syk i morgen så jeg ikke kan gå på skolen. Da trenger dere ikke vente på meg.

– Syk, hvorfor skulle du bli syk, sa Lars. – Om du bare gikk og la deg i rimelig tid om kvelden, ville du holde deg frisk som en fisk.

– Jeg har vondt i magen, sa Ole og krøp hjem igjen.

Jeg er sikker på at han hadde vondt i magen bare fordi han grudde seg sånn for tanna si.

Vi ventet lenge, lenge, og til slutt var vi så trøtte at vi nesten ikke klarte å holde øynene åpne.

– Nå må han da ha sovnet, sa Lars til slutt.

Og så krøp han ut i linden.

– Er du våken, Ole, sa han så stille han kunne.

– Nei, nå sover jeg, sa Ole.

Så måtte vi sitte og vente enda en stund. Men til slutt sa Lars at nå ville han se om Ole sov, for gjorde han det *ikke* nå, så kunne han ikke være riktig frisk, og da ville Lars dra og hente doktoren til ham. Vi krøp gjennom linden alle sammen, så stille vi bare kunne. Lars hadde med seg lommelykt. Han lyste på senga til Ole. Der lå Ole og sov, og sytråden hang ut av munnen på ham. Å, jeg ble så redd, jeg husket akkurat hvor ekkelt det var å dra ut tenner! Tenk om det kom til å gjøre veldig vondt, sånn at Ole begynte å skrike! Og hva ville han si når han fikk se oss der alle sammen?

Men Lars tok godt tak i sytråden og sa:

– En, to, tre,
på det fjerde skal det skje,
på det femte gjelder det,
på det sjette smeller det.

Og akkurat da han sa «smeller», trakk han til – og der hang tanna og dinglet i tråden. Og Ole våknet ikke engang. Han bare mumlet i søvne:

– Jeg har så vondt i magen.

Bosse prøvde å vekke ham, men det gikk ikke. Og da sa Lars at det var bare bra, for nå kom Ole kanskje til å tro det var et spøkelse som hadde vært der og trukket ut tanna på

ham. Lars knyttet sytråden fast i taklampen, og der hang tanna og dinglet. Den var nok det første Ole fikk se når han våknet neste morgen. Tenk, så glad han ville bli!

Ole hadde sannelig ikke vondt i magen dagen etter. Han sto ved grinda og ventet på oss som han pleide. Og han lo, så vi så et stort hull i overmunnen.

– Var det du som gjorde det? sa han til Lars.

Og så fortalte vi at vi hadde vært inne hos ham alle sammen. Ole lo enda mer da han hørte hva han hadde sagt i søvne. Han var så glad at han hoppet. Og han sparket til annenhver stein på veien. Og så sa han:

– I grunnen er det ikke så vanskelig å trekke tenner likevel.

– Nei, ikke med bedøvelse, sa Lars.

Og vi ble enige om at vi skulle trekke ut alle tennene på hverandre om natten, ja, jeg mener naturligvis alle som ble løse.

Da vi kom på skolen, gikk Ole rett opp til frøken og gapte så høyt han kunne og sa:

– Se her, frøken, jeg har trukket tanna mi.

– Eller jeg, rettere sagt, mumlet Lars borte ved pulten sin. Men det hørte ikke frøken.

ANNA OG JEG VET IKKE SELV HVA VI GJØR

Anna og jeg har et sted bak bryggerhuset der de første blåveisene vokser. Og så har vi et annet sted der det vokser gullstjerner. Og hvitveis vokser det i alle hamnehagene her i Bakkebygrenda, så det bare vrimler. Vi plukker hvitveis og gullstjerner og blåveis. Og når man holder buketten under nesa, vet man det er vår, selv om man lukker øynene.

Anna og jeg har et annet vårsted også. Det er i en dyp grøft. Vi har to tomkasser som vi sitter på. Vannet bruser rundt oss, men vi blir ikke våte, i hvert fall ikke mye. Rundt omkring grøften vokser det hegg. Tett i tett med hegg, så det er akkurat som en grønn løvhytte. Vi sitter der i grøfta temmelig ofte. Når heggen blomstrer og sola skinner og vannet bruser rundt oss, er det et fint vårsted, syns jeg. Men det forstår ikke Berit. En dag i vår da vi satt der, Anna og jeg, kom Berit og stakk nesa inn gjennom buskene. Hun fikk øye på oss nede i grøfta, og da sa hun:

– Hva gjør dere?

Anna og jeg så på hverandre og tenkte etter.

– Vi vet ikke akkurat hva vi gjør, sa jeg.

For det visste vi ikke. Da gikk Berit sin vei og sa at når man ikke selv vet hva man gjør, så står det ikke særlig bra

til, da kan man like godt gjøre noe annet. Men Anna og jeg ble sittende enda vi ikke selv visste hva vi gjorde.

Det vokser maigull i den grøfta. Og med ett sa jeg til Anna at jeg var prinsesse Maigull. Da sa Anna at hun var prinsesse Gullstjerne.

– Velkommen til mitt grønne slott, sa jeg.

– Selv velkommen til *mitt* grønne slott, sa Anna.

Så ble vi nesten uvenner en stund om hvem som egentlig eide det grønne slottet. Men så fant vi på at Maigull og Gullstjerne var tvillinger og bodde i hver sin ende av slottet.

– Å, mitt grønne slott,

å, min brusende elv,

sa Anna med den lekestemmen hun har når bare hun og jeg leker:

Og jeg sa også:

– Å, mitt grønne slott,

å, min brusende elv.

Og jeg tok heggekvister og satte i håret. Da gjorde Anna det også.

– Å, mine hvite, hvite blomster, sa jeg, og så trodde jeg Anna skulle si det samme. Men det gjorde hun ikke.

– Å, mine hvite, hvite … kaniner, sa hun.

– Hva for noen kaniner, sa jeg.

– De forheksede kaninene mine, sa Anna. Hun sa hun hadde et gyllent kaninbur med to små forheksede kaniner i sitt grønne slott.

– Ha-ha, det har du ikke, sa jeg.

Men i det samme fikk jeg se en liten frosk som satt i grøftekanten, og så sa jeg:

– Å, min forheksede vesle frosk!

Og jeg skyndte meg å fange frosken. For alle vet jo at frosker for det meste er forheksede prinser. I eventyrene, mener jeg. Det visste Anna også, og hun ble misunnelig på meg for frosken min.

– Å, får jeg holde ham litt, da, sa hun.

– Hold de hvite kaninene dine, du, sa jeg.

Men Anna tigget og ba om å få holde frosken min en stund, og så fikk hun det.

– Tenk om det virkelig er en forhekset prins, sa Anna.

– Blir du sprø av heggen, sa jeg.

Men så begynte jeg å tenke. Kanskje det virkelig var fordi heggen duftet så sterkt der i sola at jeg ble litt sprø, jeg også. For med ett tenkte jeg, *hvem vet,* kanskje er det en forhekset prins likevel. Den gangen det fantes forheksede prinser, fantes det vel også *alminnelige* frosker som slett ikke var prinser i virkeligheten. Og da kunne det vel hende at en forhekset prins ble glemt igjen, bare fordi folk trodde han var en vanlig frosk. Og hvis ingen prinsesse ville kysse ham, så måtte han jo fortsette å være frosk i all evighet, selv når eventyrene tok slutt. Stakkars, og her satt han i grøfta i Bakkebygrenda og var glemt igjen! Jeg spurte Anna om ikke hun også trodde det, og det gjorde hun.

– Jaha, ja jeg. – Da har vi bare én ting å gjøre. Vi må kysse ham, så heves trolldommen.

– Æsj, fy da! sa Anna.

Men da sa jeg at hadde prinsessene i gamle dager vært like dumme og sippete som hun, så ville grøftene nå vært fulle av forheksede prinser.

– Men vi er jo ikke ordentlige prinsesser, mente Anna.

– Vi må i hvert fall prøve, sa jeg. – Hvis vi prøver begge to, får vi det kanskje til.

– Begynn du, prinsesse Maigull, sa Anna og langet den forheksede prinsen over til meg. Jeg holdt ham i hånden og så på ham, og når jeg tenkte på at jeg måtte kysse ham, kjentes det litt ekkelt i magen. Men det fikk ikke hjelpe.

Så kom jeg til å tenke på noe.

– Du Anna, sa jeg. – Hvis det nå virkelig er en forhekset prins, så husk at det var min frosk.

– Hva mener du med det? sa Anna.

– Jo, for hvis han skal ha prinsessen og halve kongeriket, vet du.

Men da ble Anna sint.

– Hjelper jeg til med å kysse ham, så er han like mye min som din, sa hun. – La ham velge selv!

Og da bestemte vi at prinsen skulle få velge enten han ville ha prinsesse Maigull eller prinsesse Gullstjerne. Og så sa jeg:

– En, to, tre,
på det fjerde skal det skje,
på det femte gjelder det,
på det sjette smeller det.

Og så lukket jeg øynene og kysset frosken.

– Han er nok hardt forhekset, sa Anna da det ikke kom noen prins. – Jeg tror ikke det er noen vits i å kysse ham mer.

– Ikke tull, sa jeg. – Vær så god, prinsesse Gullstjerne!

Og da tok hun frosken og kysset den fort, fort. Men hun hadde det så travelt at hun mistet frosken i grøfta, og den hoppet i vei så fort den bare kunne.

– Ditt fjols, sa jeg. – Der røk den forheksede prinsen vår.

– Vet du hva! sa Anna. – Det må nok ekte prinsesser til, skal det bite på sånne stygginger.

Da hørte vi en gapskratt bak buskene. Og der sto Berit og Lars og Bosse og Ole. De hadde sett og hørt alt sammen.

– Se, der sitter de to som ikke vet hva de selv gjør, sa Berit.

Og Lars himlet med øynene og sa:

– Å, mitt grønne slott,
å, min brusende elv,
å, mine hvite, hvite blomster!

– Å, mine hvite, hvite kaniner, sa Bosse.

– Og så fikk frosken kongeriket og halve prinsessen sa Ole og sto tvikroket av latter.

Da tok Anna en tom boks som vi hadde der i grøfta, og fylte den med vann og sprutet på Ole.

– Er du gæren, ropte Ole, – hva er det du gjør?

– Jeg blir så sinna at jeg vet ikke hva jeg gjør, sa Anna.

Og jeg stakk hånden nedi grøfta og skvettet vann rett i øret på Lars.

– Nei, Anna og jeg vet jo ikke selv hva vi gjør, sa jeg.

DE VISES SKRIN

Den tanna Lars trakk ut på Ole, var Ole så forsiktig med som om den hadde vært en gullklump. Han hadde den i lommen, i en fyrstikkeske, og iblant tok han den fram og så på den.

Noen dager etter fikk Bosse en løs tann. Det hadde jo vært hans minste kunst å trekke den ut selv som han pleide. Men nå hadde Bosse satt seg i hodet at han også ville ha tennene trukket ut mens han sov. Og derfor bandt han en lang sytråd rundt tanna om kvelden før han la seg, og så festet han tråden i dørklinka. Og om morgenen da Agda kom for å vekke guttene og åpnet døra, for tanna ut, og Bosse våknet uten at Agda trengte å vekke ham noe mer.

– Det er rart så mye moro man kan ha med tenner, sa Bosse da vi gikk til skolen den dagen. Han hadde lagt tanna i en fyrstikkeske, han også, og Ole og Bosse gikk og sammenlignet tenner. Lars ergret seg over at han ikke hadde noen uttrukken tann. Men han sa:

– Lurer på hvor jeg har gjort av den jekselen jeg trakk da tannlegen var i Storgrenda i fjor.

Om kvelden lette han grundig gjennom kommodeskuffen sin og fant mange verdisaker som han trodde han hadde mistet for evig. I en sigarkasse lå noen kastanjer og flere brukte patroner og en ødelagt signalfløyte og fem skrøpelige

tinnsoldater og en fyllepenn som var i stykker og en klokke som var i stykker og en lommelykt som var i stykker, og så jekselen hans. Den var i stykker den også. Det var derfor han hadde måttet trekke den. Lars så på alle de ødelagte tingene sine, og sa han skulle sette alt i stand når han fikk tid. Ja, ikke tanna, da. Den la han i en fyrstikkeske. Og hele kvelden gikk Lars og Bosse og Ole rundt og skranglet med fyrstikkeskene sine og var så blærete og ville ikke slå ball engang. Berit og Anna og jeg hoppet paradis og brydde oss ikke om dem.

– Nå er jeg så lei av tenner at jeg snart spytter ut mine egne, sa Berit.

I det samme kom guttene. De hadde vært inne på rommet til Lars og Bosse en lang stund. Og de så svært lure ut.

– Hva dere enn gjør, så si ikke noe til jentene, sa Lars.

– Å nei, det skal være klart at vi ikke sier noe til *dem*, sa Bosse.

– Ikke tale om, sa Ole.

Vi ble så nysgjerrige at vi nesten sprakk, Berit og Anna og jeg. Men vi var lure og sa ikke noe.

– Det er din tur, Anna, sa jeg.

Og vi hoppet paradis for bare livet og lot som vi ikke var det grann nysgjerrige.

Lars og Bosse og Ole kom og satte seg i veikanten og så på.

– Du gjemte det vel godt nok, sa Bosse til Lars.

– Stol på det, sa Lars. – De vises skrin må gjemmes på et sikkert sted.

– Ja, for ellers kan jentene få tak i det, sa Ole. – Og det ville ha vært en katastrofe.

Lars skar en grimase, som om han ikke kunne tenke seg en større katastrofe.

– Snakk ikke så stygt, Ole, sa han. – Om jentene fikk tak i det – oi, oi, oi!

– Nå er det din tur, Lisa, sa Berit.

Og vi hoppet paradis og lot som vi ikke hadde hørt en lyd om De vises skrin.

Så gikk guttene. De gikk tre i bredden bortover veien, og Anna pekte på dem og hvisket:

– Der går De vise, hi-hi!

Og vi lo alt vi orket. Lars snudde seg og sa:

– Det er bra dere holder humøret oppe, selv om det er saker og ting dere ikke har noen anelse om, stakkars.

Da bestemte vi oss for å få tak i De vises skrin. Vi forsto jo at det bare var et av de dumme påfunnene til guttene, men likevel ville vi ha greie på hva De vises skrin var for noe.

Guttene hadde gått bort til hamnehagen for å ri på Svarta, den svarte merra vår. Og vi stakk opp på rommet til Lars og Bosse. Og lette. Å, som vi lette. Men det var ikke godt å finne De vises skrin når vi ikke engang visste hvordan det så ut. Vi kikket i skuffene og under sengene og på hyller i kottet og i ovnen og overalt ute på loftet. Men De vises skrin så vi ikke noe til.

Mens vi lette som verst, hørte vi det knirke i døra til

loftstrappa, og guttene kom trampende. Skal si vi fikk fart på oss! Det henger en masse gamle klær på loftet. Vi smatt bak dem og sto helt, helt stille.

– Vi tar det fram og ser på det en gang til, sa Bosse.

– Først får vi se hvor jentene holder til, sa Lars. – Kanskje de er på rommet til Lisa og tuller med dokkene.

– Å, da ville vi nok hørt skravla, sa Ole. – De er borti Nordigarden, tenker jeg. Finn fram skrinet!

Vi sto der og torde ikke røre oss. Jeg ble så redd for å nyse eller le. Det så ut som om Lars gikk rett på meg, og jeg tenkte: Nå dør jeg! Men han stanset i tide og bøyde seg ned og løftet på en av golvplankene. Så stakk han neven nedi og tok fram noe jeg ikke kunne se. Anna dyttet til meg, og jeg dyttet igjen.

– Vise menn, sverg å aldri røpe skjulestedet, sa Lars.

– Ja, men hvordan skal vi si det, sa Bosse.

Han har ikke like lett for å finne på så mye rart som Lars og jeg har. Men Ole sa:

– Vi sverger å aldri røpe skjulestedet.

– Sverg å aldri la de utro uslinger få tak i De vises skrin, sa Lars.

Det var naturligvis Berit og Anna og jeg som var de utro uslinger, og jeg dyttet til Anna på nytt.

Bosse og Ole sverget at de aldri skulle la de utro uslinger få ta i De vises skrin.

– Ja, for hvis de utro uslinger får tak i det, så mister det sin hemmelige kraft, sa Lars.

Å, jeg ville så gjerne se det der merkverdige skrinet som guttene sto og skygget for! Endelig stakk Lars det ned under den løse planken igjen. Og så trampet de ned trappa.

Da fikk vi fart på oss. Med det samme loftsdøra slo igjen, styrtet vi fram og løftet opp planken i golvet. Og der var De vises skrin, nei, hva er det jeg sier! Det var bare den gamle sigarkassen til Lars og ikke noe annet. DE VISES SKRIN sto det skrevet med store bokstaver på lokket, og under hadde de tegnet et dødninghode.

– Skynd deg å åpne det, Berit, så vi får se hva for noe fint de har der, sa Anna.

Så åpnet Berit skrinet. Og Anna og jeg strakte hals alt vi kunne for å se. Og det vi så var bare tre små hvite tenner.

To små og en litt større. Det var alt som fantes i De vises skrin.

– Av og til lurer jeg på om gutter er riktig vel bevart, sa Berit.

Agda, har alle sakene sine i en gammel kommode på loftet. Mamma har sagt at vi aldri må røre kommoden til Agda. Men Agda er så snill. Hun pleier å vise meg en hel masse fine ting som hun har i kommoden sin. Hun har en liten lyserød nålepute med blonde rundt og mange pene kort med blomster på og en parfymeflaske som lukter så godt og et armbånd som er av nesten gull, og ... ja, det er så mye at jeg ikke kan ramse opp alt.

Da tannlegen var i Storgrenda i fjor, satte han inn nye løstenner på Agda. For han sa at han aldri hadde sett så stygge løstenner som de gamle hun hadde, og det var synd å ha så stygge tenner når man var så pen ellers, sa han. Men Agda kastet ikke de gamle tennene sine. Til meg sa hun at hun kanskje kunne bruke dem en gang iblant til hverdags, i hvert fall i styggvær, og spare de nye til søndagene.

– De kan vel være bra nok å gå med når en skal mate grisene og mjølke kyr, sa hun.

Men snart ble hun lei av å gå med de gamle tennene, for de nye var jo mye finere. Agda liker jo Oskar svært godt, så hun vil nok gjerne se pen ut til hverdags også.

De gamle tennene lå i den øverste kommodeskuffen hennes, det visste jeg. Og nå kom jeg på noe lurt.

– Vet dere hva vi gjør, sa jeg til Berit og Anna. – Vi legger

løstennene til Agda i De vises skrin. Blir det hemmelig kraft av tre ynkelige guttetannebisser, hvor mye tror dere da det blir av et helt gebiss?

Berit og Anna syntes forslaget var bra. Det var mye bedre enn å stjele De vises skrin, sa Berit. – For når gutter finner på sånt tøys, er det best å vise at vi ikke tar dem alvorlig, sa hun. – Kvinnfolk kan sannelig ikke være med på all slags toskeskap heller, sa hun.

Så la vi løstennene til Agda i sigarkassen og satte den på plass igjen. Etterpå gikk vi ut for å se etter guttene. De var nede på veien og klinket med kuler. Vi satte oss i veikanten og så på.

– Jaså, De vise klinker litt på aftenkvisten, sa Berit.

De svarte ikke. Lars hadde hendene fulle av klinkekuler, og jeg sa:

– De vises skrin kunne passe til å ha kulene i, syns jeg.

De svarte ikke. Men Lars sukket så tungt. Det hørtes ut som han syntes de utro uslinger var dummere enn vanlig.

– Å, fortell oss litt om De vises skrin, da, sa Anna og skubbet Lars i siden.

Men da sa Lars at det var ikke noe han kunne fortelle jenter. De vises skrin var fullt av hemmelig kraft. Man kunne gjøre undere med det. Skrinet var på et hemmelig sted, sa han, og vi fikk aldri, aldri, aldri vite hvor. Bare den hemmelige broderordenen som hadde skrinet i sin varetekt, kunne vite hvor det var. Ellers kunne kraften gå tapt, sa Lars.

– Den hemmelige broderordenen, er det du og Bosse og Ole, det, spurte Berit.

Da sa ikke Lars mer og så mystisk ut. Men Berit og Anna og jeg tok til å le alt vi orket.

– De er visst ergerlige fordi de ikke vet hvor vi har sigar … De vises skrin, sa Bosse.

– Dere har det vel i kottet deres, sa Berit så lurt.

– Tenk, vi har ikke det, sa Bosse.

– Jaså, da har dere det vel under en løs planke i loftsgolvet, da, sa Anna.

– Tenk vi har ikke det, sa Lars og Bosse og Ole i munnen på hverandre. Men å, så urolige de ble! De glemte raskt klinkekulene.

– Skal vi gå og se litt på fugleeggene dine, Bosse, sa Lars.

Se på fugleeggene til Bosse – den trodde han vi skulle bite på! Vi skjønte nok de skulle bort og redde De vises skrin.

– Fugleeggene mine, æsj, dem har dere da sett så mange ganger, sa Bosse, som er litt sen av seg iblant. Men da så Lars på ham og rynket brynene, og til slutt skjønte Bosse hva han mente.

– Ja, klart, kom, så går vi og ser på fugleeggene mine, sa han og så innmari lur ut.

Og så gikk guttene sin vei – langsomt – for at vi ikke skulle få mistanke. Men vi fikk det travelt. Vi sprang inn til Oles mor og sa at vi bare måtte hente noe på rommet til Ole, og så styrtet vi opp trappa og klatret gjennom linden

over til rommet til Bosse og Lars og ut på loftet og gjemte oss bak klærne. Og vi var så vidt kommet oss dit da guttene kom trampende i trappa.

– Hva mente Anna med det der om loftsgolvet, tro, sa Bosse.

– Sss, sa Lars. – Det var bare noe hun fant på. Men det er nok best å flytte De vises skrin til et annet sted for sikkerhets skyld.

Og så løftet Lars planken, men vi kunne ikke se noe, for guttene sto foran og skygget.

– Åpne det så jeg får se på tanna mi, sa Ole.

– Og jeg vil se på mi, sa Bosse.

– Vise menn, sa Lars – det som ligger gjemt i dette skrin skal aldri skues av utro uslinger. Bare av oss.

Så ble det stille, og vi skjønte at Lars åpnet lokket. Og så fikk de nok øye på tennene til Agda, for vi hørte bare et hyl. Og så løp vi fram bak klærne og lo. Og jeg sa:

– Nå har dere vel fått hemmelig kraft så det klarer seg for et helt år.

Da kastet Lars tennene til Agda bortover loftsgolvet og sa at jenter skulle ikke få være til, for de bare ødela allting. Anna sa:

– Vær så snill og gjør et under med sigarkassen da, Lars?

– Vil dere ha juling, hva, sa Lars.

Men etterpå kastet Lars og Bosse og Ole tennene sine, og vi gikk ut og spilte slåball alle sammen.

LARS FANGER UROKSER

Det er to ting jeg misunner Berit og Anna. For det første er det farfar. Farfar sier at siden det ikke er flere barn enn vi er her i Bakkebygrenda, kan han godt være farfar for oss alle sammen. Men da sier Anna:

– Ja, det kan nok være. Men på ordentlig, ordentlig, *ordentlig* er du bare farfaren min. Og så farfaren til Berit, da.

Og når vi er hos farfar og leser avisen for ham, er det alltid Anna som sitter på fanget hans, og han kaller henne «lille vennen» hele tiden. Jeg skjønner ikke at han kan merke forskjell på Anna og oss andre når han er nesten blind. Men det kan han. Enda Anna ikke er lodden som han der Esau i bibelhistorien. Det var jo ingen sak for faren til Esau å kjenne forskjell på guttene når den ene var lodden og den andre glatt. Men farfar er sannelig flink, syns jeg – når Anna ikke er noe lodden.

I grunnen er farfar så snill mot oss alle at det ikke gjør stort at han kaller Anna «lille vennen».

Men Berit og Anna har et eget vann også. Det er den andre tingen jeg misunner dem. Det er bare å løpe gjennom hamnehagen deres, så kommer man ned til Nordigardsvannet. Der bader vi om sommeren. Det er en så fin sandstrand

der. En gang vi var uvenner, sa Anna at vi ikke fikk lov til å bade i vannet deres. Men da sa moren til Anna at jeg fikk lov så mye jeg ville. For det sto i loven, sa hun. Så Anna kan ikke nekte meg å bade i Nordigardsvannet om vi er aldri så mye uvenner. Forresten er vi for det meste venner.

På den andre bredden er det ingen sandstrand. Der er det bare høyt berg. I hvert fall syns jeg det er høyt. Men da sier Lars at jeg skulle se Klippefjellene. Vi pleier å late som det *er* Klippefjellene som ligger der på den andre siden av vannet. Og av og til ror vi dit i Nordigards-prammen.

Lars sier det må ha vært en kjempe som har kastet all den digre steinen ned i Klippefjellene. For lenge siden, før det fantes mennesker. Og ingen Bakkebygrend. Jeg er glad jeg ikke levde den gangen. Før det var noen Bakkebygrend. Det var sannelig heldig at noen fant på å bygge Bakkebygrenda. For ellers hadde vi jo ikke hatt noe sted å bo. Lars sier at da kunne vi bodd i huler i Klippefjellene. Det er en riktig fin hule der, under noen veldig store steiner.

Vi har en furu som vi alltid binder prammen til når vi kommer på den andre siden av vannet. Så klatrer vi rett opp i berget. Men ikke hvor som helst. Vi har egne steder der vi vet vi kan holde oss fast. Det trengs sannelig også, så vanskelig som det er å klatre i berget. Vi har en kløft som vi kaller Nasabrynet. For den er så smal at man nesten alltid bryner nesa når man åler seg igjennom der. Men man *må* igjennom, det er den eneste veien. Så er det en knaus som stikker ut, og der må man klatre på en smal, liten kant

for å komme forbi. Den knausen kaller vi Snørrbruddet. For Lars sier at Bosse en gang ramlet ned der og nesten brakk av seg snørret. Bosse sier at det gjorde han slett ikke – jo, han ramlet ned, og han brakk *nesten* av seg armen, og Lars skulle ha juling som sier at han brakk av seg snørret. Men knausen heter i hvert fall Snørrbruddet. Det aller farligste stedet heter Daudmannshånda. Ramler man ned der, må man kjøres hjem i trillebår, sier Lars. Men når man har klart seg forbi alle de farlige stedene, er man snart oppe på den høyeste knausen. Og om man så går et stykke gjennom skogen, kommer man til hulen. Vi kaller den for Dunderhula.

En søndag like før skolen var slutt i sommer, tok vi oss en tur til Klippefjellene. Vi hadde med oss niste og sa fra hjemme at vi ble borte hele dagen.

Lars bandt prammen til den vanlige furua. Og så tok vi til å klatre. Vi snakket om hva som var morsomst – å klatre i berg eller å klatre i trær. Og alle sammen syntes det nok var bitte litte grann morsommere å klatre i berg. Vi fant på et nytt sted som vi kalte Magadraget. Bare fordi man måtte dra inn magen når man skulle forbi der. Ja, stedet var ikke nytt, naturligvis. Vi hadde klatret forbi Magadraget mange ganger før. Men da visste vi ikke at det het Magadraget.

Da vi skulle klatre over Daudmannshånda, frøs jeg litt, for det var så spennende. Mamma har heldigvis aldri sett Daudmannshånda, for da hadde vi nok ikke fått lov til å klatre i Klippefjellene. Lars kikket ned i dypet og sa:

– Alle som tenker på å ramle ned, rekker opp en hånd eller fot!

Men vi kunne sannelig verken rekke opp hender eller føtter. For dem trengte vi til å klore oss fast med. Men det var ikke noen som ramlet ned. Og snart var vi ved Dunderhula.

Det er en vakker åpning i skogen like ved Dunderhula. Og der tok vi fram nisten vår. Man blir alltid sulten med det samme når man er på tur. Og vi syntes alle sammen at det var like godt å spise med en gang. Vi hadde lapper og syltetøy med. Hundre lapper, tror jeg. Og melk og saft og brødskiver og kaker. Ole hadde blodpølse med. Seks små blodpølser. Det var meningen vi skulle få hver vår. Men vi klarte ikke spise kald blodpølse når vi hadde så masse lapper. Anna og Berit hadde med en slags kringler som moren deres baker og som er så skrekkelig gode. Alle sammen fikk smake på dem. Til slutt var det bare én kringle igjen, og Bosse ville så gjerne, så gjerne ha den. For han er så glad i kaker og søtsaker.

Ole ble litt sinna da ingen ville ha blodpølsene hans. Og Berit syntes vel synd på ham for det, så hun sa:

– Du skal få kringla, Bosse. Men da må du først spise opp blodpølsene til Ole.

Bosse var nokså mett alt, men han satte i gang likevel. For han ville så gjerne ha kringla. Den første pølsa åt han i én jafs. Den andre gled ned den også. Men litt langsommere. Han sukket da han tok fatt på den tredje. Men Berit

holdt kringla foran nesa på ham. Og han kjørte i seg den tredje også. Så tok han fatt på den fjerde. Han bet i den og sa:

– Den firende skal ned, den med!

– Din dumming, sa Lars. – Det heter ikke «den firende», det heter «den fjerde».

– Jeg er så mett, så jeg husker ikke hva det heter, sa Bosse.

Anna hoppet rundt Bosse på ett ben og ropte:

– En, to, tre,

på det fjerde skal det skje,
på den femte gjelder det,
på den sjette smeller det.

– Jeg tror det smeller når som helst, jeg, sa Bosse og ville ikke ha mer pølse.

– Du skal få kringla likevel, sa Berit.

Men Bosse sa at han aldri ville spise kringle mer i sitt liv og aldri, aldri mer blodpølse.

Så gikk vi inn i hulen. Og Lars sa det kanskje hadde bodd folk der i steinalderen. Huff, så kaldt det måtte være for de stakkarene om vinteren! Det var jo store sprekker mellom steinene, så snøen kunne blåse inn.

Berit fant på at vi skulle leke at vi var steinalderfolk. Og det syntes Lars var fint. Han sa at han og Bosse og Ole fikk gå ut og fange urokser og temme dem. Berit og Anna og jeg skulle sitte hjemme i hulen og holde maten varm. Det er nå underlig også! Hva vi enn leker, så skal guttene alltid gjøre noe gøy, men vi, vi skal bare sitte der og holde maten varm og sånt. Men Berit sa vi kunne lage oss limer og sope hulen med, og så kunne vi sette noen fine bjørkekvister i sprekkene og gjøre det hyggelig i hulen.

Lars sa:

– Gjør hva dere vil, selv om det er dumt. Kom, karer, nå går vi ut og fanger urokser!

Men Bosse var så mett av alle pølsene at han var helt ferdig, og han sa at han ikke orket å fange noen urokser.

– Da får du holde deg hjemme ved hulen og jule opp

kvinner og barn, sa Lars. – Hovedsaken er at du har litt å pusle med.

– Han kan jo bare prøve, sa Berit.

Men Bosse var så mett, så han la seg i gresset utenfor hulen, og der lå han hele tiden mens Lars og Ole var og jagde urokser og vi sopte hulen. Så kom Lars og Ole tilbake og satte i et veldig brøl, bare for at vi skulle skjønne at jakten hadde gått bra. Jeg har hørt mye bråk fra Lars i mitt liv, men aldri maken til det brølet. Lars sa det var et urhyl, og at det var sånn de brølte når de jagde urokser i steinalderen. Han sto i og skrøt om hvor farlig det var å jage urokser og sa han hadde fanget en hel masse. Men dem så vi ikke noe til.

Etter en stund begynte det å regne, og da satt vi inne i hulen og hygget oss. Himmelen var så mørk, og vi trodde ikke det ville bli godvær mer den dagen. Men med ett kom sola fram bak en sky. Og vi gikk ut av hulen og sto og så ut over vannet. Da la vi merke til at det så veldig hyggelig ut på øya som ligger midt i Nordigardsvannet. Sola skinte på steinhella vår, der vi pleier å bade iblant. Og Lars sa:

– Skal vi ro over og bade litt?

Det var ikke mer enn to dager siden vi hadde spurt mamma om vi ikke kunne få bade snart, og da sa hun:

– Nei, det er for tidlig! Dere får vente litt lenger!

– Nå *har vi* ventet litt lenger, sa Lars.

Og så rodde vi over til øya. Vi kledde av oss ved steinhella vår og så hvem som klarte å komme først uti. Det var Bosse, så pølsene hadde vel glidd litt lenger ned nå.

Men det var forferdelig kaldt i vannet, og vi kom oss fort opp igjen, alle sammen. Det første vi så da vi kom opp, var den sinte sauebukken på Nordigarden. Han sto der og så riktig olm ut med de store, krumme hornene sine. Nordigard-bukken kan ikke gå på beite sammen med de andre sauene. For han hopper over alle gjerder og grinder han ser. Om våren pleier han å være her ute på øya helt alene. Det er et farlig strev å få ham hit. Onkel Erik og pappa og onkel Nils må til, alle tre, for å få snørt sammen bena hans med reip, og så legger de ham i Nordigard-prammen og ror over til øya med ham og slipper ham der. Men vi ble så overrasket da vi så bukken stå der på stranda og glo på oss. For vi hadde glemt at han var der. Ulrik heter den bukken.

– Å, du store tid, ropte Anna. – Neimen om jeg husket på Ulrik!

Jeg tror Ulrik syns det er nokså irriterende å bli bundet sånn og lagt i en båt mens konene hans og alle lammene ser på. Det er kanskje derfor han er så sinna. Og så er det vel kjedelig å gå der på øya helt alene.

Nå var han visst enda sintere enn vanlig. Han bøyde hodet og kom løpende mot oss og stanget til alle kanter. Ole fikk seg en trøkk så han trillet over ende. Men han kom seg fort opp igjen og sprang for livet. Det gjorde vi alle sammen. Bosse og Anna og Berit klatret opp på en høy stein, Ole og jeg klatret opp i et tre, og Lars gjemte seg bak en busk.

Til Lars ropte jeg:

– Du som er så flink til å fange urokser! Der har du en – nesten i hvert fall! Nå skal vi se om du klarer å fange ham.

Og Anna og Berit ropte:

– Ja, der kommer uroksen, Lars, fang ham, da vel!

Men Lars torde ikke svare der han sto bak busken, for da kunne Ulrik høre at han var der.

Ulrik ble rasende da han ikke fikk tatt oss. Han sto under treet der Ole og jeg satt, og stanget så barken sprutet. Og da det ikke hjalp, gikk han bort til steinen som Bosse og Berit og Anna hadde klatret opp på. Der sto han og glodde på dem, olm som bare det.

– Glo du, sa Berit.

Men til slutt måtte vi tenke på hvordan vi skulle komme oss derfra. Ulrik så ikke ut som om han aktet å gi opp på en god stund.

– Den som hadde hatt litt blodpølse likevel, sa Bosse.

De pølsene som ble igjen hadde vi gjemt i Dunderhula, og vi glemte å ta dem med. Nå da Bosse tok til å snakke om pølse, kjente vi alle sammen at vi var sultne.

– Har du sovnet bak busken? ropte Ole til Lars. Da stakk Lars hodet fram og så seg rundt. Og han prøvde å liste seg bort til steinen der Bosse og Anna og Berit var. Men det skulle han ikke gjort. Ulrik fikk se ham, og han hoppet ordentlig til, så fornøyd ble han. Han satte i vei mot Lars. Lars løp, og vi hylte. Det så nifst ut med Lars rennende sånn ut og inn mellom einerbuskene og Ulrik like etter.

– Løp, Lars, løp! ropte Anna.

– Det er jo det jeg gjør, peste Lars.

En gang fikk Ulrik puffet til Lars så han falt, og da skrek vi så det hørtes som urhylet. Ulrik ble visst litt redd for det hylet. Lars kom seg opp og løp videre. Ulrik satte etter ham igjen, og vi skrek enda verre. Men det hjalp ikke.

Det ligger en gammel høyløe på øya. Taket er ødelagt, og den blir ikke brukt lenger. Døra sto på vidt gap. Dit inn sprang Lars. Ulrik etter. Da begynte jeg å gråte og sa:

– Å, nå stanger nok Ulrik Lars i hjel der inne i løa.

Men rett som det var, fikk vi se Lars komme klatrende opp gjennom et av hullene i taket. Og så hoppet han ned på bakken og løp bort og stengte døra igjen for Ulrik og sa:

– Sånn fanger man urokser.

Da våget vi oss endelig ned. Og så klatret vi opp på taket alle sammen og kikket ned på Ulrik gjennom hullene. Bosse spyttet på Ulrik og sa:

– Fy deg, bukkestyggen!

Og jeg sa:

– Bare Pontus aldri blir en sånn sinna gammel bukk!

Så skulle vi hjem. Lars sa vi fikk sette oss i prammen, alle sammen. Selv skulle han åpne døra for Ulrik, og så legge på sprang og kaste seg i prammen før Ulrik forsto hva som hendte. For selv om Ulrik var en fæl og sinna bukk, så kunne han jo ikke stå der innestengt i løa og sulte i hjel, sa Lars.

Vi gjorde som Lars sa, det gjør vi alltid.

Da vi rodde fra øya, sto Ulrik på stranda og så ut som han syntes det var riktig kjedelig at vi dro.

– Bare si fra hvis det er noen flere urokser dere vil ha fanget, sa Lars og brisket seg.

Men vi hadde ikke bruk for flere urokser den dagen. Vi var trøtte og sultne og ville bare hjem.

– Jeg skal spørre mamma om hun har litt blodpølse, sa Bosse.

NÅR DET REGNER

En morgen like etter at vi hadde fått sommerferie, var jeg i så dårlig humør da jeg våknet. Det var slett ingen hyggelig dag. Det regnet og blåste så man ikke kunne gå ut. Og så var jeg uvenner med Berit og Anna. Kvelden før hoppet vi paradis, og da sa Berit og Anna at jeg tråkket på streken, enda jeg slett ikke tråkket på streken.

– Hvis dere er så urettferdige, vil jeg ikke være med og hoppe paradis, sa jeg.

– For all del, du kan godt få slippe, sa Berit.

– Ja, du må ikke tro vi tvinger deg, sa Anna.

Og da gikk jeg hjem. Men Berit og Anna fortsatte å hoppe paradis aldri så lenge. Jeg sto bak gardinet på kjøkkenet vårt og så på dem, men jeg passet på at de ikke så meg. Og jeg tenkte at jeg aldri, aldri mer ville leke med dem.

Men huff, så kjedelig det var at det regnet dagen etter! Jeg visste slett ikke hva jeg skulle finne på. Lars og Bosse var forkjølet og hadde ligget til sengs i tre dager. Jeg gikk inn til dem for å prate litt, men de lå og leste begge to, og gryntet bare når jeg snakket til dem. I grunnen hadde jeg lyst til å gå og se hva Berit og Anna holdt på med, men så husket jeg hvor urettferdige de hadde vært, og da tenkte jeg at jeg aldri i livet ville gå til Nordigarden. I stedet gikk jeg ned på kjøkkenet til mamma.

– Huff, så kjedelig det er, sa jeg.

– Er det, sa mamma. – Det har jeg ikke lagt merke til.

– Jo, for det regner og regner hele tiden, sa jeg. – Jeg har ikke noe å gjøre.

– Hvis jeg var deg, ville jeg bake et sukkerbrød, sa mamma.

Hun sa det akkurat som om hun trodde jeg *kunne* bake sukkerbrød. Men det kunne jeg ikke, i hvert fall hadde jeg aldri prøvd.

Men jeg kunne likevel! Jeg bakte et sukkerbrød helt alene, og godt ble det også. Men mamma sa jo hvordan jeg skulle gjøre alt sammen. Sånn gjorde jeg det: Først vispet jeg to egg sammen med to kaffekopper sukker i en bolle. Jeg vispet lenge, og det var moro. Etterpå smeltet jeg en stor klatt smør i en kjele og blandet det sammen med den andre røra. Og så hadde jeg mel og melk oppi, jeg husker ikke akkurat hvor mye. Revet sitronskall og bakepulver tok jeg også oppi.

Mens jeg bakte, hadde jeg et hvitt forkle og et hvitt hodetørkle på meg. Skal si det var spennende da mamma tok sukkerbrødet mitt ut av ovnen! Hun hvelvet det på et rent håndkle. Og det var helt lysebrunt og hadde hevet seg flott. Jeg visste neimen ikke at jeg var så flink til å bake sukkerbrød. Mamma syntes jeg burde gi Lars og Bosse noen sukkerbrødskiver og litt saft. Og det gjorde jeg. De ble så glade. Og veldig forundret også, da jeg fortalte at det var jeg som hadde bakt sukkerbrødet.

Etterpå kom jeg på noe: Riktignok hadde Berit og Anna

vært veldig urimelige, men jeg tenkte at jeg kanskje skulle tilgi dem og gi dem noen skiver sukkerbrød. Berit og Anna og jeg pleier å sende brev til hverandre i en sigarkasse som vi trekker fram og tilbake i en hyssing mellom vinduet deres i Nordigarden og rommet mitt her i Midtimellom. Nå skrev jeg et brev og la i sigarkassen, og så plystret jeg

sånn som vi pleier å plystre når vi gir beskjed om at vi sender brev. I brevet hadde jeg skrevet:

«Siden jeg tilfeldigvis akkurat har bakt et sukkerbrød, lurte jeg på om dere vil stikke innom og smake.»

Det gikk ikke to minutter før de kom farende. De ville slett ikke tro at jeg hadde bakt et sånt fint sukkerbrød helt alene. Men jeg sa:

– Kjære dere, det er da ingen kunst! Det er da noe alle kan.

Vi satt på rommet mitt og drakk saft og spiste kake. Men etterpå løp Berit og Anna hjem med det samme for å spørre moren sin om de fikk lov til å bake sukkerbrød, de også.

Det regnet like ille som før, og jeg visste ikke hva jeg skulle gjøre. Og så gikk jeg til mamma igjen.

– Mamma, alt er kjedelig, jeg har ingenting å gjøre.

– Hvis jeg var deg, ville jeg male bordet på verandaen, sa hun.

Hun tror visst at jeg kan klare alt, hun! Hun hjalp meg med å røre ut farge i en boks. Det var en pen grønn farge. Og så satte jeg i gang å male. Bordet ble så fint, så fint, rent som et nytt bord. Mens jeg malte, hadde jeg en gammel kjeledress på meg så jeg ikke skulle få maling på klærne mine.

Etterpå gikk jeg opp til Lars og Bosse og fortalte at jeg hadde malt verandabordet. Da hoppet de ut av sengene med det samme og løp ned for å se etter. Og de sa til mamma at nå var de helt friske, og de ville kle på seg med

det samme og begynne å male, de òg. Mamma lot Bosse få male et gammelt brett, og Lars fikk male en krakk. Etterpå ville Lars male slagbenken på kjøkkenet også, men da sa mamma at vi kunne ikke ha hele huset grønt.

Plutselig satte Lars en grønn flekk på nesa til Bosse. Og da ville Bosse sette en flekk på nesa til Lars også. Men Lars kom seg unna. Bosse løp etter med malerkosten høyt i været. Mamma kom akkurat til og fikk se hvordan malingen dryppet på golvet. Og hun sa at hvis de ikke passet seg, skulle hun blåmale dem begge to. Men Bosse var så sint fordi Lars ikke

hadde fått noen flekk på nesa. Og da tok mamma og satte en flekk på nesa til Lars, og så tok hun fra dem malerkostene. Slik er det alltid når guttene skal gjøre noe!

Akkurat da kom Berit og Anna med sukkerbrødet de hadde bakt. Det var like fint som mitt. Men mitt hadde kanskje hevet seg *litt* bedre.

Vi satte oss oppe på loftet vårt alle sammen. Bosse krøp gjennom linden og inn etter Ole, for at han også skulle få smake på sukkerbrødet som Berit og Anna hadde bakt.

Det var så hyggelig å sitte der på loftet. Regnet trommet hardt mot taket over oss, og det bruste i takrennene. Det var deilig å sitte der og spise sukkerbrød og slippe å gå ut. Og det var deilig å ikke være uvenner med Anna og Berit lenger.

– Det kan godt hende du ikke tråkket på streken i går kveld, sa Anna til meg.

– Det kan godt hende jeg tråkket lite grann på streken, sa jeg.

Tvers over loftet vårt går det to bjelker nesten oppe under taket. Det går an å klatre på dem, men det er vanskelig. Det var der oppe guttene sto da de skremte oss nyttårsaften. Nå fant Lars på at vi skulle klatre opp alle sammen. Og det gjorde vi. Det var moro å krype fram og tilbake på de bjelkene. Det gikk fint å hoppe fra den ene bjelken til den andre. Men det var best å holde seg fast i taket da, så man ikke ramlet ned. Mens vi sto der, kom pappa i loftstrappa. Vi sto ganske stille, og pappa så oss ikke.

– Nei, ungene er ikke her, ropte han ned til mamma. – Da har de nok klatret inn til Ole.

Og så gikk han ned igjen. Skal si vi lo! (Da vi spiste kveldsmat, fortalte vi pappa at vi hadde stått oppe under taket mens han lette etter oss. Og da sa han at vi var noen rakkerunger.)

Mens vi sto der på bjelkene, sa Lars med ett:

– Se der, er det ikke et papir som sitter fast innimellom plankene oppe i taket? Det er skrevet noe på det!

Vi fikk det travelt med å klatre ned for å lese hva som sto på papiret. Vi krøp bort til loftsgluggen, og Lars holdt papiret for oss. På det sto det:

«Skatten er å finne på øya i vandet. Der har jeg grafet ned mine ægte perler. Søg midt på øya.

En som bodde i dette hus i gamle dage.»

– Neimen, sa Anna. – Noe så spennende! Men det var en rar måte å skrive på.

– De skrev sånn i gamle dager, skjønner du vel, sa Lars.

– Tenk, ekte perler, sa jeg. – Å, vi må forsøke å finne dem! Tenk om vi blir styrtrike.

Berit sa ikke noe.

– Vi drar til øya i morgen, sa Lars.

– Ja, det gjør vi, sa Bosse og Ole.

Berit sa ikke noe da heller.

«Øya i vandet», det kunne bare være den vesle øya som ligger midt ute i Nordigardsvannet.

Noe så spennende og festlig! I grunnen er det ikke kje-

delig med regnvær likevel. Nå hadde det forresten sluttet å regne også. Berit og Anna og jeg gikk til farfar for å lese avisen for ham. Anna og jeg var så glade at vi hoppet og sprang, for vi tenkte på de ekte perlene, og vi ville skynde oss å fortelle det til farfar. Men da sa Berit:

– Ikke vær dumme! Skjønner dere ikke at det bare er noe tull som guttene har funnet på?

– Hvorfor tror du det? sa vi.

– Jo, for hvis det virkelig var en som bodde på Midtimellom i gamle dager som hadde skrevet den lappen, så hadde han vel ikke satt «en som bodde i dette hus i gamle dage». Det var vel ikke «gamle dage» for ham da han skrev det, skjønner dere ikke det?

Det hadde vi ikke tenkt på. Men Berit sa at vi skulle late som ingenting og bare følge med guttene til øya dagen etter og lete etter perlene.

VI LETER ETTER SKATTEN

Tidlig neste morgen dro vi av gårde til øya alle sammen. Vi tok Nordigards-prammen. Guttene snakket om perlene hele veien.

– Vet dere hva, sa Lars til Bosse og Ole. – Jeg syns vi skal la jentene få hele stasen hvis vi finner perlene. Perler passer i grunnen best for jenter.

– La gå, sa Bosse. – Riktignok kunne vi selge perlene og få mange penger for dem. Men gjerne for meg – la jentene få perlene.

– Ja, ikke noe knussel! sa Ole. – Jentene skal ha perlene. Gjerne for meg!

– Så snille dere er! sa vi.

– Men da får dere finne dem også, sa Lars da vi kom fram til øya. – Bosse og Ole og jeg bader så lenge, vi.

Og så la de seg på badeknausen vår og solte seg.

– Let midt på øya, sa Lars. – Og rop på oss hvis dere finner dem. Det må dere love! Vi vil være med når dere åpner blikkboksen.

– Hvordan vet du at de er i en blikkboks? sa Berit. – Det sto da ikke på lappen.

Da så Lars litt brydd ut, og så sa han:

– Ja, et eller annet må de jo være i.

Guttene badet, og vi lette.

– De skal jammen få blikkboks, de, sa Berit.

Midt på øya var det en steinrøys, og øverst oppe i røysa var det kommet til noen steiner som ikke hadde vært der før. Så det var ikke noe videre vanskelig å finne gjemmestedet. Under de nye steinene lå det ganske riktig en rusten blikkboks. Vi åpnet den. Det lå en lapp i den, og der sto det: «Ha-ha, jenter tror på hva som helst. En som bodde i dette hus i gamle dage.»

Ulrik, den siste væren på Nordigarden, hadde gått på beite her på øya tidligere på våren. Det lå fullt opp av små, svarte, harde kuler etter ham. Vi tok noen av dem og la dem i boksen. Og så skrev vi på en lapp som vi hadde med oss:

«Her er de ekte perlene deres! Vær forsiktig med dem, for de kommer fra en som bodde på denne øya i gamle dage.»

Etterpå satte vi blikkboksen inn under steinene igjen og gikk til guttene og sa at vi ikke klarte å finne skatten.

– Nå kan dere lete litt mens vi bader, sa Berit.

Det ville ikke guttene, men til slutt daffet de likevel innover øya. De skulle vel finne et enda lettere gjemmested for oss. Vi listet oss etter. Vi krøp bak buskene akkurat som indianere.

Guttene kom bort til steinrøysa. Lars fant akkurat fram blikkboksen.

– For noen fillejenter som ikke klarte å finne et så lett gjemmested, sa han.

Han ristet på esken.

– Hva er det som skramler? sa Bosse.

Lars løftet på lokket, og så leste han høyt det som sto på lappen for Bosse og Ole. Så kastet han blikkboksen langt fra seg og sa:

– Dette må hevnes!

Da hoppet Berit og Anna og jeg fram fra buskene og lo alt vi orket. Og vi skyndte oss å fortelle at vi hadde forstått det bare var noe Lars fant på med det samme han fant lappen. Og da sa Lars at guttene hadde forstått at vi hadde forstått at det bare var noe Lars fant på. Det var naturligvis ikke sant, men for sikkerhets skyld sa vi at vi hadde forstått at guttene hadde forstått at vi hadde forstått at det bare var noe Lars fant på. Og da sa guttene, ja, jeg orker ikke ramse det opp, men det var så mye «forstått» at det gikk nesten trillrundt for oss alle sammen. Etterpå badet vi fra badeknausen vår, og guttene sprutet en masse vann på oss. Og vi sprutet naturligvis alt vi kunne på dem også.

Senere fant Lars på at vi kunne lage oss et røver-reir og leke at vi var røvere. Det ligger en gammel låve på øya. Den blir ikke brukt lenger, og det er ikke stort igjen av den heller. Taket har gått fullstendig i stykker. Ved siden av står det en høy furu. Vi bestemte oss for at vi skulle ha røver-reiret vårt i løa. Lars ble naturligvis røverhøvding. Han sa han het Robin Hood. Bosse var underhøvding, og han het Rinaldo Rinaldini. Lars sa at vi skulle røve fra de rike og gi til de fattige. Men når vi tenkte oss om, så kjente vi ikke noen

rike. Og ingen som var videre fattige heller, bortsett fra kanskje Kristin i Løvåsen.

Nå og da sa Lars at vi måtte opp og speide og se etter om en fiendtlig sjørøverflåte nærmet seg øya. Da måtte vi klatre opp etter veggen og gjennom det ødelagte taket og så opp i furua. Jeg torde ikke klatre helt opp i toppen av furua, men Lars og Bosse og Ole torde. Berit og Anna torde ikke klatre høyere enn jeg.

Men enda guttene speidet fra den øverste toppen, så ikke de heller noen fiendtlig sjørøverflåte.

Lars sa til Anna og meg at vi skulle ro over til fastlandet og røve litt mat. Vi skulle røve fra noen som var rike, sa han.

Vi rodde av gårde, Anna og jeg. Men vi klarte ikke å finne på noen som vi kunne røve fra. Så jeg gikk hjem til mamma og spurte om jeg fikk lov til å røve litt mat i spiskammeret og ta med meg ut på øya, siden Lars og Bosse og jeg ikke hadde tenkt å komme hjem til middag. Det fikk jeg lov til. Så røvet jeg kalde fleskepannekaker og røkte pølser og kalde poteter. Og så smurte jeg en masse skiver med ost på. Jeg la alt sammen i en kurv. Mamma kom og ga meg ti nybakte boller og et stor spann melk.

Så løp jeg inn til Anna. Hun hadde også en hel kurv full av mat. Hun hadde kjøttkaker og kalde fleskeskiver og et helt brød og søtsuppe i et spann og seks kalde rislapper.

Da vi kom tilbake til røver-reiret og disket opp med all maten, så Lars svært fornøyd ut.

– Bra, sa han. – Har dere røvet det med fare for deres eget liv?

Anna og jeg visste ikke riktig hva vi skulle svare på det, men vi sa at vi hadde røvet maten med litt fare for vårt eget liv.

– Bra, sa Lars en gang til.

Vi satte all maten på en flat steinhelle utenfor røver-reiret, og så la vi oss på magen på hella og spiste. Mens vi holdt på med det, sa Bosse:

– Hør, du Robin Hood, du sa jo at vi skulle gi til de fattige. Da skal du vel ikke ligge der og stappe i deg all maten selv!

– Jeg er fattig, sa Lars og tok en fleskepannekake til.

Vi lot spannene med melk og saftsuppe gå rundt, og hver enkelt tok seg en slurk når han var tørst. Til slutt hadde vi spist opp alt sammen så nær som to skiver med ost, og dem gjemte vi i røver-reiret.

Vi hadde det så moro på øya hele dagen! Vi badet mange, mange ganger og klatret i trærne, og en stund delte vi oss i to røverbander. Berit og Anna og jeg var den ene banden, og vi bodde i røver-reiret og skulle forsvare det mot guttenes bande. Vi hadde kjepper og lekte at det var geværer. Berit sto vakt ved døra, og Anna kikket ut av vinduet, og jeg holdt utkikk gjennom det ødelagte taket. Men det ble jeg lei av, for det var så vanskelig å holde seg fast der oppe. Så jeg klatret ned og holdt utkikk sammen med Anna. Og tenk, da så guttene sitt snitt til å klatre opp på baksiden av løa der vi ikke kunne se dem, og rett som det var, kom de hoppende ned fra det ødelagte taket og tok oss til fange og skrek at vi skulle skytes. Men akkurat da de skulle skyte oss, ropte Lars:

– Fiendtlig flåte i sikte!

Og så var det Oskar, gårdsgutten vår, som kom roende for å hente oss hjem. Han sa at klokka var ni på kvelden, og spurte hva slags fjols vi var som ikke hadde vett nok til å komme oss hjem når det ble kveld. Tenk, vi ante ikke at klokka var så mye!

– Blir dere aldri sultne, dere, da? sa Oskar ergerlig.

Og akkurat da kjente jeg at jeg holdt på å bli litt sulten.

Mamma og pappa hadde spist kveldsmat for lenge siden. Men det sto brødskiver og melk og egg på kjøkkenbordet til oss da vi kom hjem.

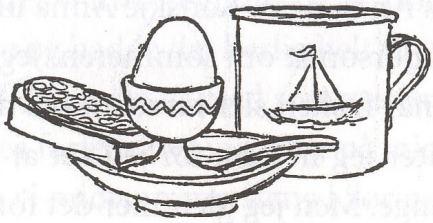

MIDTSOMMER I BAKKEBYGRENDA

Anna og jeg prøver å finne ut når det er morsomst i Bakkebygrenda. Anna syns det er morsomst om sommeren, og jeg syns det er morsomst om våren. Og så i julen da, naturligvis, det syns Anna også. Kanskje Anna likevel har rett i at det er aller morsomst om sommeren. Jeg liker nok å gå på skolen, og når frøken sier farvel til oss den siste dagen før ferien, gråter jeg nesten, for jeg vet at jeg ikke får se henne på så lenge. Men jeg glemmer det fort, for det er så deilig med sommerferie.

Den første kvelden i ferien pleier vi å gå ned til Nordigardsvannet og fiske. Det er nesten ingen ting som er så sommerlig som å fiske. Vi har laget oss fiskestenger alle sammen. Det er bare noen lange hasselkvister. Men vi har skikkelig snøre og dupp og søkke og krok som vi har kjøpt hos landhandleren i Storgrenda.

Lars kaller kvelden etter at vi har sluttet på skolen for Store fiskekveld. Vi har en fin liten stein som vi pleier å sitte og fiske på. Den heter Abbborberget. Det heter den bare fordi man aldri får abbor der, sier Anna. Det eneste man får er myggestikk, sier hun. Men likevel trakk Bosse opp en stor abbor nå sist vi var der, og Berit fikk to små mort.

Etterpå satt Anna og jeg på kjøkkentrappa vår og telte

myggestikk. Jeg hadde fjorten på det høyre benet og fem på det venstre. Anna hadde ni på hvert ben.

– Det blir jo nesten et regnestykke, det, sa Anna. – Vi skriver det opp på en lapp til frøken. «Når Lisa har fjorten myggestikk på det ene benet og fem på det andre, og Anna har ni myggestikk på hvert ben, hvem har da flest myggestikk, og hvor mange har de til sammen?»

Men så husket vi at vi hadde sommerferie. Og da er det jo dumt å holde på med regning. Så vi klødde bare myggestikkene våre og hadde det herlig helt til vi måtte inn og legge oss. Å, så deilig det er med sommerferie!

Og nå skal jeg fortelle hva vi gjorde på midtsommerkvelden. Da hadde vi midtsommerstang i Sørigardsenga. Alle i hele Bakkebygrenda hjalp til med å lage den. Først kjørte vi langt bort i skogen med høyvogna vår og fant løv, for det må til på en midtsommerstang. Pappa kjørte. Selv Kjersti fikk være med. Hun lo og var så glad for det. Ole ga henne en liten løvkvist i hånden, og den satt hun og viftet med. Og Ole sang for henne:

Kjersti hadde en liten gullvogn,
den skulle hun kjøre på.
En liten gullpisk hadde hun i sin hånd,
hun hilste på alle hun så.

Forresten sang vi alle sammen. Agda var også med på å sanke løv, og hun sang:

Nå er det sommer, nå er det sol,
nå er det blomster og blader.

Men da sang Lars sånn:

Nå er det sommer,
nå er det sol,
nå ligger kuruker i rader.

Det hadde han jo rett i også. Det ligger nokså mange kuruker på stiene. Men det trenger man vel ikke akkurat synge om.

Da vi kom hjem fra skogen, gikk Agda og Berit og Anna og jeg og plukket en hel masse syriner som vokser bak vedskjulet vårt. Så bar vi dem bort til Sørigardsenga. Der hadde Oskar og Karl alt snekret sammen midtsommerstanga. Karl

er gardsgutt i Nordigarden, han. Vi pyntet stanga med løv og bandt fast to store syrinkranser. Og så reiste vi stanga opp og danset rundt den. Onkel Erik, faren til Anna, er så flink til å spille trekkspill. Han spilte mange morsomme melodier som vi danset etter, alle sammen. Ja, ikke farfar og Kjersti. Farfar satt på en stol og hørte på. Og Kjersti satt først på fanget hans. Men hun kunne ikke la være å dra ham i skjegget, så faren hennes kom og tok henne og satte henne opp på skuldrene sine. Og sånn fikk Kjersti være med og danse, hun også. Stakkars farfar, han kunne jo ikke danse. Men jeg tror ikke han var lei seg for det. Han sa bare:

– Håhåjaja, det var ikke i går at jeg var med og danset rundt en midtsommerstang!

Etterpå satte vi oss uti enga og drakk kaffe som mamma

og tante Greta og tante Lisa hadde kokt. Boller og kaker fikk vi også. Farfar, han drakk hele tre kopper kaffe. For kaffe er han så glad i.

– Ja, kaffen er en velsignelse, den, sier farfar.

Jeg liker ikke kaffe, jeg. Men når det er midtsommer og man sitter uti enga, så smaker den mye bedre enn ellers.

Det satt en fugl inne i skogen og sang og sang så ivrig mens vi drakk kaffe. Bosse sa det var en svarttrost. Svarttroster liker jeg.

Vi lekte også «Siste par ut» og alt mulig. Det er så moro når fedrene og mødrene er med og leker. Ja, det ble vel ikke like moro om vi måtte leke med dem til hverdags også. Men når det er midtsommer, syns jeg at de kan være med. Svipp løp rundt og bjeffet mens vi lekte. Jeg tror han syntes det var moro, han også.

Vi fikk være oppe akkurat så lenge vi ville den kvelden. Agda sa at dersom man klatret over ni gjerder før man gikk og la seg og plukket ni slags blomster og la dem under hodeputa, så drømte man om natten. Om den man skulle bli gift med.

Berit og Anna og jeg syntes det skulle være moro å klatre over ni gjerder, enda vi alt har bestemt hvem vi skal gifte oss med. Jeg skal gifte meg med Ole, og Berit og Anna skal gifte seg med Lars og Bosse.

– Skal du klatre over ni gjerder, sa Lars til Berit. – Ja, gjør endelig det. Og drøm om en annen enn meg, er du snill. Ikke fordi jeg tror på sånt tøys, men *kanskje* det hjelper.

– Vi får da håpe det, sa Bosse.

– Ja, det får vi virkelig håpe, sa Ole.

For guttene er så dumme og vil ikke gifte seg med oss. Agda sa at vi måtte tie helt stille mens vi klatret over gjerdene. Det ville ikke gjelde hvis man lo eller pratet.

– Får man ikke si noen ting, sa Lars. – Da kan du like godt gå hjem og legge deg, Lisa.

– Hvorfor det, sa jeg.

– Jo, for du kan ikke klatre over ni gjerder på to minutter. Så lenge har du aldri holdt munn. Bare den gangen du hadde kusma.

Vi brydde oss ikke om guttene, men satte i gang med klatringen.

Vi begynte med gjerdet rundt Sørigardsenga og kom inn i løvskogen som er bakenfor. Å, så underlig det er i skogen når det er mørkt. Ja, det var jo ikke helt mørkt, bare skumring, men likevel. Og det var så stille, for fuglene hadde sluttet å kvitre. Og det luktet så godt av alle trær og blomster. Vi plukket hver vår blomst da vi var kommet over det første gjerdet.

Det er en ting jeg ikke forstår. Det er hvorfor man alltid blir så full av latter akkurat når man vet at man ikke må le. Med det samme vi kom over det første gjerdet, begynte det. Og Lars og Bosse og Ole kom klatrende etter, bare for å erte og lure oss til å le.

– Du må ikke klatre over kurukene, sa Bosse til Anna.

– Her er da ikke noen kuru… sa Anna. Men så kom hun

på at hun ikke måtte snakke. Da begynte vi å fnise, Berit og Anna og jeg. Og guttene lo.

– Dere må da ikke fnise sånn, sa Lars. – Husk det gjelds ikke hvis dere ler.

Da fniste vi bare enda verre. Og guttene løp rundt oss hele tiden og trakk oss i håret og kløp oss i armene, bare for å få oss til å le. Og vi kunne ikke si noe til dem, for vi skulle jo ikke snakke.

– Ubbelibubbelibæ, sa Lars.

I grunnen var det jo ikke det plukk morsomt, men å, som vi lo, Berit og Anna og jeg. Jeg stakk lommetørkleet i munnen, men det hjalp ikke, for latteren kom sprutende ut likevel. Men da vi vel var kommet over det niende gjerdet, holdt vi opp å le og var bare sinna på guttene som hadde ødelagt alt sammen for oss.

Men jeg la de ni blomstene under hodeputa likevel. Det var en smørblomst og en kjerringtann og en hvitmaure og en blåklokke og en prestekrage og en linnea og en solrose og to andre blomster som jeg ikke vet navnet på. Men jeg drømte ikke det grann den natten. Det var bare fordi de der dumme guttene narret oss til å le, det er jeg sikker på.

Men jeg skal gifte meg med Ole likevel, jeg!

ANNA OG JEG SKAL BLI BARNEPLEIERSKER – KANSKJE

En dag skulle presten i Storgrenda ha stort fødselsdagsselskap, og alle i Bakkebygrenda ble bedt. Ja, ikke barna, da. Men mamma og pappa og onkel Erik og tante Greta og onkel Nils og tante Lisa var bedt. Og farfar også. Tante Lisa var lei seg, for hun trodde ikke hun kunne bli med. Bare for Kjerstis skyld. Noen måtte jo passe henne. Men da sa Anna og jeg at det kunne vi gjøre. For vi skal bli barnepleiersker når vi blir store, og da er det best at vi begynner å øve oss så fort som mulig.

– Må dere absolutt øve dere på søsteren min, sa Ole.

Han ville nok gjerne passet Kjersti selv. Men han skulle melke Sørigard-kuene og gi grisene og hønsene mat mens faren og moren hans var i selskap. Berit ville nok også gjerne hjulpet til med Kjersti, men hun var forferdelig forkjølt og lå til sengs og kunne nesten ikke snakke.

Tante Lisa ble så glad da hun hørte vi ville passe Kjersti for henne. Og Anna og jeg var enda gladere. Jeg kløp Anna i armen og sa:

– Blir det ikke moro?

Og Anna kløp meg igjen og sa:

– Bare de kunne komme seg av gårde snart, så vi fikk begynt.

Men det tar alltid så veldig lang tid før folk kommer seg i vei når de skal bort. Farfar gjorde seg ferdig allerede klokka seks om morgenen, enda de ikke skulle dra før ti. Han hadde fin svart dress og den beste skjorta. Og med det samme onkel Erik hadde spent hesten for, gikk farfar og satte seg i Nordigard-vogna og ventet, før tante Greta så mye som hadde fått på seg penkjolen.

– Farfar, gleder du deg ikke til å komme i selskap, spurte Anna.

Det sa farfar at han gjorde. Men jeg tror han syntes det var nokså mye bråk. For rett som det var, sukket han og sa:

– Håhåjaja, alle disse selskapene en alltid skal i!

Men da sa onkel Erik at det var fem år siden sist farfar var i selskap, så han trengte ikke å jamre seg over selskaper.

Tante Lisa ga oss mange formaninger helt til siste slutt. Og så smattet pappa og onkel Nils og onkel Erik på hestene sine, og så dro de alle sammen.

Tante Lisa hadde sagt at vi skulle la Kjersti være ute så mye som mulig, for da var hun snillest, sa tante Lisa. Men klokka tolv skulle vi gi henne mat som sto ferdig og bare var til å varme opp. Og etterpå skulle vi legge henne så hun kunne sove middag et par timer.

– Å, så moro det blir, sa Anna.

– Ja, sa jeg. – Og jeg skal bli barnepleierske når jeg blir stor, det er sikkert.

– Jeg også, sa Anna. – Det er ingen sak å passe barn. Man skal bare alltid huske på å snakke mildt og vennlig til dem.

Da blir de lydige. Det leste jeg i avisen her om dagen.

– Klart man skal snakke mildt og vennlig, sa jeg.

– Å, det fins sannelig dem som skjeller og smeller på ungene, sa Anna. – Men da blir de alltid noen fæle villstyringer og lystrer ikke for to øre. Det sto i avisen, det også.

– Er det noen som vil skjelle ut sånn en liten gullunge, da, sa jeg og kilte Kjersti under foten.

Kjersti satt på et teppe i gresset og så glad ut. Hun er så søt, Kjersti. Pannen er rund og øynene helt blå. I munnen har hun fire tenner oppe og fire nede. Og når hun ler, ligner de akkurat på riskorn. Hun kan ikke snakke ennå. Det eneste hun sier er «hei, hei», og det sier hun nesten alltid. Kanskje mener hun noe forskjellig hver gang, det er ikke godt å vite.

Kjersti har en liten vogn som hun pleier å kjøre i.

– Kanskje vi skulle ta henne på en liten kjøretur med det samme, foreslo Anna.

Og det gjorde vi.

– Kom da, lille Kjersti, sa Anna og satte henne i vogna, – kom da, så skal du få kjøre.

Hun sa det så mildt og vennlig, akkurat sånn man skal snakke til småbarn.

– Se så, lille Kjersti, nå sitter du vel godt, sa hun.

Men Kjersti syntes ikke det. Hun ville stå rett opp og ned i vogna og hoppe og danse og si «hei, hei». Men det torde vi ikke la henne gjøre.

– Jeg tror nesten vi må binde henne, sa jeg. Og så tok vi

en tykk snor og bandt henne. Men da Kjersti ikke fikk stå rett opp og ned og si «hei, hei», begynte hun å illskrike så det hørtes lange veier. Ole kom løpende nede fra fjøset og sa:

– Hva gjør dere? Slår dere henne?

– Slår henne, din dumming, sa jeg. – Vi snakker så mildt og vennlig til henne som bare det.

– Fortsett med det, sa Ole. – Og la henne gjøre som hun vil, så gråter hun ikke.

Ja, Ole visste vel best hvordan søsteren hans skulle passes, så vi lot Kjersti stå rett opp og ned i vogna og si «hei, hei» alt hun orket. Vi gjorde det sånn at jeg trakk vogna, og Anna løp ved siden av og tok imot Kjersti hver gang hun datt av. Men så kom vi til en dyp grøft, og da Kjersti så den, klatret hun ut av vogna.

– Vi får se hva det er hun vil, sa Anna.

Og det fikk vi sannelig se! Det er noe rart med små barn. Det ser ikke ut som de kan springe særlig fort på de små bena sine, men det stemmer ikke. Om nødvendig kan en liten unge løpe fortere enn en kanin. I hvert fall kan Kjersti det. Hun sa «hei, hei» og løp rett ned i grøfta før vi rakk å blunke. Der snublet hun og falt på hodet i vannet. Riktignok hadde jo Ole sagt at hun skulle få gjøre som hun ville, og hun ville kanskje ligge der i grøfta, men vi tenkte at det var best å få henne opp likevel. Hun var gjennomvåt og skrek og skulte så sint på oss, akkurat som om det var vår skyld at hun ramlet uti. Men vi snakket mildt og vennlig til henne og satte henne i vogna og gikk hjem for å få på henne

tørre klær. Hun skrålte hele veien. Ole ble sint da han fikk se hvordan hun så ut.

– Hva er det dere gjør? skrek han. – Har dere prøvd å drukne henne?

Da sa Anna at han vær så god skulle snakke mildt og vennlig til oss, for vi var barn vi også, selv om vi var nokså store.

Men Kjersti gikk bort og slo armene rundt benet til Ole og skrek og ville trøstes, så Anna og jeg nesten kjente oss som om vi virkelig *hadde* prøvd å drukne henne.

Ole hjalp oss å finne tørre klær til Kjersti. Men så måtte han ut i fjøset igjen.

– Sett henne på potta mens hun har klærne av likevel, sa han før han gikk. Jeg lurer på om han selv har prøvd å sette Kjersti på potte noen gang. I så fall skulle det vært moro å se hvordan han fikk det til. Anna og jeg tok i alt vi kunne for å få trykket Kjersti ned på potta, men neimen om det gikk. Hun bare gjorde seg stiv som en pinne og skrek i vilden sky og satte seg ikke.

– Din dumme unge, begynte jeg, men så husket jeg at man ikke skal si sånt til småbarn.

Når Kjersti ikke ville sitte der, var det ingen annen råd enn å ta på henne de tørre klærne likevel. Jeg holdt henne i armene mens Anna prøvde å kle på henne. Kjersti skrek hele tiden og var glatt som en ål og snodde seg hit og dit, og det tok en halv time å få henne ferdig. Etterpå satte vi oss på hver vår stol og var nokså slitne, vi også. Men Kjersti sluttet å skrike og sa «hei, hei» og krøp under kjøkkenbordet og laget en liten dam der. Og så reiste hun seg og trakk i voksduken, sånn at to kaffekopper falt i golvet og gikk i stykker.

– Elendige unge, sa Anna, så mildt og vennlig hun kunne. Hun tørket opp under bordet og feide opp skårene, og jeg fikk den våte buksa av Kjersti. Mens jeg lette etter tørr bukse til henne, så Kjersti sitt snitt til å stikke ut av døra. Hun kom seg halvveis ned til fjøset før vi fikk tak i henne. Da stakk Ole hodet ut av fjøsdøra.

– Er dere ikke kloke, sa han. – Lar dere Kjersti gå ut uten bukse?

– Tenk, vi gjør ikke det! sa Anna. – Hun har ikke spurt oss, skal jeg si deg!

Vi halte Kjersti inn igjen og skulle ha på henne den tørre buksa, men hun vred seg hit og dit og skrek hele tiden.

– *Nå – får – du – vær så god* – stå – stille, sa Anna. Hun sa det *nesten* mildt og vennlig, men bare nesten.

Kjersti hadde på seg den fineste kjolen sin, for Ole kunne ikke finne noen annen. Den var så søt, hvit og med små fine legg og folder.

– Den kjolen må du være forsiktig med, sa jeg til Kjersti, men hun forstår jo ikke hva man sier ennå. Det fikk vi sannelig snart se også. At hun ikke forstår det man sier, mener jeg.

– Hei, hei, sa hun og løp rett på komfyren og fikk en stor sotflekk midt på kjolen. Vi børstet av den så godt det gikk, men særlig bra ble det ikke. Kjersti lo så fornøyd da vi børstet. Hun trodde visst vi lekte med henne.

– Klokka er tolv, sa Anna med ett. – Nå skal Kjersti ha mat.

Og vi skyndte oss å varme spinaten som sto på komfyren i en gryte. Så tok jeg Kjersti på fanget, og Anna ga henne maten. Hun spiste godt og gapte så høyt, og Anna sa:

– I grunnen er hun nå en god unge også, da.

Da sa Kjersti «hei, hei» og puffet til skjeen så all spinaten skvatt rett i øynene på meg.

Anna lo så hun holdt på å miste hele tallerkenen. Og da ble jeg litt sint på henne. Kjersti lo også, men hun skjønte nok ikke hva det var Anna lo av. For jeg tror Kjersti syns det er helt naturlig at folk har spinat mellom øynene.

Rett som det var, ville hun ikke spise mer. Da knep hun munnen igjen og puffet til skjeen gang på gang, så mer enn halve spinaten havnet på kjolen. Vi ga henne saftsuppe av en kopp, og halvparten av saftsuppa kom også på kjolen. Til slutt var ikke kjolen hvit lenger, men grønn og rød og bare litt hvit noen steder hvor Kjersti ikke hadde klart å søle spinat eller saftsuppe.

– Det er noe jeg er glad for, sa Anna, – og det er at denne ungen skal sove middag nå.

– Ja, det er jeg også glad for, sa jeg.

Og så strevde vi og fikk alle klærne av Kjersti igjen og fikk på henne pyjamas, og da vi endelig hadde klart det, var vi helt ferdige.

– Trenger noen sove middag nå, så er det vi, sa jeg til Anna.

Så la vi Kjersti i senga hennes inne på kjøkkenkammerset og gikk ut og lukket døra. Men da satte Kjersti i å brøle alt hun orket. Vi forsøkte å late som vi ikke hørte det, men Kjersti skrek verre og verre, og til slutt gløttet Anna på døra og sa:

– Ti stille, din elendige unge!

Naturligvis skal man snakke mildt og vennlig til småbarn, men det er akkurat som om det ikke går bestandig. Det var

nok riktig det som sto i avisen forresten, om at barn blir slemme når man snakker hardt til dem. I hvert fall Kjersti. Hun skrek bare verre og verre. Til slutt gikk vi inn til henne begge to. Og da ble hun i godt humør med det samme og reiste seg opp i senga og hoppet opp og ned og sa «hei, hei». Det gjorde hun hele tiden mens vi var inne hos henne. Og hun stakk den vesle hånden sin ut mellom sprinklene i senga og klappet meg og la kinnet sitt inn mot mitt.

– Søt er hun nå likevel, sa jeg.

Da bet Kjersti meg i kinnet, så jeg hadde merker i to dager etterpå.

Vi la henne i senga og prøvde å dytte teppet rundt henne. Men hun sparket det av seg med det samme. Da hun hadde sparket av seg ti ganger, blåste vi i henne. Vi sa bare «Sov godt nå, Kjersti», mildt og vennlig, og så gikk vi ut og lukket døra etter oss. Vips tok hun til å hyle i vilden sky igjen.

– Nei, nå får det være nok, sa Anna. – La henne skrike!

Vi satte oss ved kjøkkenbordet og prøvde å prate. Men det gikk ikke. For Kjersti skrek verre og verre og verre. Det var så vi tok til å svette bare av å høre på. Noen ganger var det stille et par sekunder, men det var bare når hun liksom tok sats til neste hyl.

– Kanskje hun har vondt noe sted, sa jeg til slutt.

– Å ja, tenk om hun har vondt i magen, sa Anna. – Det kan være blindtarmen eller noe sånt.

Og vi *løp* inn til Kjersti. Hun sto oppreist i senga og var ganske rød i øynene av gråt. Men med det samme hun fikk

se oss, sa hun «hei, hei» og begynte å hoppe opp og ned og le.

– Den ungen har ikke vondt i magen og ikke noe annet sted heller, sa Anna. – Kom, så går vi!

Og vi lukket døra inn til henne og slo oss ned ved kjøkkenbordet igjen og satt der og svettet og hørte på Kjersti, som skrek verre og verre. Men til slutt ble det i hvert fall stille.

– Å, så deilig, sa jeg. – Nå har hun endelig sovnet.

Og Anna og jeg fant fram ludospillet til Ole og satte oss til å spille ludo og hadde det riktig hyggelig.

– Unger skulle holde seg i senga, så vet man i hvert fall hvor man har dem, sa Anna.

Akkurat da hørte vi en rar lyd inne fra rommet. Det låt som en fornøyd liten mumling, sånn som små barn kommer med når de holder på med noe morsomt.

– Nei, nå går det for langt, sa jeg. – Ungen kan da ikke være våken *ennå*!

Vi listet oss bort og kikket forsiktig inn gjennom nøkkelhullet. Vi så senga til Kjersti. Men ingen Kjersti. Senga var tom. Da styrtet vi inn i kjøkkenkammerset. Og gjett hvor Kjersti var! Hun satt i peisen, som var nykalket og sommerfin. Den hadde *vært* fin, mener jeg. Før Kjersti kom dit. Nå var den så passe fin. For Kjersti satt midt i peisen med en skokremboks i hånden. Hun var helt svart av skokrem fra øverst til nederst og hadde bare litt hvit kalk her og der. Hun hadde skokrem i håret og skokrem i hele fjeset

og skokrem på hendene og på pyjamasen, og de små tærne hennes var helt svarte. Og hele peisen var pyntet med skokrem. Onkel Nils hadde vel stått ved peisen og pusset skoene sine før han gikk, og ikke satt lokket ordentlig på boksen etterpå.

– Hei, hei, sa Kjersti da hun fikk se oss.

– Sto det noe i avisen om at små barn skal ha juling, sa jeg.

– Det husker jeg ikke, sa Anna. – Jeg er helt ør i hodet.

Da reiste Kjersti seg opp i peisen og kom og ville klappe Anna, men Anna brølte så høyt hun kunne:

– *Vil du holde deg der du er, din bytting!*

Men det ville ikke Kjersti. Hun løp rett på Anna og klappet henne enda Anna ikke ville. Og Anna fikk hele fjeset fullt av skokrem. Da lo jeg like høyt som Anna gjorde da jeg fikk spinat mellom øynene.

– Tante Lisa kommer til å tro at vi har byttet bort Kjersti med en annen unge, sa jeg da jeg hadde sluttet å le.

Vi visste ikke hvordan vi skulle få av skokremen, så vi fant ut at vi fikk spørre Berit. Anna, som alt var blitt nedklint, sto og holdt Kjersti borte ved peisen mens jeg løp og spurte.

Da jeg fortalte Berit hva Kjersti hadde gjort, sa Berit:

– Jo dere er doen fide bardepleidersker!

Så pusset hun nesa og snudde seg mot veggen, og sa at hun var syk og ikke visste hvordan man får av skokrem.

Imens var Ole kommet fra fjøset, og da han fikk se Kjersti, ble han helt fra seg.

– Er dere fra vettet, skrek han. – Har dere malt henne svart?

Vi prøvde å forklare ham at det ikke var vår skyld. Men Ole var sinna og sa at det skulle vært forbudt ved lov å la sånne som oss bli barnepleiersker, og i hvert fall fikk vi skaffe oss et annet barn å øve oss på.

Men vi hjalp hverandre, alle tre, og varmet vann i en diger kjele, og så bar vi den ut i gresset og leide Kjersti dit. Og da hun gikk over golvet, ble det små søte svarte fottrinn etter henne. Vi puttet henne opp i kjelen og skrubbet henne grundig fra topp til tå. Vi vasket håret på henne også, og

hun fikk litt såpe i øynene. Da skrek hun så det hørtes over hele Bakkebygrenda, og Lars og Bosse kom løpende og spurte om vi holdt på å slakte griser.

– Nei, sa Ole, – det er bare disse to fine barnepleierskene her som driver og øver seg.

Det gikk ikke an å få av all skokremen. Da vi hadde skrubbet og vasket Kjersti alt vi kunne, hadde hun en rar grå farge over hele kroppen. Men likevel var hun i godt humør. Hun sprang splitter naken rundt i gresset og ropte «hei, hei» og lo så alle riskornene i munnen syntes. Og Ole sa:

– Så søt hun er, den ungen.

Vi trodde nok at den grå fargen kom til å slites av med tiden sånn at den lyserøde ungen under ville komme fram igjen. Ved juletider eller sånn, mente Lars.

Etterpå la Ole Kjersti til sengs. Og hun sa ikke et kvekk, men stakk bare tommelen i munnen og sovnet med det samme.

– Det er sånn barn skal stelles, sa Ole. Så gikk han og matet grisene.

Anna og jeg satte oss på kjøkkentrappa og hvilte oss.

– Stakkars tante Lisa som har det sånn hver dag, sa jeg.

– Vet du hva jeg tror, sa Anna. – Jeg tror ikke det var riktig det som sto i avisen. For det er akkurat det samme hvordan man snakker til småbarn. Enten man snakker mildt og vennlig eller skjeller og smeller, så gjør de likevel akkurat som de vil.

Så satt vi stille en lang stund.

– Anna, skal du bli barnepleierske når du blir stor, sa jeg til slutt.

– Kanskje, sa Anna. Men etterpå så hun nokså tankefull ut, og hun så bort over fjøstaket og sa:

– Jeg vet ikke riktig, forresten …

A/S KIRSEBÆRHANDELEN

Vi har så mange kirsebærtrær her i Bakkebygrenda. I hagen vår og i hagen til Anna og Berit. I hagen til Ole er det ikke noen, i hvert fall ikke med særlig gode bær. Men i stedet har de et tre med fine pærer i Sørigarden, og to trær med små søte, gule plommer. Utenfor vinduet til farfar står det største morelltreet i verden, tror jeg. Det heter «farfars morelltre». Greinene henger nesten helt ned til bakken. Og hvert år er det helt fullt av store moreller. Farfar sier vi kan spise så mange moreller vi vil. Men vi får ikke plukke bærene på de nederste greinene, for dem skal Kjersti ha, sier farfar. Han vil at Kjersti skal få gå og plukke selv. Det kan hun også, enda så liten hun er. Men Ole må passe på henne, for ellers sluker hun steinene også. Vi gjør som farfar sier. Vi tar ingen bær fra greinene til Kirsti. Vi kan jo lett klatre opp i treet og plukke der. Der er det så mange flotte greiner der man kan sitte og spise. Man kan stappe i seg moreller så lenge det skal være – i hvert fall til man får vondt i magen. Vi har litt vondt i magen hvert år i morelltiden. Men så får vi ikke vondt i magen mer før plommene blir modne.

Lars og Bosse og jeg har hvert vårt kirsebærtre som er vårt eget. Kirsebærtreet mitt er ikke så stort, men det har

sånne gode små svarte kirsebær. Nå i år var det helt utrolig med bær. Det var det på trærne til Lars og Bosse også.

Man kan tørke kirsebær og gjemme dem til vinteren. Mamma gjør alltid det. Hun legger kirsebærene på en rist og setter den i steikeovnen når den er litt varm. Da blir bærene tørre og rynkete, og så kan hun gjemme dem hvor lenge det skal være, og bruke dem i søtsuppe om vinteren.

Nå da det ble så mye kirsebær på trærne våre, kunne vi umulig få i oss alt sammen, selv om Berit og Anna og Ole hjalp til. En dag ville Lars tørke noen kirsebær, og han fikk en hel plate full og satte den i ovnen. Så gikk han og badet og glemte alt sammen. Og da han så etter bærene sine, lå det bare noen svartbrente, sørgelige små smuler på platen.

– Det var ikke noen lur måte å tørke kirsebær på, sa Lars.

Men så en kveld satt vi hos farfar og leste avisen for ham. Og der sto det at i byen kostet kirsebærene to kroner literen. Da syntes Lars det var ille at han ikke hadde kirsebærtreet sitt i byen.

– Jeg kunne jo bare stille meg opp på et gatehjørne og selge kirsebær og bli like rik som kongen, sa han.

Vi prøvde å regne ut hva vi kunne tjene om vi hadde hatt kirsebærtrærne våre i byen. Og det ble så forferdelig mye at Lars ble ganske blek når han tenkte på det.

– Hadde jeg Nordigardsvannet i Sahara, kunne jeg selge vann for to kroner literen også, sa Berit, for hun syntes Lars var dum.

Men jeg tror Lars lå våken om natten og tenkte på at man

kunne få to kroner literen for kirsebær i byen. For neste dag sa han at han ville åpne kirsebærhandel nede ved den store landeveien som går bortenfor Storgrenda. Der kjører det så mange biler forbi.

– Og hvem vet, kanskje kommer det noen tullete byfolk også, sa Lars.

Bosse og jeg sa at vi også ville selge kirsebærene våre. Vi slo oss sammen – et aksjeselskap, sa Lars – og det kalte vi A/S Kirsebærhandelen. Berit og Anna og Ole fikk bli med de også, selv om de ikke hadde sine egne kirsebærtrær. Men de hjalp oss å plukke våre kirsebær.

Vi sto opp klokka fem om morgenen og plukket. Og ved åttetiden hadde vi alle bærene i tre store kurver. Så spiste vi ordentlig med grøt alle sammen, så vi kunne klare oss en stund. Og etterpå la vi i vei, ned bakkene til Storgrenda. Der gikk vi inn i butikken til onkel Emil og kjøpte en hel haug brune papirposer for penger som vi hadde lånt fra sparebøssa til Bosse.

– Hva skal dere med dette, da, sa onkel Emil.

– Vi skal selge kirsebær, sa Lars.

Vi hadde satt kurvene igjen på trappa utenfor. Ole sto og passet på dem.

– Kirsebær som er så godt, sa onkel Emil. – Da får jeg kanskje kjøpt noen, jeg også?

Tenk, så fint! Lars gikk ut og hentet en av kurvene, og onkel Emil tok et litermål og målte opp to liter til seg selv og ga oss to kroner for dem. Han sa at det var prisen for

kirsebær her omkring, og det var jo fint for oss å få greie på det. Bosse fikk igjen det vi hadde lånt fra sparebøssa hans, og enda hadde vi penger igjen. Onkel Emil ga oss sukkertøy, og da Ole så det gjennom glassruta i døra, kom han løpende inn i butikken så fort at man skulle tro buksene hans hadde tatt fyr. Men med det samme han hadde fått sukkertøyet sitt, løp han like fort ut igjen.

Vi takket onkel Emil pent og gikk. Da vi kom ut, fikk vi se Ole plukke opp noen kirsebær som han hadde kommet til å miste i gresset.

– Hva er det du *gjør*? skrek Lars og var sinna.

– Jeg... jeg bare renser bærene dine, sa Ole helt forskrekket.

Men det var bare noen få bær som hadde falt ut, så det var ikke farlig.

Bilveien går slett ikke langt fra Storgrenda. Om høsten og om vinteren kjører det ikke mange biler der, da er det nesten bare lastebiler. Men om sommeren kommer en masse biler den veien, for da vil folk se hvor vakkert det er her.

– Om de nå kan se noe, da, så fort som de kjører, sa Lars da den første bilen suste forbi.

Vi hadde laget en stor plakat som det sto KIRSEBÆR på, og den holdt vi opp hver gang det kom en bil. Men bilene kjørte bare forbi. Lars sa at de som satt i bilene trodde vel at det sto «KJØR FORSIKTIG» eller noe sånt på plakaten, siden de durte sånn i vei. Men Bosse, han syntes det var flott når bilene kjørte fort. Han glemte nesten hele A/S Kir-

sebærhandelen. Øynene sto trillrunde i hodet på ham, sånn glodde han etter alle som for forbi. Og han kunne merket på hver eneste bil. Han satte seg i veikanten og lot som om han kjørte bil og prøvde å dure som en motor. Og rett som det var, sa han at det måtte være noe galt med motoren, for den lå ikke som den skulle.

– Nei, for den låter ikke som en motor. Den låter bare som Bosse, sa Berit.

Lars ble sint fordi bilene ikke ville stanse, og så sa han:

– Jeg skal lære dem, jeg!

Og da den neste bilen kom, hoppet han midt ut i veien og holdt plakaten i været, og han kom seg ikke unna før i siste sekund og ble nesten overkjørt. Og bilen stanset med et stygt hvin, og en mann kom ut og tok Lars i armen og sa han skulle hatt ordentlig juling.

– Gjør ikke det der en gang til, sa han.

Lars lovte at han ikke skulle gjøre det mer. Og tenk, da kjøpte mannen en liter kirsebær av oss, og så kjørte han sin vei.

Det støvet så forferdelig på veien. Vi hadde lagt papir over kirsebærene, og det var nok lurt. Men vi kunne jo ikke legge papir over oss selv, og når bilene for forbi, sto støvet tjukt bak dem, og alt det støvet la seg på oss. Det var ekkelt, og så sa jeg:

– Æsj, som det støver!

Men da spurte Lars hvorfor jeg sa sånt.

Hvorfor sier ikke folk: «æsj, som sola skinner» eller «huff,

som fuglene kvitrer», sa Lars. Hvem har bestemt at man skal like det når sola skinner, men ikke når det støver? Og så bestemte vi oss for å like det når det støvet. Og da den neste bilen for forbi, og alt støvet føk på oss så vi nesten ikke kunne se hverandre, da sa Lars:

– Så deilig det støver i dag!

Og Berit sa:

– Ja, her på veien støver det flott – det er fint!

Og Bosse sa:

– Bare det kunne støve litt mer.

Men det trengte han sannelig ikke vente lenge på. En stor lastebil kom kjørende, og så mye støv som det var bak den lastebilen, det trodde jeg ikke fantes. Det var nok akkurat en sånn skystøtte som Israels barn hadde i ørkenen, tenker jeg. Anna sto midt inne i det verste støvet og rakte armene i været og sa:

– For et deilig, deilig støv!

Men så måtte hun hoste og fikk ikke sagt mer. Da støvet hadde lagt seg litt, så vi på hverandre, og vi var gråsvarte over det hele, alle sammen. Berit snøt seg, og så viste hun oss lommetørkleet, og det var helt svart der hun hadde pusset nesa. Og da snøt vi oss alle sammen, og alle lommetørklærne ble svarte. Ole hadde ikke noe lommetørkle, så han snøt seg i Bosses. Men Berit sa det var ikke lett å se om lommetørkleet ble svart etter Ole, for det var helt gråsvart på forhånd, sa hun.

– Gå hjem og legg deg, sa Bosse.

Selv om det støvet så deilig, syntes vi det var nokså synd at ingen av bilene ville stanse. Men til slutt fant Lars ut at vi hadde stilt oss på et dumt sted. Der gikk veien rett fram et langt stykke, så bilene hadde stor fart. Vi burde flytte til en sving i stedet, mente han. Og så gjorde vi det. Vi gikk litt lenger bort, og der slo veien to store svinger på seg like etter hverandre. Og så fant vi på at vi skulle stå på rad og rekke langs veikanten og holde hverandre i hendene og svinge opp og ned med armene hver gang det kom en bil.

– Da blir det nok fart i sakene, sa Lars.

Og det stemte. Nesten hver eneste bil stanset. I den første som kom satt det en far og en mor og fire barn, og alle barna ropte at de ville ha kirsebær. Faren deres kjøpte tre liter, og moren sa:

– Å, så bra dette var! Vi som er så sultne og tørste! Det var av de svarte små kirsebærene mine de kjøpte. Faren fortalte at de skulle reise langt, langt, helt til utlandet. Det var nokså merkelig! At kirsebærene mine skulle reise helt til utlandet mens jeg selv gikk hjemme i Bakkebygrenda. Da jeg sa det til de andre, kom det fra Lars:

– Tøys, barna har stappet i seg bærene lenge før de kommer til utlandet, skjønner du vel.

Men jeg sa at kirsebærene mine kom vel til utlandet likevel, selv om de lå i magen på barna.

Å, så mye bær vi solgte! En mann kjøpte alt som var i den ene kurven. Det var i den kurven vi hadde Bosses bær. Mannen sa at kona hans skulle lage kirsebærsaft, for han var så glad i kirsebærsaft.

– Tenk, så rart, sa Bosse etterpå bare for å erte meg. – Tenk at bærene mine skal bli kirsebærsaft, og selv skal jeg ikke bli kirsebærsaft!

Til slutt hadde vi solgt hvert eneste bær. Og da lå det tretti kroner i sigarkassen, som vi hadde med til å legge penger i. Det var De vises skrin som kom litt til nytte til slutt. Tretti kroner, snakk om masse penger! Vi delte dem så vi fikk fem kroner hver, for selv om Berit og Anna og Ole

ikke hadde hatt med kirsebær, så hadde de jo hjulpet oss å plukke og selge.

– Og nå når dere ikke har mer kirsebær igjen, kan dere spise så mye dere vil i hagen hos oss, sa Berit.

– Dere skal få plommer hos oss så snart de blir modne, sa Ole da han fikk de fem kronene.

Så ingen kan si annet enn at vi delte rettferdig.

På hjemveien gikk vi innom konditoriet i Storgrenda og spiste hver vår bløtkake og drakk brus. Det hadde vi råd til. Resten av pengene skulle vi spare. Det var grønn marsipan på kaka mi, og den var så god.

Da vi kom hjem, og mamma fikk se Lars og Bosse og meg, slo hun hendene sammen og sa at skitnere kirsebær-aksjeselskap hadde hun aldri sett. Hun ville vi skulle gå ut i bryggerhuset og vaske oss. Men akkurat da kom Anna og ropte:

– For et hell! Det er fyrt opp i badstua!

På Nordigarden har de en badstue nede ved vannet. Og vi tok med rent tøy og løp gjennom hamnehagen så fort vi kunne.

I badstua vasket vi av oss alt det deilige støvet. Vi holdt fram baljene våre og så etter hvem som fikk skitnest vann. Men det var ikke lett å se forskjell.

Etterpå satte vi oss inn i badstua for å svette ordentlig. Der snakket vi om at vi kanskje burde åpne plommehandel også etter hvert.

I badstua er det veldig hett, og til slutt ble vi så varme at

vi nesten sprakk. Da styrtet vi ut i vannet og kjølte oss ned. Å, så herlig det var! Vi sprutet vann på hverandre og svømte og dukket. Og da vi kom opp, var det ikke noe deilig støv igjen, ikke i håret engang. Vi snøt oss i vannet også, så vi riktig skulle bli kvitt all skitten.

Det var så fint vær. Vi satt nede ved vannkanten og solte oss. Og Lars sa:

– Æsj, som sola skinner!

Og da lo Ole og sa:

– Æsj, som fuglene kvitrer.

ANNA OG JEG GLEDER ANDRE

Da vi hadde begynt på skolen igjen nå i høst, sa frøken en dag at vi alltid skulle forsøke å glede andre mennesker. Man skulle aldri gjøre ting som andre ble lei seg for, sa frøken. Om ettermiddagen den dagen satt Anna og jeg på kjøkkentrappa vår og pratet, og så ble vi enige om at vi straks skulle sette i gang med å glede andre mennesker. Men det verste var at vi ikke riktig skjønte hvordan vi skulle få det til. Vi bestemte oss for å begynne med Agda. Vi gikk inn på kjøkkenet til henne. Hun lå og skurte golvet.

– Ikke tråkk på golvet når det er vått, sa hun.

– Agda, sa jeg, – er det noe vi kan gjøre som kan glede deg?

– Ja, hvis dere kunne komme dere ut av kjøkkenet mens jeg skurer, så ville jeg bli veldig glad, sa Agda.

Vi gikk ut igjen. Men det var jo ikke noe stas i å glede folk på *den* måten. Det var nok ikke slik frøken hadde ment det heller.

Mamma holdt på å høste epler i hagen. Jeg gikk til henne og sa:

– Mamma, er det noe jeg kan gjøre så du blir glad?

– Jeg er glad allerede, sa hun.

Noe så ergerlig. Men jeg ville ikke gi opp, så jeg sa:

– Men kanskje jeg kunne gjøre noe så du blir enda gladere?

– Du trenger ikke gjøre annet enn å fortsette å være den snille, gode jenta mi, sa mamma. – Da er jeg sannelig glad nok.

Da gikk jeg tilbake til Anna, og så sa jeg at frøken ante nok ikke hvor vanskelig det var å finne noen å glede.

– Vi forsøker med farfar, sa Anna.

Og så gikk vi til farfar.

– Er det mine små venner som kommer? sa farfar. – Da kan dere tro jeg blir glad!

Det var da ergerlig også! Vi var så vidt kommet innenfor døra, og så var farfar allerede glad. På den måten ble det jo ingen ting vi kunne gjøre.

– Nei, farfar, sa Anna, – kom ikke her og si at du er glad alt. Vi vil *gjøre* noe for å glede deg. Du må hjelpe oss å finne på noe, for frøken har sagt vi skal glede andre.

– Dere kunne kanskje lese avisen for meg, sa farfar.

Ja, det kunne vi naturligvis, men det gjorde vi så ofte, så det var liksom ikke noe spesielt med det. Med ett sa Anna:

– Stakkars deg, farfar, som sitter her oppe på rommet alltid, ville du ikke bli veldig glad hvis vi gikk en tur med deg?

Farfar så ikke så veldig glad ut over forslaget, men han lovte å bli med en tur. Og så gikk vi. Anna og jeg gikk på hver vår side av farfar og leide ham, for farfar kan jo ikke se selv hvor han går. Vi tok ham med rundt hele Bakkebygrenda og snakket og fortalte for ham hele tiden. Det tok

til å regne og blåse litt, men det brydde vi oss ikke om, for vi hadde bestemt oss for at vi skulle glede farfar.

Mens vi gikk der, sa farfar:

–Tror dere ikke det er nok nå? Jeg ville gjerne gå og legge meg.

Da leide vi farfar tilbake til rommet hans, og han kledde av seg med det samme og la seg i senga, enda det ikke var kveld ennå. Anna dyttet dyna godt rundt ham. Farfar så litt trøtt ut. Før vi gikk, sa Anna:

– Farfar, hva er det hyggeligste du har vært med på i hele dag?

Vi trodde begge to han kom til å si at turen var det hyggeligste. Men farfar sa:

– Det hyggeligste i hele dag, ja, det var nok å få komme seg ned i den gode senga mi. For jeg kjenner meg så trøtt og rar.

Etterpå måtte Anna og jeg gjøre lekser, så vi hadde ikke tid til å glede flere den dagen. Vi var ikke sikre på om vi gledet folk på den rette måten heller, og derfor ble vi enige om at vi skulle spørre frøken hvordan man helst burde gjøre det. Frøken sa at det skulle ikke så mye til. Det var ofte nok å synge litt for en som var gammel og syk, eller gi en blomst til en som aldri pleide å få blomster, eller snakke litt vennlig med en som kjente seg sjenert eller alene.

Anna og jeg bestemte oss for å forsøke på nytt. Og den ettermiddagen hørte jeg Agda fortelle mamma at Kristin i Løvåsen var syk. Jeg sprang til Anna med det samme og sa:

– Nå var vi heldige! Kristin i Løvåsen er syk, kom, så går vi dit og synger.

Kristin ble visst nokså glad da vi kom, men hun undret seg kanskje over at vi ikke hadde noe med til henne i en kurv. Det pleier vi alltid å ha. Men vi tenkte at hun kom nok til å bli glad for alvor når vi tok til å synge.

– Skal vi synge for deg, Kristin? sa jeg.

– Synge? sa Kristin og så forundret ut. – Hvorfor det?

– For å glede deg, sa Anna.

– Jaså, sånn nå – ja, bare syng dere, sa Kristin.

Og så la vi i vei med «Gubben Noa», så det ljomet i stua. Og etterpå sang vi «Til Østerland vil jeg fare», alle seks

versene. Jeg var ikke riktig sikker på om Kristin så gladere ut. Og derfor tok vi «Uti vår hage» og «Alle fugler små de er» og «Liten Karin» og noen stykker til, men Kristin så ikke gladere ut for det. Anna og jeg ble nesten hese, men vi ville ikke gi oss før vi hadde fått Kristin ordentlig glad, selv om det var slitsomt. Vi skulle akkurat gå i gang med «Å jenta, å jag», men da krøp hun ut av senga og sa:

– Syng alt dere har lyst til, dere! Jeg skal bare ut en tur.

Men da trodde ikke Anne og jeg det nyttet å forsøke mer, så vi sa farvel.

– Kanskje det går bedre hvis vi gir blomster til noen som ikke pleier å få det, sa Anna.

Vi gikk og tenkte på hvem vi skulle gi blomster til, og så fikk vi se Oskar gå inn i fjøset hjemme. Vi løp etter ham, og jeg sa:

– Oskar, har du fått blomster noen gang?

– Å nei, jeg er da ikke død ennå, sa Oskar.

Stakkar, han trodde visst at folk bare får blomster til begravelsen sin, han. Anna kikket bort på meg og så veldig glad ut, siden vi hadde funnet en som aldri fikk blomster. Og vi løp straks bort i Nordigardslunden og plukket en bukett med lyng. Det var en riktig pen bukett, og vi tok den med oss ned i fjøset. Der gikk Oskar med en trillebår og kjørte møkk ut på dungen som ligger bak fjøset.

– Her har du blomster, Oskar, sa vi og rakte fram buketten.

Først trodde Oskar vi gjorde narr av ham, og han ville ikke ta buketten, men vi sa at han *måtte* ta den, og da gjorde han det. En stund etter, da Anna og jeg gikk og lette etter

en kanin som hadde rømt, kom vi til å gå forbi dungen. Og midt på dungen lå buketten til Oskar.

– Jeg begynner å tro at frøken tar feil, sa Anna.

Vi bestemte oss for å slutte med å glede folk. Men litt lenger utpå ettermiddagen, da Anna og jeg kom inn på kjøkkenet vårt, satt det en kar der på en stol og så rett framfor seg. Svensson på Stubbeneset heter han. Han skulle kjøpe en gris av oss, og Lars og Bosse hadde løpt for å hente pappa, som gikk og pløyde bortpå storjordet. Imens satt Svensson på kjøkkenet vårt og ventet. Anna trakk meg bort i en krok og hvisket:

– Syns du ikke han ser ut som han kjenner seg sjenert og alene? Skal vi forsøke en gang til likevel? Og snakke med ham og kvikke ham opp, sånn som frøken sa, vet du?

Og så bestemte vi oss for det. Vanligvis bruker ikke Anna og jeg ha vondt for å snakke, men nå, da vi skulle snakke med Svensson og glede ham, så var det rent umulig å finne på noe å si. Jeg tenkte og tenkte, og til slutt sa jeg:

– Det er fint vær i dag.

Svensson svarte ikke. Da forsøkte jeg en gang til.

– Det er fint vær i dag, sa jeg.

– Jaha, sa Svensson.

Så ble det helt stille. Etter en stund sa jeg:

– Det var fint vær i går også.

– Jaha, sa Svensson.

Jeg så bort på Anna, for jeg syntes hun kunne hjelpe til litt, hun òg. Da sa Anna:

– Det ser ut som det blir fint vær i morgen.

– Jaha, sa Svensson.

Så kom pappa gående ute på tunet, og Svensson reiste seg og gikk. Men akkurat da han var kommet til døra, snudde han seg og flirte og sa:

– Hva slags vær var det i forgårs?

– Kanskje vi gledet ham *litt* i hvert fall, sa Anna etterpå.

– Det kan hende, sa jeg. – Men nå får det være slutt. Jeg vil ikke glede noen flere heretter.

Men det gjorde jeg likevel. Anna også. For dagen etter fortalte frøken at en jente som går i klassen vår og heter Marta, ikke kunne komme på skolen på aldri så lenge. Hun var alvorlig syk og måtte ligge til sengs i mange måneder. Den kvelden lå jeg og tenkte på Marta før jeg sovnet, og da bestemte jeg meg for å gi henne Bella, som er den fineste dokka mi. For jeg visste at Marta ikke hadde noen leker i det hele tatt.

Om morgenen fortalte jeg Anna at jeg ville gi Marta dokka mi, og da gikk Anna og hentet den fineste eventyrboka hun har. Da skolen var slutt, løp vi hjem til Marta. Hun lå i senga og så svært blek ut. Og jeg har aldri sett noe menneske bli så glad som Marta ble da vi la dokka og eventyrboka på teppet hennes og sa at hun skulle få både Bella og eventyrboka! Skal si hun ble glad! Hun klemte Bella og eventyrboka inntil seg og bare smilte. Og så ropte hun på moren sin for at hun skulle komme og se.

Da vi var kommet utenfor døra, sa jeg til Anna: – Neimen,

nå har vi gledet et menneske, enda vi ikke tenkte på det.

Og Anna ble helt himmelfallen og sa:

– Ja visst, ja!

Og etterpå sa hun:

– Det var nok godt at vi ikke sang for Marta. For jeg for min del tror folk blir gladere når de får dokker og bøker.

– Ja, i hvert fall barn, sa jeg.

VI DRAR PÅ KREPSETUR

Langt inne i skogen ligger et vann som heter Nøklevann. I Nøklevann kan man ikke bade, for det er mudderbunn. Men man kan fiske kreps der. Å, så mye kreps det er der! Lars sier at det fins ikke så mye kreps i noe annet vann i hele verden.

Iblant sier Anna til meg:

– Ha-ha, Nordigardsvannet er bare mitt vann! Stakkars deg som ikke har noe vann!

Men da sier jeg:

– Har ikke jeg noe vann! Er ikke Nøklevann et vann, kanskje?

– Ha-ha, det er vel ikke bare ditt vann, vel. Nøklevann eier vi alle sammen i Bakkebygrenda, sier Anna. – Så det er like mye mitt som ditt. Ha-ha, i grunnen har jeg to vann, jeg, sier hun.

Da blir jeg sint og leker ikke mer med Anna den dagen. Men dagen etter blir vi enige om at det er det samme hvem som eier vannene. For vi bader jo i Nordigardsvannet alle sammen, og vi fisker kreps i Nøklevann. Bare vi som bor i Bakkebygrenda har lov til å fiske i Nøklevann, og det syns jeg er fint.

Det er ikke lov å begynne med krepsefiske før i august.

Den dagen krepsen ikke er fredet lenger, er nesten like morsom som julaften. For da får alle vi barna i Bakkebygrenda, ja, ikke Kjersti, da, bli med pappa og onkel Nils og onkel Erik til Nøklevann. Om kvelden setter vi ut krepseteinene, og så bygger vi oss løvhytter i skogen og sover der om natten og står tidlig, tidlig opp neste morgen og ser til teinene. Det er det som er det morsomste av alt – at vi får sove i skogen om natten. For Nøklevann ligger så langt fra Bakkebygrenda, og veien dit er så kronglete at det lønner seg ikke å gå hjem og sove noen timer, sier pappa. For en flaks at Nøklevann ligger så langt inni skogen! For ellers ville mamma sikkert fått oss til å komme hjem så vi kunne sovet i sengene våre.

– Jeg er redd barna blir forkjølt, sier mamma hvert år.

– Å, snakk, sier pappa da. Det sa han i år også. Og da han hadde sagt det, gikk vi.

Vi må gå en drøy halv mil gjennom skogen for å komme til Nøklevann, og det er bare en smal liten sti som bukter seg dit. Vi hadde så mye å bære, teiner og tepper og ryggsekker med alt mulig i. Men om vi blir slitne nytter det ikke å mase, for da sier pappa at den som klager ikke får være med på krepsefangst og sove i skogen om natten.

Så snart vi kom fram til vannet, løp vi bort og så etter om det var noe igjen av hyttene fra i fjor. Men det var bare noen visne einerbusker og annet rask som vi ryddet bort med en gang. Berit og Anna og jeg har hytta vår under en stor gran. Greinene henger nesten ned på bakken. Pappa

og onkel Erik hogger einerbusker til oss, og så legger vi baret rundt grana så det bare blir åpning på ett sted, og der kryper vi inn og ut. Og så legger vi tjukt med granbar på bakken, og det ligger vi på når vi sover.

Da vi var ferdige med hytta vår, gikk vi og så på guttenes. De har alltid sin i en fjellsprekk som de legger greiner og granbar over, så det blir som et tak. Og så har de jo granbar å sove på, naturligvis.

– Så fint det ville vært å få være i fred for jenter her i hytta, sa Lars da vi kom.

Og da sa Bosse og Ole også at det ville vært fint å få være i fred for jenter.

– For all del, sa Berit. – Vi har da heldigvis en mye bedre hytte å være i enn dette vesle reiret her.

Da lo Lars og Bosse og Ole og sa at de syntes synd på oss fordi vi visste så lite om hyttebygging. Men før vi hadde funnet på noe svar, ropte onkel Nils og sa vi måtte komme og hjelpe til med krepseteinene. Teinene er laget av fiskegarn, og hvert år må de stelles litt på. Det er alltid store hull i dem, og det må det ikke være, for da kan krepsen krype ut igjen.

Vi satt på en flat stein nede ved vannet og reparerte krepseteinene med hyssing og pratet og hadde det så fint. Sola var i ferd med å gå ned, og det var så vakkert rundt vannet og helt stille. Når vi ikke snakket, da.

– Nøklevann er et fint vann, sa pappa.

Onkel Erik holdt på å øse begge de to gamle prammene

vi har liggende ved Nøklevann. Det var så mye vann i dem. Onkel Nils og pappa la agn i teinene. Da alt var klart, dro vi ut i prammene og satte teiner langsmed stranda. Vi har bestemte steder hvor vi setter teiner hvert år.

Da vi hadde rodd rundt hele vannet og satt teiner, begynte det å mørkne. Og da kløp Anna meg i armen og sa:

– Det er *nesten* morsommere enn julaften.

Det syntes jeg også. For da det ble mørkt, tente pappa bål på steinen ved vannet, som han alltid pleier. Og vi satt rundt bålet alle sammen og fant fram termosene våre med varm sjokolade og drakk og spiste brødskiver til. Og bålet lyste utover vannet, så det så ut som det brant der også. Det var så mørkt i skogen og helt stille. Og Lars sa:

– Nå hører jeg trollene tasse der inne mellom trærne.

Anna og jeg ble litt redde. Men Anna sa:

– Tøys, det finnes ingen troll.

Men likevel kunne vi ikke la være å høre etter troll som tasset rundt i mørket. Men vi hørte ikke noe, og det sa vi til Lars.

– Nei, for de har så lodne føtter, sa Lars. – De lister seg rundt ganske stille og står bak trærne og stirrer på oss.

– Tøys, det gjør de slett ikke, sa jeg og flyttet meg litt nærmere Anna.

– Jo da, sa Lars. – Hele skogen er full av trolløyne som stirrer på oss akkurat nå. Men de tør ikke komme hit, de er redde for bålet.

Da sa pappa at Lars skulle holde opp å skremme små-

jentene med ting som ikke var sant. Og så la pappa flere greiner på bålet, og det flammet opp og lyste så flott. Jeg tror ikke det fins troll. Men for sikkerhets skyld krøp jeg opp på fanget til pappa, og da gikk Anna og satte seg på fanget til onkel Erik. Og onkel Erik plystret for oss. Han er så god til å plystre, onkel Erik. Han kan fløyte akkurat som en fugl om han vil.

Og jeg tenkte at dersom det virkelig fantes troll i skogen, så undret de seg nok over oss der vi satt rundt et bål og hørte på onkel Erik plystre nesten midt på natten.

De fortalte historier også, onkel Nils og pappa og onkel Erik. Og vi lo, for historiene var så morsomme. Lars og Bosse og Ole tok lommelyktene sine og gikk ned til vannet og lette etter kreps. De fant tjuetre stykker og la dem i en hermetikkboks. Og Lars sa til Bosse og Ole:

– Hvis jentene er snille og oppfører seg som folk, skal vi be dem i krepselag i morgen kveld.

– Men det kommer an på hvordan de oppfører seg, sa Bosse.

– Ja, da får de sannelig oppføre seg skikkelig, sa Ole.

Da ilden nesten hadde dødd ut, sa onkel Erik at det var på tide å sove. Fedrene hadde ingen hytte, så de tullet seg bare inn i ulltepper og la seg rundt glørne. Men Berit og Anna og jeg krøp inn under den hyggelige grana vår og tullet oss inn i teppene våre og skulle sove. Men så hørte vi noe som tasset utenfor. Og jeg skrek til:

– Hvem er det?

– Et troll, sa Lars så grovt han kunne. Vi kikket ut gjennom åpningen i granbaret, og der utenfor sto guttene og lyste med lommelyktene sine og sa de ville se hytta vår. Og så kom de krypende inn, en om gangen. Vi fikk plass alle sammen, men det var trangt. Guttene sa det var en ganske bra hytte vi hadde. Men ikke så fin som deres, naturligvis. Etter en stund krøp de ut igjen, og Lars sa:

– Jo da, hytta er bra nok, den. Men trollsikker er den nå ikke!

Så gikk guttene, og vi prøvde å sove. Først pratet vi litt, men det høres så underlig ut når man ligger i skogen om natten og prater. Det er akkurat som det står noen utenfor i mørket og hører på.

Jeg tror Berit og Anna sovnet lenge før meg. Jeg lå våken aldri så lenge og hørte hvordan det suste i skogen. Det suste ganske svakt. Og små bølger kom og slo mot stranda, så stille, så stille. Det var så rart – med ett visste jeg ikke om jeg var lei meg eller glad. Jeg lå der og forsøkte å kjenne etter om jeg var lei meg eller glad, men det gikk ikke. Kanskje man blir litt rar av å sove i skogen.

Pappa kom og vekket oss klokka fire neste morgen. Og da var jeg bare glad, selv om jeg frøs som en hund. Men sola skinte, og vi krøp ut av hytta og slo floke og fikk varm sjokolade av pappa. Det lå litt tåke over vannet, men snart lettet den. Pappa og Lars og Bosse og jeg tok den ene prammen, og onkel Erik og onkel Nils og Ole og Berit og Anna tok den andre, og så rodde vi ut og trakk teinene.

Jeg syns synd på alle som aldri har rodd ute på et vann og trukket teiner klokka fire om morgenen.

Det var fullt av kreps i nesten alle teinene. Lars og Bosse tør å ta i krepsene, de, men det tør ikke jeg. Bosse tok en kreps og satt og så på den, og rett som det var, slapp han den uti igjen.

– Er du ikke riktig klok, ropte Lars. – Sitter du og kaster krepsene uti?

– Hun var så lei seg i øynene, sa Bosse.

– Så dum du er, sa Lars. – Nå farer hun vel rundt og sladrer til alle de andre krepsene i hele vannet, og så får vi ikke flere kreps i år. Hva skulle du slippe henne uti for?

– Hun så så lei seg ut i øynene, sa Bosse igjen.

Men akkurat da møtte vi den andre båten, og så ropte vi til Ole og Berit og Anna:

– Har dere fått mye kreps?

– Nesten hele båten full, ropte Ole.

Etterpå rodde vi tilbake til leirplassen vår, og der tømte vi all krepsen i to store kleskurver med lokk på. Og vi pakket sammen alt vi hadde på leirplassen og ga oss i vei hjem til Bakkebygrenda. Det var dugg i gresset, og det hang spindelvev på greinene her og der, og den lyste som diamanter. Jeg var sulten og trøtt og våt på bena og veldig, veldig glad. For det var så moro å gå der i en lang rekke på stien og ha sånn en masse kreps med seg hjem. Onkel Erik plystret, og vi sang.

– En jegersmann gikk for å jage

uti en lund så grønn,
sang vi. Med ett ropte Lars:

– Nå ser jeg røyken fra Bakkebygrenda!

Og da så vi alle sammen røyken som steg opp over skogen. Det var røyk fra tre piper. Og da skjønte vi at de var oppe både i Nordigarden og på Midtimellom og i Sørigarden. Og da vi hadde gått et lite stykke til, så vi hele Bakkebygrenda. Sola lyste i vindusrutene, og det var så vakkert.

– Jeg syns synd på mennesker som ikke har noe sted å bo, sa jeg til Anna.

– Jeg syns synd på dem som ikke bor i Bakkebygrenda, sa Anna.

Farfar var oppe allerede og satt under almen som står på plenen utenfor Nordigarden. Og da han hørte at vi kom, ropte han:

– Var det noe kreps i Nøklevann i år? Og da sa onkel Erik at det var så mye kreps at farfar aldri hadde sett maken. Men da sa farfar:

– Håhåjaja, jeg som har trukket så styggelig med kreps i Nøklevann i min tid.

Vi satte oss i gresset hos farfar og fortalte ham hvor morsomt vi hadde hatt det. Og Lars tok fram hermetikkboksen der han hadde guttenes egen kreps, og lot farfar få høre på krepsen. Det blir en helt spesiell lyd når kreps krabber omkring på hverandre. Da sier det «klirr, klirr». Og farfar smilte så fornøyd og sa:

– Jaha, det låter som kreps, det er ikke til å ta feil av.

Og da sa Lars:
– Farfar, får vi holde krepselag hos deg i kveld?
– Håhåjaja, visst får dere det, sa farfar.

FARFAR FYLLER ÅTTI ÅR

Forrige søndag fylte farfar åtti år. Da skal jeg si vi var tidlig oppe her i Bakkebygrenda. Og klokka åtte om morgenen gikk vi til farfar alle sammen, pappa og mamma og Lars og Bosse og jeg og Agda og Oskar her fra Midtimellom, og onkel Nils og tante Lisa og Ole og til og med vesle Kjersti fra Sørigarden, og så alle fra Nordigarden, naturligvis. Tante Greta, moren til Berit og Anna, hadde gjort i stand et fint kaffebrett. Og alle sammen hadde vi med blomster til farfar.

Farfar hadde stått opp allerede og satt i gyngestolen sin og så så fin og snill ut. Alle vi barna sang en sang for ham, og onkel Erik holdt tale. På slutten av talen sa han:

– Ingen har hatt en sånn far som jeg!

Og da gråt farfar, og tårene dryppet ned i skjegget på ham. Jeg holdt nesten på å gråte, jeg også.

Hele dagen kom det brev, blomster og telegram til farfar.

– Håhåjaja, tenk at folk husker på en sånn gammel krok som meg, sa farfar.

Vi barna ble igjen hos farfar, for det var så moro å lese brevene og telegrammene høyt for ham.

Jeg lurer på hvor mange ganger farfar sa «håhåjaja» på fødselsdagen sin. Han satt der så stille i gyngestolen sin, men nå og da sa han:

– Åtti år, tenk at jeg er så gammel. Håhåjaja.

Men da han sa det for femte gang, løp Anna bort til ham og tok ham i armen og sa:

– Farfar, lov at du aldri, aldri dør!

Men farfar svarte ikke på det, han bare klappet Anna på kinnet og sa:

– Lille vennen min!

Da det ikke kom flere brev og telegram, leste vi avisen for farfar. Og tenk, et sted i avisen sto det:

«80 år. Søndag den 18. oktober fyller tidligere gårdbruker Anders Johan Andersson, Nordigarden, Bakkebygrenda, 80 år.»

Det leste vi høyt for farfar, og han nikket og så fornøyd ut og sa:

– Jaså, står det i avisen til og med. Håhåjaja!

Men jeg kunne ikke riktig skjønne at tidligere gårdbruker Anders Johan Andersson skulle være farfar. Det kunne vel like godt stått:

«Farfar i Bakkebygrenda fyller 80 år på søndag.»

Vi leste hele avisen for farfar, men av og til ba han oss om å lese det om tidligere gårdbruker opp igjen. Det sto forresten bare triste ting i avisen, at det visst kom til å bli krig og krig og krig.

– Tenk om krigen kommer hit og ødelegger hele Bakkebygrenda, sa Bosse. – Tror du det, farfar?

– Å nei, sa farfar, – det tror jeg da ikke. Gud holder nok sin hånd over den vesle Bakkebygrenda.

– Ja, det håper jeg sannelig, for jeg vil bo her så lenge jeg lever, sa Berit.

Berit og Anna og jeg har funnet på noe lurt. Vi har funnet på at Lars kan gifte seg med Berit når han blir stor, og de kan bo på Midtimellom, og Bosse kan gifte seg med Anna og bo på Nordigarden, og Ole kan gifte seg med meg og bo på Sørigarden. På den måten kan vi bli boende her i

Bakkebygrenda alle sammen. Da vi satt der hos farfar, fortalte vi guttene hva vi hadde funnet ut. Men da sa Lars:

– Hå, jeg skal da få meg en penere kone enn Berit!

Og Bosse sa at når han ble stor, ville han reise til Amerika og bli indianerhøvding og gifte seg med en indianerjente som skulle hete Rislende Kilde eller noe sånt.

– Det kommer til å låte fint når du roper på henne, sa Lars. – «Rislende Kilde, er kaffen ferdig?» eller «Rislende Kilde, har du satt på potetene?».

Men Bosse sa at de så visst ikke skulle spise poteter, for han liker ikke poteter.

Ole sa at han ville bo på Sørigarden med Kjersti når han ble stor.

– Men hvis jeg blir nødt til å gifte meg, så kan jeg jo ta Lisa. Men jeg vil ikke love det.

Å, for noen dumme gutter! Men de skal nok få se at vi gifter oss med dem enten de vil eller ikke. Vi må da også få lov til å bestemme en gang! Jeg vil i hvert fall gifte meg med Ole. Det er bare synd at han har så lite hår. Men kanskje han får mer når han blir stor.

Farfar lo mens han hørte på oss. Og så sa han:

– Håhåjaja, det er mange år til det. Og det er godt så lenge dere er barn.

Da farfar ble trøtt, sa vi god natt til ham og gikk hjem. Det var bekmørkt ute, og Lars og Bosse og jeg fulgte Ole helt bort til kjøkkendøra hans, sa han skulle slippe å gå alene i mørket.

Nei, nå kan jeg ikke fortelle mer om oss barna i Bakkebygrenda. Jeg må gå og legge meg. For i morgen skal vi ut og ta opp poteter. Vi har fått fri fra skolen i tre dager bare for det.

Det er så moro å plukke poteter. Vi har på oss de mest slitte klærne våre og gummistøvler på bena. Noen ganger er det nokså kaldt ute på potetåkeren, og da blir fingrene stive. Men så blåser vi på dem.

For litt siden fikk jeg et brev fra Berit og Anna i sigarkassen. I brevet sto det:

«Hør her, Lisa. Nå har vi funnet på noe fint. Bare vent til vi kommer ut i potetåkeren, da skal vi narre guttene skikkelig. Ha-ha, det skal bli moro, de kommer til å bli så sinte.»

Jeg lurer på hva de har funnet på. Men det får jeg vite i morgen.

Bonus 1
Bibliography

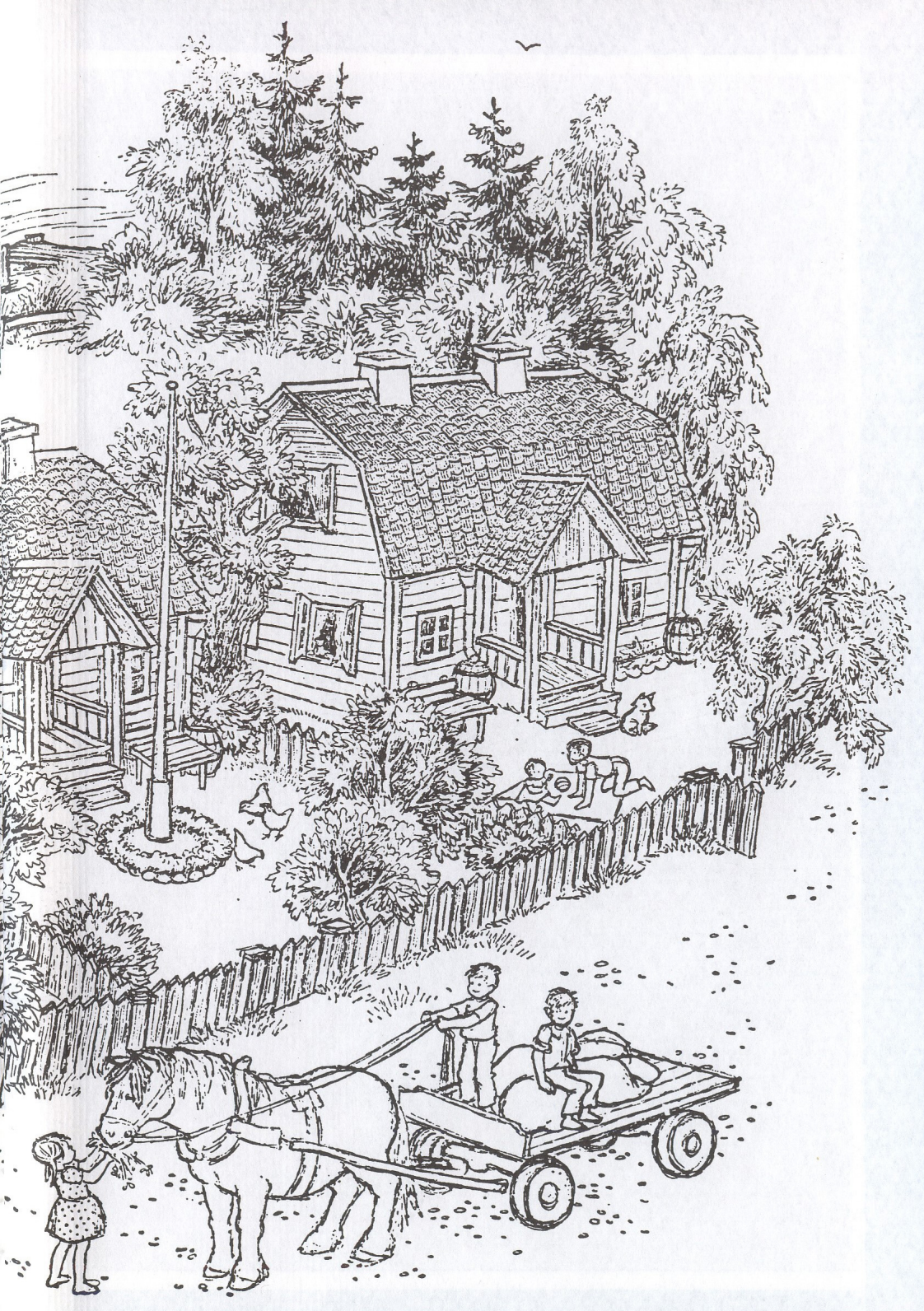

Du kan tro barna i Bakkebygrenda finner på mye moro. De bygger huler i høyet, fisker kreps, kler seg ut og aker i snøen. Og når det blir jul er det pepperkakebaking, gaver og juleselskaper!

I Bakkebygrenda ligger Nordigarden, Midtimellom og Sørigarden, og her bor alle barna i Bakkebygrenda – Lisa, Lasse, Bosse, Ole, Berit og Anna, og så lille Kjersti, da.

I denne boken har vi samlet alle tre bøkene om barna i Bakkebygrenda.

ISBN 978-82-02-61865-0
9 788202 618650
www.cappelendamm.no
CAPPELEN DAMM